

STEAUA KET,

**ALEXANDR
ROMANOVICI
BELEAEV**

**Aleksandr
Romanovici
Beleaev**

Steaua KET₅

CUPRINS

I. ÎNTÂLNIREA CU BĂRBOSUL	4
II. FEBRA VITEZEI.....	18
III. IATĂ-MĂ ȘI DETECTIV!.....	27
IV. O URMĂRIRE NEREUȘITĂ.....	37
V. SUNT PE CALE SĂ-MI MUT DOMICILIUL ÎN CER	41
VI. „PURGATORIUL”.....	54
VII. O SCURTĂ CĂLĂTORIE	61
VIII. SUNT UN NOU-NĂSCUT	67
IX. LA BIBLIOTECĂ	90
X. LA DIRECȚIE	119
XI. PĂIANJENUL SAVANT	128
XII. TIURIN SE ANTRENEAZĂ	155
XIII. SPRE ORBITA LUNEI	173
XIV. ÎN LUNĂ.....	205
XV. PE STEA VIAȚA ÎȘI URMEAZĂ CURSUL	288
XVI. KRAMER DEVINE NESUFERIT	302
XVII. LABORATORUL ZOOLOGIC.....	327
XVIII. NOUL MEU PRIETEN	341
XIX. O MALADIE BIZARĂ.....	358
XX. BĂRBOSUL EVGHENIEV-PALEI	373
XXI. ÎN SFÂRȘIT, SUNT ȘI EU TARE	395
XXII. PĂMÂNT ȘI STELE.....	397

Volumul – II(a) -
Seria Opere alese II
Traducere: M. Cardaş şi V. Probeanu
Editura Tineretului, 1963
Aleksandr Romanovici Beleaeu
Звезда КЭИ[Editura Orig], 1936

În memoria lui
Konstantin Eduardovici Ţiolkovski

I. ÎNTÂLNIREA CU BĂRBOSUL

Niciodată nu mi-aș fi închipuit că un fapt divers ar putea să-mi hotărască destinul.

Eram burlac și locuiam la Casa oamenilor de știință din Leningrad. Într-o seară ședeam tolănit la fereastra deschisă privind vrăjit arborii din scuar ce abia se înveșmântaseră într-un voal vaporos de un verde gingaș. Asfințitul scâldea în aur etajele de sus ale clădirilor, așternând peste cele de jos umbre viorii. În depărtare sclipea luciul Nevei și fulgera spre înălțimi săgeata Amiralității. Priveliștea aceasta mirifică se cerea însoțită de o muzică bună. Dar aparatul meu de radio se nimerise tocmai atunci să se defecteze. Din apartamentul de alături se auzea învăluitor o melodie suavă. Ferice de vecini! Până la urmă mi-am spus că, în

definitiv, Antonina Ivanovna mi-e vecină și că, prin urmare, n-aș fi nelalocul meu dac-aș ruga-o să mă ajute să repar radioul. Pentru ea treaba asta ar însemna o nimica toată. Ne cunoșteam numai din vedere, știam însă că e asistentă la institutul fizico-tehnic. De câte ori ne întâlneam pe scară, îmi răspundea cu amabilitate la salut. Mi se părea suficient ca să mă simt îndreptățit să apelez la ea.

Peste câteva clipe sunam la ușa învecinată.

Întâmplarea a vrut să-mi deschidă chiar Antonina Ivanovna, care mi-a zâmbit cu toată tinerețea atrăgătoare a celor douăzeci și cinci de ani. În ochii ei mari, cenușii, cu o privire fermă și voioasă, am deslușit însă o ironie amuzată. Năsucul cârn dădea chipului o expresie de îndrăzneală ștregărească. Arăta, ce-i drept, cam încrezută. Rochia închisă de stofă, ajustată pe corp, de o croială simplă, îi venea impecabil.

Fâstâcindu-mă pe negândite, am izbutit totuși, de bine de rău, înghițind cuvintele, să-i explic scopul vizitei.

– Azi e o adevărată rușine să nu cunoști tehnica radiofonică, mă dojeni ea în glumă.

– Sunt biolog, bâiguii eu, dezvinovățindu-mă.

– Ce mai scuză! La noi orice școlar știe să repare un aparat de radio.

Reproșul fu simțitor atenuat de un nou zâmbet care dezvălui albeața strălucitoare a danturii. Gheața era spartă.

– Poftim în sufragerie. Cum termin ceaiul, mă duc să vă doftoricesc aparatul.

N-a fost nevoie să repete invitația.

În sufrageria spațioasă, afară de Antonina Ivanovna nu se afla decât mama ei, o bătrânică rumenă, plină la trup, căruntă de tot. Mi-a răspuns la "bună seara" cu o politețe rece, oferindu-mi o ceașcă de ceai.

Am refuzat. Îndată ce Antonina Ivanovna și-a terminat ceaiul, ne-am dus în apartamentul meu.

Mi-a demontat aparatul în doi timpi și trei mișcări. Urmăream cu admirație mâinile ei îndemânatice cu degete lungi, subțiri, repezi. Am schimbat doar câteva cuvinte. După ce mi-a pus aparatul la punct, a plecat.

Au trecut câteva zile. Tot timpul eram cu gândul la ea. Aș fi bătut la ușa ei ea s-o văd, dar nu găseam un pretext. În sfârșit – mi-e și rușine, dar ce să-i faci, uite, mărturisesc – mi-am stricat dinadins aparatul și am fugit glonț la ea după ajutor.

A dibuit îndată defectul și, aruncându-mi o privire batjocoritoare, mi-a spus fără înconjur:

– E ultima oară când îl mai repar...

M-am înroșit ca un rac.

A doua zi însă nu m-a răbdat inima și m-am dus din nou la ea să-i comunic că radioul merge perfect. S-o văd pe Tonia, cum o

numeam în gând, deveni curând pentru mine, ca să spun așa, o necesitate vitală.

Era destul de amabilă cu mine, cu toate că mă califica drept "savant de birou", rupt de viață și închistat în specialitatea lui. Îmi găsea și alte cusururi: pe lângă faptul că mă făceam vinovat de „crima” ignoranței în ale radiotehnicii, mai eram și un fel de "lasă-mă să te las" și, colac peste pupăză, aveam tabieturi de moșneag: nu mă scoteai din laborator nici cu arcanul. La fiecare întâlnire îmi puneam pe tapet toate aceste păcate capitale, sfătuindu-mă să mă schimb.

Rănit în amorul meu propriu, juram să nu-i mai calc pragul, dar parcă eram în stare să mă țin de cuvânt! Mai mult – fără să-mi dau seama începusem, de fapt, să-i urmez sfaturile: mă plimbam ore în șir, mă bătea gândul să fac sport (îmi cumpărasem chiar niște schiuri și o bicicletă), ba mi-am luat și un manual de radiotehnică.

Și așa, într-o zi, străbătând străzile Leningradului cu aerul unuia care nu cunoaște altă desfătare mai grozavă decât plimbarea, am remarcat pe bulevardul 25 Octombrie, colț cu strada 3 Iulie, un tânăr cu o barbă neagră ca pana corbului.

După ce mă fixă câteva clipe, tânărul se îndreptă spre mine cu un aer decis.

– Nu vă supărați, nu sunteți dumneavoastră Artemiev?

– Eu sunt.

– Mi se pare că o cunoașteți pe Nina... Antonina Gherasimova. În orice caz, v-am văzut odată împreună. Aș vrea să-i transmiteți din partea mea ceva despre Evgheni Palei.

În momentul acela lângă bordură stopă o mașină și omul de la volan strigă tânărului care mă acostase:

– Hai odată, că întârziem!

Bărbosul sări în mașină apucând să-mi mai strige doar atât:

– Spuneți-i: Pamir, KEȚ...

Automobilul dispăru după colț.

Muncit de întrebări, am pornit spre casă. Cine era tânărul? De unde îmi cunoștea numele? Unde m-a văzut cu Tonia sau cu Nina, cum îi spunea el? Am rulat pe ecranul amintirii toate întâlnirile, toate cunoștințele noastre comune... Ar fi fost cu neputință să nu fi reținut nasul acela acvilin desenat precis, barba aceea neagră, ascuțită. Hotărât, nu-l văzusem niciodată până atunci. Dar celălalt, misteriosul Palei, cine-o mai fi?

Am urcat la Tonia și i-am descris din fir în păr bizara întâlnire. Ei bine, fata asta, pe care o știusem atât de calmă, a fost cuprinsă brusc de o nespusă emoție. Iar când i-am pomenit de Palei, a scăpat un „ah” din adâncul inimii. M-a pus să repet de la început toată întâmplarea și apoi mi-a făcut un scandal teribil din pricină că nu-mi

dăduse prin minte să mă sui și eu în mașină ca să aflu toate amănuntele.

– Uf, parcă ai fi un urs!

Îi răspunsei ofensat:

– Mă rog, nu am pretenția, ba chiar sunt mândru, că nu semăn cu eroii filmelor americane de aventuri. Să mă arunc din mers în mașina unui necunoscut? Mulțumesc, nu-i genul meu.

Fără să mă asculte, repeta ca în delir:

– Pamir... KEȚ... Pamir... KEȚ...

Se repezi la bibliotecă și, despăturind o hartă a Pamirului, căută cu înfrigurare o localitate cu numele KEȚ.

Ia-o de unde nu-i!

– KEȚ... KEȚ... Oraș nu e. O fi poate vreun sat, un cătun sau, mai știu eu, cine știe ce instituție? Trebuie să aflu neapărat! izbucni ea. Chiar azi sau cel mai târziu mâine dimineață...

N-o mai recunoșteam. Ce izbucnire clocotitoare la fata asta de obicei atât de

calmă, de metodică! Subita metamorfoză se datora unui singur cuvânt magic: Palei. Nu îndrăzneam s-o întreb cine-i acest Palei. Mă grăbii să mă retrag.

Mărturisesc că în noaptea aceea n-am închis ochii, eram tare amărât. A doua zi nici nu m-am dus s-o văd.

Dar iată că, seara târziu, a venit ea la mine, senină, prietenoasă. S-a așezat pe un scaun și mi-a spus:

– Am aflat: KEȚ e un oraș nou, în Pamir. Nici n-au apucat încă să-l treacă pe hartă. Chiar mâine plec acolo, iar dumneata ai să vii cu mine. Nu-l cunosc pe bărbos, așa că o să mă ajuți să dau de el. Vezi ce pățești, Leonid Vasilievici, pentru că n-ai încercat să afli numele omului care mi-a adus vești despre Palei?

Vă închipuiți ce ochi am holbat! Asta-i culmea – să-mi las baltă cercetările, laboratorul și s-o întind până în Pamir ca să caut un oarecare Palei!

– Antonina Ivanovna – mă stăpâneam ca să adopt un ton pe cât posibil mai sec – presupun că știți că nu o singură instituție așteaptă rezultatul experiențelor mele științifice. La ora actuală sunt pe punctul să închei seria de experiențe privind întârzierea coacerii fructelor. Aceste experiențe s-au făcut și în America, dar până acum, practic, nu s-a realizat vreun progres. Ați auzit, probabil, că fabricile de conserve din sudul țării, care prelucrează fructe locale – caise, mandarine, piersici, portocale, gutui – lucrează o lună sau cel mult o lună și jumătate zi și noapte, peste capacități, iar restul anului stau înțepenite. Și aceasta deoarece fructele se coc aproape simultan și nu pot fi prelucrate toate imediat. Anual se pierde aproape nouă zecimi din recolta de fructe... Să înmulțești numărul fabricilor care două luni pe an nu produc decât timpi morți nu-i rentabil. De-aceia am primit misiunea să plec la vară în Armenia, ca să

organizez niște experiențe extrem de importante, cu privire la întârzierea artificială a coacerii fructelor. E limpede? Fructele se vor culege încă verzi și vor fi lăsate să se coacă eșalonat, lot cu lot, pe măsură ce se eliberează capacitățile întreprinderilor. În felul acesta fabricile vor lucra în tot cursul anului, iar...

Mi-am azvârlit întâmplător privirea spre Tonia și restul frazei mi-a rămas în gât. Ea nu mă întrerupsese – știa să asculte atent – dar o umbră i se așternea pe față. O cută i se săpase între sprâncene, iar genele lungi îi acoperiseră privirea. Când ridică ochii, citii în ei lui dispreț adânc.

– Așadar, nu ești un șoarece de bibliotecă! Te afli în miezul vieții, nu-i așa? Bravo! Apoi, schimbând brusc tonul: Crezi că eu plec în Pamir din sete de aventuri? Trebuie să-l gălesc pe Palei cu orice preț. Călătoria noastră n-o să dureze mult așa că o să ai tot

timpul să ajungi în Armenia până la strângerea recoltei...

Mii de trăznete! Cum s-o fac să înțeleagă că mă pune într-o postură caraghioasă? Să plec cu fata pe care o iubesc în căutarea unui misterios Palei, care – cine știe – îmi este poate rival!? Dar parcă spunea că nu o mână setea de aventuri. Atunci ce treabă o fi având cu el? S-o întreb – nu-mi îngăduia mândria. Nu, m-am săturat! Dragostea nu mă lăsa să-mi văd de muncă. Zău așa! Înainte se întâmpla – și nu o dată – să mă prindă și noaptea în laborator. Acum însă, cum se face ora patru, am și zbughit-o pe ușă. Era cât pe ce să-mi repet refuzul când Tonia mi-o luă înainte:

– N-am ce face, trebuie să plec singură – și se ridică. În felul ăsta lucrurile se complică, dar poate voi izbuti să-l gădesc pe bărbos și fără ajutorul tău. Adio. Artemiev! Să ți se coacă fructele după pofta inimii!

– Antonina Ivanovna! Tonia! Așteaptă puțin.

Plecuse.

Să fug după ea? S-o rog să se întoarcă? Să-i spun că sunt gata s-o urmez până-n pânzele albe? Nu se poate! Trebuie să mă țin tare! Acum ori niciodată!

Și m-am ținut tare toată seara, toată noaptea (o noapte de insomnie), toată dimineața – o dimineață mohorâtă – a zilei următoare. La laborator – nici să nu văd în ochi prunele, obiectul experiențelor mele.

Fără îndoială că Tonia o să plece singură. Fata asta nu se teme de nici un fel de greutate. Dar ce se va întâmpla în Pamir când îl va găsi pe bărbos, iar prin el pe Palei? Dacă aș putea să fiu de față la întâlnirea lor, să-mi smulg ghimpele din inima! Hotărârea mea de a nu pleca împreună cu Tonia însemna nici mai mult nici mai puțin decât despărțirea definitivă. Nu degeaba îmi

spusese „adio". Dar nu, voi fi tare. Acum ori niciodată!

Nici n-am de gând să plec. Dar nici să fiu atât de grosolan ca să n-o ajut să se pregătească de drum. Ce dracu, mi-e doar obrazul în joc!

Nu bătuse încă patru că și coboram val vârtej de la etajul trei, sărind câte cinci trepte odată. M-am aruncat din mers într-un troleibuz în plină viteză. Am năvălit în camera Toniei – mă tem că nici n-am bătut la ușă – răcnind:

– Plec eu tine, Antonina Ivanovna!

Mă întreb și azi pe cine l-au surprins mai mult at este cuvinte – pe ea sau pe mine. Mă tem că pe mine.

Și așa am fost atras într-un șir de aventuri care de care mai extraordinare.

II. FEBRA VITEZEI

Din călătoria Leningrad – misteriosul oraș KEȚ am păstrat o amintire foarte vagă. Hotărârea subită pe care o luasem. Întreaga mea atitudine, energia impetuoasă a Toniei erau tot atâtea motive de tulburare, de descumpănire. Mă simțeam pur și simplu copleșit de desfășurarea vertiginoasă a evenimentelor.

Hotărâtă să nu piardă nici o zi, Tonia întocmi de grabă un itinerar prevăzând folosirea celor mai rapide mijloace de transport.

Până la Moscova am zburat cu avionul. Deasupra Podișului Valdai ne-a zgâlțâit atât de rău că m-a scos pe un timp din circulație. Trebuie să știți că nu suport balansul nici pe mare, nici în aer. Tonia m-a îngrijit cu o gingășie maternă. De cum ne-am pornit la drum, a început să mă înconjoare cu o caldă

și senină afecțiune. Într-un cuvânt, purtarea ei față de mine a devenit alta. Treceam din surpriză în surpriză: de câtă duioșie, de câtă abnegație se dovedea în stare această fată! Înainte de a pleca în călătorie muncise mai mult ca mine, dar nu se resimțea de loc. Era voioasă și fredona mai tot timpul.

La Moscova ne-am imbarcat în stratoplanul semireactor al lui Țiolkovski, care făcea cursa directă Moscova – Tașkent, fără escală.

Aparatul zbura cu o viteză uluitoare. Cele trei fuzelaje de forma unor țigări de foi erau sub o singură aripă și prevăzute cu ampenaj. Tonia se interesă numaidecât de construcția stratoplanului, apoi îmi dădu și mie explicații complete. În corpul din stânga se află pilotul și pasagerii. În cel din dreapta carburanții, iar la mijloc – elicea, compresorul, motorul și instalația de răcire. Mă mai informă că avionul este pus în mișcare cu ajutorul elicelor ca și prin reculul

produselor arderii. Adăugă și alte amănunte interesante, dar eram prea impresionat pentru a reține totul. Îmi amintesc numai de clipa când am intrat în cabina ce se închidea ermetic și ne-am instalat comod în niște fotolii moi. Avionul a început să lunece pe șine: când a atins viteza de o sută de metri pe secundă, a decolat. Zburam la o înălțime colosală – poate chiar dincolo de limitele troposferei – cu o mie de kilometri pe oră. Vă închipuiți senzația ce m-a cuprins auzind că, de fapt, nu atinsesem viteza maximă.

Nici nu apucați să mă deprind bine cu fotoliul, că și lăsasem în urmă teritoriul R.S.F.S.R. Un văl de nori ascundea de privirile noastre pământul. Când se mai risipi, văzui jos, până la marginea zării, o întindere cenușie, ca o vastă cupolă răsturnată.

- Stepele Kirghiziei. mă lămură Tonia.
- Atât de repede?

Viteza aceasta izbutea să potolească până și nerăbdarea febrilă a Toniei.

Iată și marea Arai, sclipind smaraldin în depărtare. Pasagerii nu mai vorbeau despre Moscova pe care abia o părăsiseră, ci despre Tașkent, Andijan, Kokanda.

N-am reușit nici măcar să dau o raită prin Tașkent Am picat ca trăznetul pe aerodrom pentru ca, peste alte câteva clipe, să pornim val vârtej cu mașina spre gara trenului ultrarapid cu reacție construit de același Țiolkovski. Acest prim expres cu reacție fusese pus în funcțiune pe linia Tașkent-Andijan. Ca viteză putea rivaliza cu stratiplanul.

Înainte noastră se afla o namilă de vagon lung, aerodinamic, fără roți, culcat pe un fel de uluc de beton care depășea nivelul solului. Vagonul avea de ambele părți niște reborduri care prindeau între ele marginile ulucului, asigurând stabilitatea la cotituri.

Mi s-a explicat că sub fundul vagonului se pompează aer, care apoi este ejectat îndărăt prin niște ajutaje. Vagonul lunecă astfel vertiginos pe un strat subțire de aer. Frecarea este redusă la minimum, înaintarea se realizează prin expulzarea puternică a unui curent de aer în direcția opusă mișcării. Viteza atinsă permite trenului cu reacție să sară peste micile cursuri de apă, nefiind nevoie nici măcar de poduri.

Mi-am luat inima în dinți și m-am suit în vagon. Din nou la drum!

Într-adevăr, călătoria a întrecut orice închipuire. Din pricina vitezei, peisajul se contopea în fâșii monotone de un cenușiu gălbui. Numai cerul ar fi părut cel dintotdeauna – o vastă întindere azurie – de n-ar fi fost norii care zburau în direcția opusă de parcă ar fi fost mânați din urmă. Recunosc că, deși noul mijloc de locomotie prezenta evidente avantaje, abia așteptam să se sfârșească această scurtă, dar amețitoare

călătorie. Abia am apucat să zărim oglinda unei ape, că hop, am și ajuns pe malul celălalt. Fără pod! Instinctiv am sărit din fotoliu și din adâncul gâtlejului mi-a scăpat un țipăt. Văzându-mă atât de înapoiat și de provincial, ceilalți pasageri izbucniră în râs. Tonia bătea din palme încântată:

– E grozav! Așa călătorie mai zic și eu!

Din când în când priveam necăjit pe fereastră: când se va isprăvi odată și amalgamul ăsta tulbure de imagini?

La Andijan am încercat să protestez: lăsați-mă să mai răsuflex nițel după peripețiile astea supersonice! Dar Tonia, aflată în plină febră a vitezei, nici nu voia să audă...

– Fii serios, omule! Îmi dai tot graficul peste cap. Totul e calculat la secundă!

Și până să mă dezmeticesc, m-am și pomeni, într-o mașină care gonea nebunește spre aerodrom.

De la Andijan la Oș am călătorit cu un avion obișnuit. Deși zbura cu patru sute

cincizeci pe oră – recunoașteți și dumneavoastră că nu-i o viteză de disprețuit – Tonia se plângea că avionul se mișcă ca o broască țestoasă. Colac peste pupăză, motorul începu dintr-o dată să-și facă de cap, încât ne văzurăm siliți să aterizăm forțat. Mi-am zis că până termină mecanicul reparația am tot timpul să mă prăjesc puțin la căldura soarelui meridional. Zadarnică speranță: nisipul dogorea, soarele ardea năprasnic, așa că până la urmă am preferat să mă sufoc în avion.

Eram lac de nădușeală și blestemam în gând călătoria asta. Cât n-aș fi dat pentru o ploică de-a noastră leningrădeană!

Tonia era un pachet de nervi: se temea să nu pierdem zepelinul. Spre ghinionul meu nu l-am pierdut, ba am ajuns chiar cu o jumătate de oră înainte de decolare. Uriașul din oțel ondulat urma să ne ducă la KET. Deși timp mai era berechet, am alergat după ea, într-un suflet, până la pilonul de

acostare, am urcat cu ascensorul rapid și ne-am instalat în nacelă.

Zborul cu dirijabilul mi-a lăsat cea mai plăcută amintire. Instalația de aer condiționat te făcea să uiți zăpușeala de afară. Viteza nu trecea de 220 km pe oră. Nici tu balans, nici tu hopuri și nici măcar un firicel de praf. Am înfulecat pe cinste în confortabila și eleganta sală de mese. În vocabularul conversației noastre apăruseră cuvinte noi: Alai, Kara-Kul, Horog...

Privit din nacela dirijabilului, Pamirul mi-a făcut o impresie dezolantă. Nu degeaba „acoperișului lumii” i se mai spune și „pragul morții”. Fluvii înghețate, munți brăzdați de văgăuni, morene. Negrul de zăbranic al stâncilor ce zimțuiau uriașii pereți de zăpadă îndoliau și mai mult jalnicele meleaguri. Abia jos de tot, pierdute prin funduri de prăpăstii, mijeau niște pășuni înverzite.

Unul dintre călători, alpinist exersat, îi explica Toniei înfățișând cu gesturi largi munții acoperiți cu gheață verzuie:

– Acesta e un ghețar neted, cel de alături aciform, celălalt grunzuros, dincolo se vede unul undulat, apoi unul în trepte...

Oglinda unui lac sclipi orbitor...

Kara-Kul. Trei mii nouă sute nouăzeci de metri deasupra nivelului mării! anunță solemn alpinistul.

– Privește, mă îndemnă entuziasmată Tonia.

Un lac ca toate lacurile. Tonia era însă în extaz.

– Ce splendoare!

– Mda, zisei eu ca să n-o indispun. Strălucește...

III. IATĂ-MĂ ȘI DETECTIV!

Zepelinul începe să piardă din înălțime. Sub noi se desfășoară panorama orașului înghesuit într-o vale lungă și îngustă, străjuită de piscuri înzăpezite. Valea se întindea aproape în linie dreaptă de la vest la est. Spre miazăzi o scaldă apele unui lac întins și, după cum pretinde alpinistul, foarte adânc. Orașul este resfirat pe o porțiune mai largă a văii.

Vreo două sute de case își scânteiază în soare acoperișurile plane, de metal, mare parte dintre ele albe ca de aluminiu. Sunt însă și altele de culori mai închise. Edificiul cu cupolă de pe versantul nordic al muntelui nu poate fi decât un observator. În spatele caselor se profilează clădirile unor întreprinderi industriale.

Aerodromul se află în vestul orașului. În partea opusă ni se înfățișează privirilor o

linie ferată cu ecartament neobișnuit de larg care se întinde până la marginea văii, unde probabil se întrerupe.

Imaginați-vă valul de bucurie care m-a inundat când am simțit, în sfârșit, pământul sub picioare.

Ne ducem la hotel. Nu, nu vreau să vizitez orașul, sunt prea obosit de drum. Tonia se îndură și-mi îngăduie să mă odihnesc. Mă descalt și mă întind cu voluptate pe studio. Uf, ce bine! În urechi îmi mai vâjâie încă motoarele tuturor „supersonicelor”. Pleoapele atârnă tot mai grele. Ce pui de somn o să trag!

Bate cineva la ușă sau îmi duduie vreun motor în cap? Bate! Asta-mi lipsea. Fir-ar să fie de odihnă...

– Poftiți! strig supărat, sărind în picioare.

E Tonia. Ei bine, fata asta vrea pur și simplu să mă bage în mormânt.

– Te-oi odihnit? Să mergem.

– Unde să mergem? De ce să mergem? mă zborșesc eu.

– Cum unde? Dar ce, am venit aici să zăcem tolăniți în pat?

Aha! Vrea să și pornim în căutarea bărbosului. Da, dar în curând se întunecă. Nu ar fi mai bine să începem căutarea de dimineață? Protestul meu e inutil. Dau să-mi azvârl pe umeri pardesiul subțire din Leningrad, dar Tonia mă oprește grijulie:

– Pune-ți blana. Nu uita la ce altitudine ne aflăm. Și soarele e la asfințit...

Pun șuba și ieșim în stradă.

Vreau să trag adânc în piept aerul rece. dar simt că nu merge. Tonia bagă de seamă că am început să "casc" și se grăbește să-mi dea asigurări liniștitoare:

– Nu-i nimic, trece repede. Nu ești încă deprins cu aerul rarefiat de munte.

– Dar la hotel m-am simțit perfect...

– La hotel aerul este comprimat cu ajutorul unui compresor. Nu toți suportă înălțimile.

Sunt unii care nici nu scot nasul din hotel și dau, ca să spun așa, consultații „la domiciliu”.

– Ce păcat că de acest privilegiu nu se pot bucura și căutătorii de bărbi negre, glumii eu cu o mină acră.

Orașul mi s-a părut curat și bine luminat. Caldărâmul natural, din granit șlefuit, era probabil cel mai neted și cel mai trainic din lume. Un caldarâm monolit!

Printre locuitori erau, probabil, mulți meridionali, deoarece întâlneam la tot pasul oameni cu bărbi negre.

Tonia mă trăgea mereu de mânecă:

– Nu-i ăsta?

Clătinam posomorit din cap. Pe nesimțite ajunserăm pe malul lacului. Deodată se năpusti în văzduh vuietul sirenei. Munții, deșteptați din somn, răspunseră ca un ecou sumbru. Brrr, ce concert!

Pe maluri se aprinseră lumini strălucitoare și lacul prinse a sclipi ca într-o ramă bătută

cu diamante. Imediat seninul cerului fu străpuns de razele albastre a zeci de reflectoare puternice. Sirena tăcu, ecoul se stinse și el pe piscuri. Orașul însă fu cuprins deodată de o agitație febrilă.

De-a lungul malurilor începură să forfotească șalupe și hidroglisoare rapide. Pâlcuri, pâlcuri, oamenii grăbeau spre lac.

– Unde caști ochii? mă chemă la ordine Tonia. Acest glas mi-aduse aminte de trista mea îndatorire. Fără nici o ezitare, am întors spatele lacului și luminilor și m-am pus să scormonesc cu privirea mulțimea asta de oameni, căutând bărboși.

La un moment dat mi se păru că-l văd în sfârșit pe omul nostru. Dar când să-i comunic Toniei descoperirea, ea exclamă arătând cerul:

– Privește! Privește!

O steluță de aur cobora vertiginos spre pământ. Mulțimea amuțise. Liniștea fu însă spartă în țândări de un tunet depărtat.

Tunet pe timp senin! Munții îl îngânără și, multiplicându-l, dezlănțuiră o canonadă înăbușită. Bubuitul creștea în tărie, în vreme ce, din clipă în clipă, steluța se mărea. În spatele ei începea să se deslușească un fel de aură fumurie. Mai dură puțin și căpătă sub privirile noastre forma unei țigări de foi cu aripioare. Nu putea fi decât o navă cosmică. În mulțime răsunau exclamații:

– KEȚ 7!

– Ba nu, e KEȚ 5!

Deodată, racheta descrie o rotație și se întoarce cu vârful în sus. Din duze țâșniră flăcări și nava cosmică începu să coboare tot mai lin pe lac. Era mult mai lungă decât cea mai uriașă locomotivă din câte văzusem vreodată și, probabil, la fel de grea.

Când nu mai avea de străbătut decât câțiva zeci de metri până la suprafața lacului, colosul acesta de metal rămase suspendat în aer, menținut în această poziție de forța exploziilor. Gazele ejectate involburau apa.

Fumul se lăţea în rotocoale pe suprafaţa lacului. Apoi, ţigara de oţel începu să coboare imperceptibil şi, când atinse luciul lacului, apa prinse să clocotească şi să sfârâie. Un vălmăşag de vapori ascunse racheta de privirile noastre. Exploziile conteniră. Din mijlocul vălmăşagului alburiu se ivi vârful ascuţit al rachetei care apoi păru că se prăvale. Bâldâbâc! Un val uriaş zbuciumă lacul ridicând pe creasta sa şalupele şi hidroglisoarele. Racheta, nicăieri! Ba nu, iat-o, legănându-se pe apă, în bătaia reflectoarelor.

Urale izbucniră din mii de piepturi. Amerizarea reuşise! O flotilă întreagă de şalupe se repezi într-un iureş spre rachetă ca un stol de păsări tăbărând pe o balenă. Remorcată de o şalupă mică, neagră, racheta fu adusă în port, iar de aici două tractoare puternice o traseră de-a lungul unui pod special pe uscat. În sfârşit trapa se deschise şi cosmonauţii făcură primii paşi pe pământ.

Primul din ei începu să strănute – ceva de speriat. „Noroc, faci chef", se auziră din mulțime strigăte vesele.

– De fiecare dată pățesc așa, mormăi înciudat proaspătul coborâtor din ceruri. Cum pun piciorul pe pământ, gata și guturaiul.

Mă uitam cu o respectuoasă curiozitate la omul acesta poposit printre noi din nemărginirile cosmice. Ce îndrăzneală! Eu nu m-aș sui nici să mă tai într-o rachetă.

Domnea o veselie generală. După ce răspunseră la nu știu câte întrebări și strânseră nu știu câte mâini, cosmonauții s-au urcat într-o mașină și au plecat. Mulțimea se rărea văzând cu ochii. Luminile se stinseră. Abia atunci mi-am dat seama că picioarele mi se făcuseră bocnă de frig. Mă treceau frisoane prin tot trupul și simțeam o ușoară greață. Tonia se milostivi în sfârșit de mine.

– Vai, te-ai învinețit de tot! Hai acasă!

În holul hotelului un bărbat rotofei și chel mă privi îndelung și-mi spuse clătinând din cap:

– Se pare că nu-ți prea priește aerul înălțimilor, tinere.

– Am înghețat, băiguui eu.

Conversația continuă în sufrageria caldă cu aspect prietenos. Rotofeiul era medic. Sorbind încetișor ceaiul fierbinte, l-am întrebat de ce și orașul și racheta poartă numele acesta – KETȚ.

– Ba chiar și steaua se numește așa. răspunse doctorul. Steaua KETȚ. Ai auzit de ea, nu? La drept vorbind ea este personajul principal al acestor locuri. Pot spune că ea a creat orașul. Ce înseamnă KETȚ? Cum, chiar nu ghicești? Ia spune-mi, știi măcar cine a inventat stratoplanul cu care ați zburat până aici?

– Țiolkovski, pare-mi-se.

– Pare-mi-se? făcu doctorul cu dojană. Nu e vorba de nici o părere, ci de ceva precis. Tot

după planurile lui au fost construite și racheta pe care ați văzut-o adineauri, și Steaua. De aceea toate se numesc KEȚ: Konstantin Eduardovici Țiolkovski. E clar?

– Clar. Dar ce-i cu Steaua KEȚ?

– E un satelit artificial al Pământului. O stație-laborator și, în același timp, rachetodrom pentru zboruri interplanetare îndelungate.

IV. O URMĂRIRE NEREUȘITĂ

De mult n-am mai dormit atât de adânc ca în noaptea aceea. M-ar fi prins cu siguranță amiaza în pat, de n-ar fi avut Tonia grijă să mă trezească la șase fix.

– Să ieșim repede, mă zori ea. Acum e momentul, când se duc toți la lucru.

Deșteptat cu noaptea în cap, iată-mă nevoit să-mi reiau rolul de detectiv.

– N-ar fi mai bine să întrebăm la biroul de informații dacă Palei locuiește într-adevăr aici?

– Nu cumva mă crezi copil? Am făcut treaba asta încă de la Leningrad.

Din nou ne purtară pașii pe caldarâmul monolit. Soarele se înălțase binișor deasupra piscurilor, dar mie frigul tot nu-mi ieșea din oase; din când în când, mi se tăia răsuflarea. Mai erau pe deasupra ghețarii care te orbeau cu strălucirea lor!

La un moment dat am ajuns lângă o grădiniță în miniatură – rodul strădaniei horticultorilor din oraș. Mi se spusese că înainte de a se fi construit KEȚ nu răsărea pe aici nici măcar un fir de iarbă, necum alte plante sau cereale.

Mersul mă obosise, l-am propus Toniei să ne tragem sufletul un pic. Nu s-a opus.

Puhoiul de oameni se scurgea neconținut prin fața noastră. Vorbeau, râdeau, într-un cuvânt păreau că se simt în elementul lor.

– Iată-l! mă pomenii deodată răcnind.

Tonia sări ca arsă, mă trase de mână și o rupserăm amândoi la goană după o mașină ce se depărta ca săgeata pe șoseaua ce ducea spre rachetodrom.

Cursa asta a fost un chin infernal pentru mine. Gâfâiam de simțeam că-mi crapă coșul pieptului, amețeam, îmi tremurau mâinile și picioarele. Nici Tonia nu se simțea prea bine, dar nu s-ar fi lăsat nici moartă.

Am alergat așa vreo zece minute. Automobilul în care se afla bărbosul abia se mai zărea ca un punct minuscul în depărtare. Deodată, Tonia se repezi în mijlocul drumului și, cu mâinile larg desfăcute, se înfipse drept în fața unei mașini ce gonia în direcție opusă. Șoferul opri mașina brusc, în scrâșnetul strident al frânelor. Tonia sări în mașină trăgându-mă și pe mine înăuntru.

Omul de la volan ne privi zăpăcit.

– Să ajungi din urmă mașina de colo! îi striga Tonia pe un ton atât de poruncitor că, fără să crâcnească, omul întoarse vehiculul și porni cu viteza maximă.

Șoseaua era splendidă. După ce trecură ca fulgerul prin fața noastră și ultimele case ale orașului, ne apăru în față, ca în palmă, rachetodromul. Semănând cu un somn gigantic, racheta odihnea pe o cale ferată cu ecartamentul larg. În jurul rachetei – un întreg furnicar uman. Deodată, ne țiui în

urechi șuieratul sirenei. Se dădură cu toții în grabă la o parte. Racheta se năpusti pe șine, mai repede, tot mai repede, până ce atinse o viteză fantastică. Rachetele mici de manevră nu intraseră încă în funcțiune și ea înainta cu ajutorul curentului electric, întocmai ca tramvaiul. Calea ferată urca cu vreo treizeci de grade. Când până la capătul ei rămase cam un kilometru, din coada rachetei țâșni un snop uriaș de foc și imensul ei trup se mistui în rotocoale de fum. Imediat după aceea văzduhul fu cutremurat de o explozie asurzitoare. Peste alte câteva clipe un suflu năprasnic era cât pe ce să ne doboare la pământ. Lăsând în urmă un șirag de ghemotoace de fum, racheta se împlântă în văzduh. Se mai zări câteva minute cât un punct negru, pentru ea să se mistuie apoi în adâncurile cerului.

Cu chiu cu vai ajunserăm la rachetodrom, dar printre cei rămași nu găsirăm nici unul cu barbă neagră.

V. SUNT PE CALE SĂ-MI MUT DOMICILIUL ÎN CER

Tonia se repezi în mulțime, întrebând în dreapta și în stânga dacă n-au văzut un om cu barbă neagră. Oamenii se consultau din ochi, căutau să-și amintească, până ce, în sfârșit, un bărbat cu cască albă și costum de piele din aceeași culoare spuse:

- Trebuie să fie Evgheniev.
- Să știi că ai dreptate! În afară de ei n-a fost azi aici nici unul cu barbă neagră.
- Și unde îl putem găsi? i-o reteză Tonia, cu sufletul la gură.

Omul făcu un gest semnificativ spre înălțimi.

- Acolo! Tocmai străbate stratosfera în drum spre Steaua KET.

Tonia păli. Am luat-o de braț și am suit-o într-un taxi.

- La hotel!

Tot drumul se adânci într-o muțenie de nepătruns. La hotel urcă scara rezemându-se resemnată de umărul meu. Am dus-o la ea în cameră și am așezat-o într-un fotoliu. Și-a lăsat istovită capul pe speteaza fotoliului și a rămas mult timp așa cu ochii închiși. Sărmana Tonia! Lovitura fusese prea dureroasă. Dar bine că, până la urmă, toată povestea asta a luat sfârșit. Doar n-o să rămânem aici până se întoarce bărbosul din Cosmos! Încet-încet, pe chipul Toniei începură să revină culorile. Fără să deschidă ochii, zâmbi înseninată.

– Și ce dacă a plecat spre Steaua KEȚ! Zburăm după el!

Să cad de pe scaun, nu alta!

– Cum? Să zburăm cu o rachetă? Să ne cufundăm în abisul negru al cerului?

Am rostit aceste cuvinte cu atâta groază și pe un ton atât de tragic, încât pe Tonia o umflă râsul.

– Și când te gândești că te credeam mai curajos...

Acum avea o expresie gravă și, pare-se, chiar un pic dezamăgită.

– Dacă nu vrei să mă însoțești, n-ai decât să te întorci la Leningrad sau să pleci în Armenia. E treaba ta. Știu cum îl cheamă pe bărbos, așa că o să mă descurc și singură. Acum treci în camera ta și culcă-te. Arăți groaznic. Da, da, e limpede că nu ești creat pentru înălțimi și pentru lumi siderale!

La drept vorbind nu mă simțeam de loc în apele mele și m-aș fi conformat bucuros ordinului Toniei, dar, credeți-mă, am și eu mândrie! În clipa aceea voiam nespus să rămân pe Pământ și, în același timp, ma temeam nespus c-o pierd pe Tonia. Care sentiment se va dovedi mai puternic? În timp ce mă zbuciumam, pradă acestei cumplite dileme, buzele decisaseră singure în locul meu:

– Antonina Ivanovna! Tonia! Sunt grozav... grozav de fericit că mă lași să te însoțesc acum când nu mai ai nevoie de mine ca să-l cauți pe bărbos. Zburăm!

Cu un surâs triumfător, pe care în zadar încercă să-l ascundă, îmi întinse mâna.

– Îți mulțumesc, Leonid Vasilievici. Ei bine, acum a venit momentul să-ți spun tot. Crezi că n-am observat cât te chinuiește acest Palei pe care-l caut cu atâta încăpățănare? Spune sincer, de câte ori nu ți-a trecut prin gând că Palei ăsta m-a abandonat și că, înnebunită de o dragoste neîmpărtășită, cutreier lumea cu speranța să recâștig – ah! – inima bărbatului iubit?

M-am pomenit roșind până-n vârful urechilor.

– Ți-am admirat tactul: nu mi-ai pus nici un fel de întrebări. Fii liniștit: Palei și cu mine nu suntem altceva decât prieteni din facultate. E un tânăr savant foarte talentat. Are multe invenții. Se entuziasmează ușor,

dar nu-i destul de perseverent. În ultimul an de facultate am început împreună o lucrare științifică care ar putea să revoluționeze electromecanica. Ne-am împărțit munca pe din două, înaintând spre același țel ca muncitorii care sapă un tunel din direcții diferite ca să se întâlnească la punctul dinainte stabilit. Acest punct nu mai era departe. Palei își însemna toate datele într-un carnet. Pe neașteptate a fost detașat la Sverdlovsk. Plecarea lui a fost atât de rapidă încât nici nu mi-a lăsat carnetul. Acesta e cusurul lui: întotdeauna a fost distrat. I-am scris la Sverdlovsk, dar nu am primit răspuns. De atunci parcă a intrat în pământ. Interesându-mă la Sverdlovsk am aflat că a fost transferat la Vladivostok. De acolo însă i-am pierdut urma. Am încercat să continui singură lucrarea. Zadarnic! Fără calculele făcute de Palei n-o pot scoate la capăt. Într-o zi o să-ți povestesc pe larg despre această lucrare. Ea a devenit pentru mine o

adevărată obsesie. M-a împiedicat luni de-a rândul să-mi văd de alte treburi. Să lași la mijloc o problemă atât de importantă! Nici azi nu pot pricepe atitudinea asta neserioasă a lui Palei. Cred că înțelegi acum de ce m-a emoționat într-atâta vestea pe care mi-ai adus-o despre el. Asta-i tot... Vai, arăți îngrozitor. Du-te și bagă-te imediat în pat!

– Dar tu nu te odihnești?

– O să mă culc și eu puțin...

Dar, în loc să se odihnească, s-a dus la serviciul cadre al direcției generale KEȚ, unde i s-a spus că numai pe bază de angajament poți ajunge pe Stea. Fizicieni și biologi? Da, e nevoie. Fără să mai stea pe gânduri Tonia a încheiat un contract pentru amândoi pe un an întreg.

Peste vreo oră a dat buzna radioasă în cameră și mi-a povestit cu dezinvoltură isprava pe care o făcuse. Apoi a scos dintr-o servietă de piele formularele respective, un stilou și mi le-a întins.

– Uite cererea de angajare. Iscălește.

– Bine, dar... pe un an întreg...

– N-avea nici o grijă. Am aflat că direcția nu e chiar atât de riguroasă în ce privește respectarea contractului. Se ia în considerație că acolo condițiile de existență sunt neobișnuite – ambianța, clima. Și cine nu suportă...

– Climă acolo?

– E vorba de încăperile de locuit de pe Steaua KET. Se poate obține orice climă vrei, reglând după plac temperatura și umezeala aerului.

– Presupun că acolo atmosfera e la fel de rarefiată ca aici, pe crestele Pamirului...

– Cam la fel, răspunse Tonia. Dar se grăbi să adauge: Poate chiar un pic mai densă. Pentru tine asta va fi piedica cea mai grea. Condiția fizică a candidaților este supusă celui mai sever control. Cine se dovedește predispus la boala alpină este respins.

Recunosc că m-am bucurat, aflând că mai există această porțiță pentru o retragere onorabilă. Dar Tonia se grăbi să-mi răpească și această iluzie:

– Las' că aranjăm noi într-un fel! Am auzit că acolo există camere cu presiune atmosferică obișnuită. Presiunea se micșorează treptat și noii veniți se deprind repede cu clima. O să stau de vorbă cu doctorul.

E de rău, băietele! M-am agățat cu disperare de ultimul argument.

– Cum rămâne însă cu munca mea de pe Pământ?

Răspunsul veni prompt (se vede că-l avea pregătit).

– Nu fi îngrijorat de un asemenea fleac! Dacă o instituție cum e KEȚ o să anunțe la institutul tău că ai semnat un contract, or să-ți dea drumul imediat, fără nici o discuție. Mi-e teamă numai să nu ne joace sănătatea ta vreo festă. Cum te simți? Îmi luă pulsul.

Când un medic atât de drăgălaș te ia de mână, s-ar putea oare să nu-i răspunzi „splendid”?

– Atunci e în regulă. Semnează repede, ca să mă duc la doctor.

Nici n-am apucat să mă dezmeticesc că am și iscălit cu mâna mea cererea de mutare în cer.

– Stări de slăbiciune? Învinețirea pielii? Amețeli? Greață? mă interogă doctorul. Aha! Nu cumva ai și vomitat?

– Cât pe ce. Atunci când am fugit după mașină...

După ce se consultară câteva clipe, doctorul decise pe un ton definitiv și fără drept de apel:

– La dumneata boala se prezintă sub o formă ușoară.

– Prin urmare... pot zbura?

– Da. Cred că poți. E drept, în rachetă e numai o zecime din presiunea atmosferică normală. În schimb o să respiri oxigen pur și

nu amestec cu azot în proporție de patru cincimi ca în atmosferă. E mai mult decât suficient. Iar pe Steaua KET există camere interioare cu presiune normală. Așa că, de fapt, numai în timpul zborului îți va veni ceva mai greu. Dar până la Stea nu-s decât o mie de kilometri.

– Și... câte zile durează zborul?

Doctorul îmi azvârli o privire piezișă, plină de o evidentă și usturătoare ironie.

– Văd că nu te prea pricepi la călătorii interplanetare. Află, dragul meu, că racheta străbate distanța până acolo într-un răstimp care durează de la opt la zece minute. Dar când sunt transportate persoane nedeprinse, zborul se încetinește puțin. Pentru a se profita de forța centrifugă, racheta este lansată în sensul rotației Pământului, sub un unghi de douăzeci și cinci de grade față de orizont. În primele zece secunde viteza crește până la cinci sute de metri pe secundă, scade puțin până când racheta

străpunge pătura atmosferică, ca să crească din nou când aceasta începe să se rarefieze.

– De ce scade viteza când racheta trece prin atmosferă? Din cauza rezistenței pe care o opune?

– Frânarea atmosferică n-ar conta. Viteza prea mare ar face însă ca, prin frecare, să se încingă din cale afară învelișul rachetei. Apoi, nu uita că odată cu viteza sporește și greutatea. Și, crede-mă pe mine, nu e prea plăcut să-ți simți corpul de zece ori mai greu.

– Dar n-o să ne transformăm în fripturi din cauza frecării învelișului rachetei de atmosferă?

– Fii fără grijă. Cel mult o să transpirați oleacă. Atât. Trebuie să știi că învelișul rachetei se compune din trei straturi. Cel interior este confecționat dintr-un metal foarte rezistent și are ferestre de cuarț acoperite cu sticlă obișnuită, și uși care se închid ermetic. Al doilea e dintr-un material

care se topește numai la temperaturi extrem de înalte. Acest înveliș aproape nu lasă să treacă căldura. În sfârșit, cel exterior, cu toate că e relativ subțire, e făcut dintr-un metal foarte greu fuzibil. Presupunând că stratul superior se va încălzi până la incandescență, cel din mijloc va opri căldura, nelăsând-o să pătrundă în interiorul rachetei. Gândește-te însă că, pe deasupra, mai există și o excelentă instalație de răcire. Gazul de răcire circulă neîntrerupt între învelișuri, pătrunzând printr-un strat intermediar spongios, care este și el rău conducător de căldură.

– Doctore, vorbești ca un adevărat inginer.

– Păi, în condițiile noastre, să nu vrei și tot devii inginer. E mai ușor să adaptezi racheta la organismul omului decât organismul la condiții neobișnuite de viață. De aceea, în chip firesc, colaborez strâns cu tehnicienii. Ehe, dacă ai fi asistat la primele experiențe!

Câte eșecuri, câte jertfe pe altarul zborurilor cosmice!

– Au fost și... jertfe omenești?

– Da, au fost.

Am cam băgat-o pe mânecă, dar nu mai puteam da înapoi.

Când m-am întors la hotel, Tonia mă anunță cu un aer victorios:

– Știu totul. Doctorul mi-a spus că ești sănătos tun. Totul s-a aranjat cum nu se poate mai bine. Măine la douăsprezece fix ne luăm zborul. Nu-i nevoie de nici un fel de bagaje. Dimineața înainte de zbor – o baie și dezinfecție. O să primești rufărie și haine sterilizate.

O ascultam ca prin vis. Frica îmi dădea o stare de stranie amețală. Inutil să povestesc cum am petrecut ultima noapte pe Pământ și ce gânduri mi-au frământat creierii...

VI. „PURGATORIUL”

Iată și zorii. Ultima dimineață pe Pământ. M-am sculat cu moartea în suflet și m-am uitat pe fereastră. Ardea pe cer un soare strălucitor. Deși nu-mi era foame, am înghițit totuși în silă micul dejun și m-am dus să mă „purific” de microbi pământești. Această procedură a durat mai bine de o oră. Medicul bacteriolog m-a amestecat cu tot felul de cifre. Cică în straiile mele terestre și-ar fi găsit adăpost miliarde de microbi. Cum s-ar zice, umbli prin lume fără să-ți pese, deși ai asupra ta tifosul, paratifosul, dezinteria, gripa, tusea măgărească și, dacă nu mă înșală memoria, chiar și holera. Mi-au găsit pe mâini bacili pioceanici și ai tuberculozei. Pe pantofi – dalac. Prin buzunare sălășluia bacilul tetanosului. În cutele paltonului febra recurentă era în bună vecinătate cu febra aftoasă. Turbarea, variola și erizipelul

preferaseră pălăria... Când mi-a înșiruit toate astea, am început să tremur ca apucat de friguri. Uite câți dușmani invizibili abia așteptau prilejul să se năpustească asupra mea și să mă înhațe! Nu, orice s-ar spune, și pe planeta noastră maternă, la urma urmelor, te pasc destule primejdii. Această constatare m-a făcut să-mi schimb întrucâtva părerea despre călătoria astrală în care urma să pornesc.

Mi-au făcut spălături stomacale, m-au iradiat cu niște aparate cum nu văzusem până atunci, aparate menite să ucidă întreaga armată de microbi dăunători cuibăriți în organismul meu. Eram literalmente stors.

– Doctore, băiguii eu la capătul puterilor. Toate măsurile astea de precauție sunt lipsite de sens. Parcă văd cum mă așteaptă microbul la ușă, gata să se înfigă din nou în trupul meu.

– Așa e, fără îndoială, dar ai scăpat cel puțin de microbii aduși din marele oraș de unde vii. Află că în centrul Leningradului sunt mii de bacterii la un metru cub în aer, prin parcuri numai câteva sute, iar la înălțimea turnului catedralei sfântului Isakii, doar câteva zeci. Aici, în Pamir, n-avem decât câteva bacterii la un metru cub de aer. Ce dezinfecție mai bună vrei decât frigul, soarele puternic, lipsa de praf și de umezeală? Pe KEȚ o să treci din nou printr-un purgatoriu. Aici facem, ca să spun așa, doar o dereticare sumara. Abia acolo o să fii purificat cum scrie la carte. Te strâmbi, ai? N-ai ce face. În schimb o să fii sigur că n-o să contractezi nici un fel de boli infecțioase. Cel puțin acolo riscul e minim. Aici însă, precum ai văzut, boala te pândește la tot pasul.

– Da, într-adevăr, e o mare mângâiere, răspunsei eu în timp ce mă îmbrăcam cu hainele dezinfectate. Dacă până atunci n-o să mă prăjesc, n-o să mă sufoc, n-o să...

– Nenorocirile astea ți se pot întâmpla și pe pământ, mă întrerupse doctorul.

Mașina ne și aștepta lângă bordura trotuarului. Aproape imediat ieși și Tonia din pavilionul rezervat femeilor. Se așează zâmbind lângă mine pe banchetă. Pornirăm.

– Te-au curățat bine?

– Grozav! Am dat jos trei sute de cuadrilioane, două sute trilioane și o sută bilioane de microbi.

M-am uitat la Tonia. Bronzată, cu obrajii ușor rumeniți, părea mai proaspătă ca oricând. Era atât de calmă de parcă ne-am fi dus la o promenadă prin Parcul de cultură și odihnă. Bine am făcut că m-am învoit s-o însoțesc!

E amiază. Soarele s-a înălțat în crugul bolții. Cerul senin are limpezimea cristalului de stâncă. Zăpada scânteiază în munți, albăstresc torențele încremenite ale ghețarilor, văile răsună de cântecul zglobiu al pîraielor și cascadelor, iar jos, pe văi, se

aștern pajiști verzi presărate cu turme de oi ce par de aici bulgări de omăt. Soarele dogorăște, dar vântul aduce pe aripile lui suflarea de gheață a munților. Ce plin de splendori e pământul nostru! Și când te gândești că numai peste câteva minute îl voi părăsi ca să mă pierd în abisul negru al cerului. E mai plăcut să citești despre asemenea aventuri în romane...

– Uite și racheta noastră! se bucură Tonia. Parcă ar fi o bășică de pește, zău așa!

Rotofeiul doctor ne și aștepta. Coborând din mașină, din obișnuință am dat să-i strâng mâna. dar el o trase, ca fript, la spate.

– Nu uita, dragul meu, că ești dezinfectat. Nu mai ai voie să te atingi de nimic pământesc.

Parcă aș fi un proscris. Noroc că și Tonia e „celestă". Am luat-o la brat și am pornit spre rachetă.

– Iată și opera noastră, spuse doctorul, arătându-ne racheta. În vocea sa răzbătea o

abia perceptibilă undă de foarte terestră mândrie. După cum vedeți n-are roți, iar în loc de șine lunecă pe niște jgheaburi de oțel. În corpul rachetei sunt săpate mici adâncituri pentru bilele pe care se mișcă. Curentul necesar pentru accelerare este furnizat de o uzină electrică terestră, iar unul din jgheaburile de oțel servește de cablu... Să știi că ai început să capeți culoarea normală. Te obișnuiești? Foarte bine Ei, transmiteți „celeștilor” salutări de la mine. Rugați-o pe Anna Ignatievna Meller să trimită raportul lunar în legătură cu racheta KEȚ 5. O femeie tare simpatică. Cred că-i medicul cu cei mai puțini pacienți din lume. Și totuși, crede-mă, are destulă treabă...

Ultimele cuvinte ale doctorului fură acoperite de urletul de lup al sirenei. Trapa rachetei se deschise și scara fu coborâtă.

– E timpul! Drum bun! ne ură doctorul, având grijă să-și ascundă mâinile la spate.

Să-mi scrieți! Scara n-avea decât zece trepte care mi-au dat însă niște palpitații teribile. După mine urca Tonia, urmată de mecanic. Pilotul se instalase de mult în fața aparatelor de zbor. Eram destul de înghesuiți în încăperea strâmtă, luminată de un bec electric. Parcă am fi fost în cabina unui minuscule ascensor.

Ușa se închise fără zgomot. „Ca un capac de coșciug”, mă fulgeră un gând bizar. Legătura cu pământul era întreruptă.

VII. O SCURTĂ CĂLĂTORIE

Deoarece jaluzelele cabinei erau închise, nu vedeam ce se petrece afară. Așteptam cu încordare prima zdruncinătură. Acele ceasornicelor se suprapuseră pe cifra douăsprezece, dar nu simțeam nici o mișcare. Ciudat! Să știi că a intervenit ceva care întârzie startul.

– Mi se pare că am și pornit! spuse Tonia.

– Eu nu simt nimic.

– Probabil pentru că racheta se mișcă încet și lin pe bilele care țin loc de roți.

Și iată că de unde până atunci ședeam țeapăn, m-am pomenit dintr-o dată răsturnat în fotoliu.

– Precis că am pornit! exclamă Tonia. Acum îți dai seama? Parcă o forță te lipește de spetează.

– Da, da.

Liniștea fu zguduită de o explozie care se transformă într-un vuiet prelung. Racheta începu să trepideze mărunț. Nu mai era nici o îndoială: zburam. Temperatura creștea cu fiecare clipă. Centrul de greutate începu să se deplaseze spre spate. La un moment dat avui impresia că nu șed într-un fotoliu, ci sunt întins în pat cu genunchii ridicați. Era, probabil, momentul când racheta se angaja pe verticală.

– Parcă am fi niște gândaci răsturnați pe spate, râse Tonia.

– ...și striviți sub o cărămidă zdravănă, mormăii eu Mă apasă destul de zdravăn pe piept...

– Și pe mine. Ce să mai spun de mâini! Le simt ca de plumb. Nici nu le pot ridica.

Când exploziile încetară, ne simțirăm mai bine. În pofida straturilor izolatoare și a sistemului de răcire, se făcuse foarte cald: străbăteam atmosfera și racheta se încingea din cauza frecării. Un nou răgaz. Exploziile

conteniseră. Am răsuflat ușurat. Deodată o izbitură scurtă și puternică mă trânti pe coasta dreaptă. O catastrofă! Ne vom prăbuși în Pamir! Degetele mi se încleștară spasmodic de umerii Toniei.

– Ne-am ciocnit de un bolid!

Pe fața palidă a Toniei ochii erau dilatați de groază, dar îmi răspunse cu calmul ei obișnuit:

– Ține-te de spetează ca mine.

Imediat racheta se redresă. În cabină parcă e mai răcoare. Niciodată nu ne-am simțit trupul atât de ușor. Ridic mâinile, dau din picioare. E minunat! Când dau să mă scol, mă desprind încet de fotoliu și rămân suspendat în aer. Cobor apoi lin la locul meu. Tonia dă din mâini ca o pasăre în zbor și cântă. Râdem amândoi. E o senzație nespus de plăcută.

Deodată, ca prin minune, jaluzelele ce acoperă luminatoarele se deschid și în fața noastră se întinde priveliștea cerului spuzit

de stele. Aștrii nopților bat ușor în cărămiziu și nu sclipesc. Calea Lactee este împeștriată cu stele de diferite culori și nu apare de loc în culoarea aceea alburie-lăptoasă care se vede de pe Pământ.

Tonia îmi arată un astru mai mare în imediata vecinătate a stelei Alfa din Carul mare – un astru nou într-o constelație cunoscută.

– E Steaua KEȚ! În nemărginirea aceasta de stele fără sclipiri, ea singură își licărește razele, care sunt rând pe rând roșii, verzi, portocalii. Uneori își întetește strălucirea, alteori ai zice că e gata să se stingă, pentru ca imediat să izbucnească din nou ca o văpaie! Steaua crește văzând cu ochii apropiindu-se încet de marginea dreaptă a ferestrei. Prin urmare racheta se îndreaptă spre ea pe o traiectorie curbă. Dinspre stea țâșnesc fascicule de raze lungi, albastre, apoi dispare din cadrul ferestrei. Acum nu se văd pe fondul întunecos al cerului decât stele și

nebuloase alburii. Aceste îndepărtate lumi stelare par acum la o aruncătură de băț.

Jaluzelele se închid. Rachetele mici, ajutătoare, reintră în funcțiune. Nava execută felurite manevre. Tare aş fi curios să văd cum va „acosta” în rada rachetodromului cosmic...

O zdruncinătură extrem de ușoară și – stop! Oare chiar să fi ajuns la ținta călătoriei? Încercam o senzație foarte ciudată, de parcă corpul nostru n-ar cântări nimic.

Ușa cabinei de comandă se deschide. Prinzându-se de niște scoabe, căpitanul coboară în poziție culcată. În urma lui, tot târâș, vine spre noi un tânăr pe care nu l-am văzut până acum.

– Vă rog să ne scuzați pentru cele câteva momente neplăcute din timpul călătoriei. Tânărul meu practicant e de vină: a bracat prea brusc direcția! Bănuiesc că ați căzut din fotolii...

Căpitanul îi dădu tânărului un bobârnac, făcându-l să zboare într-o parte, ușor ca un fulg de păpădie.

– Am ajuns cu bine. Puneți-vă hainele călduroase și măștile de oxigen. Apoi, adresându-se către tânărul pilot: Ajută-i, Filipcenko.

Din cabină apăru mecanicul de bord, înveșmântat într-un costum cosmic care semăna cu al unui scafandru, cu deosebirea că era mai mic și mai puțin greoi. Pe umeri avea o pelerină dintr-un material subțire și strălucitor ca aluminiul.

– Vedeți pelerinele astea? ne instrui căpitanul, deprindeți-vă să le dați la o parte când vă e frig și dimpotrivă, să vă înfășurați în ele când e prea cald: au însușirea să respingă razele solare.

Ajutați de mecanic și de căpitan, ne-am îmbrăcat repede în hainele astrale, așteptând cu emoție clipa debarcării.

VIII. SUNT UN NOU-NĂSCUT

Ne-au cerut să intrăm în camera atmosferică și au început să evacueze treptat aerul. După ce s-a format așa-numitul „vid interplanetar”, s-a deschis ușa.

Când să coborâm – nici urmă de scară. Racheta era culcată pe o parte. Trecând pragul, am încremenit de uimire, aproape orbit: în fața mea se contura, strălucitoare, o sferă uriașă, cu un diametru de câțiva kilometri.

Nici n-am apucat să fac primul pas că s-a și ivit lângă mine un "selenit" într-un costum cosmic. Cu o abilitate și o iuțeală extraordinară mi-a prins încheietura brațului într-un laț de mătase. Frumoasă primire! Indignat, am smucit mâna și am bătut din picior. În aceeași clipă m-am pomenit zvârlit la vreo zece metri înălțime. Noroc de "selenit" care nu-și pierduse cumpătul și ținând în

mână capătul șnurului de mătase m-a tras înapoi, pe luciul argintiu al globului. Abia atunci mi-am dat seama că, dacă nu era lasso-ul ăsta, la prima mișcare imprudentă aș fi țâșnit în spațiul cosmic de unde nu le-ar fi fost prea ușor să mă aducă înapoi. Vă veți întreba însă cum de nu l-am tras după mine pe omul care mă ținea legat? Aceeași întrebare mi-am pus-o și eu. Răspunsul l-am primit, uitându-mă la suprafața strălucitoare a sferei și văzând acolo numeroase scoabe în care își înfipsea picioarele ghidul meu.

La câțiva pași de mine stătea Tonia, legată și ea de capătul unui arcan. Am dat să mă apropiu, dar însoțitorul meu îmi bară drumul. Prin geamul căștii văzui un chip tânăr și surâzător. Lipindu-și casca de a mea ca să-l pot auzi, îmi spuse:

– Ține-mă bine de mână!

M-am supus. În clipa aceea el își trase piciorul din scoabă și făcu un salt. În spatele său fulgeră o flacără. O smucitură și iată-ne

zburând deasupra suprafeței sferice. Călăuza mea purta pe spate, ca pe o raniță, o rachetă portativă pentru curse interplanetare de scurtă durată. Trăgând „focuri” din pistoalele așezate în diferite direcții spre a regla mersul, mă antrena tot mai departe pe o traiectorie ce descria un arc deasupra globului. Cu toată dexteritatea însoțitorului, lipsa mea de îndemânare și exercițiu îmi spunea cuvântul: făceam niște tumbe de clown, zburând când cu capul în sus, când cu capul în jos, dar fără să simt aproape nici un aflux de sânge.

După puțin timp racheta noastră se pierdu dincolo de orizont. Acum zburam deasupra golului ce se căsca între rachetodrom și Steaua KEȚ. La drept vorbind „zburam” e un fel de a spune, deoarece aveam impresia că stăm pe loc și un tub strălucitor se apropie vertiginos de noi mărimdu-și tot mai mult proporțiile. Apoi tubul se răsuci în jurul axei transversale, întorcându-se spre noi cu un

capăt acoperit de o calotă lucioasă. Văzut din acest unghi, tubul părea o bilă de dimensiuni nu prea mari în comparație cu rachetodromul. Și iată că această bilă venea vertiginos spre noi – cu viteza unei bombe. Prea plăcut nu era, vă mărturisesc, să vezi această bombă strălucitoare gata să te facă zob. Deodată, cu o iuțeală extraordinară, bomba descrie un semicerc și ne pomenirăm că o avem în spatele nostru: ghidul ne călăuzise în așa fel mișcarea, încât să ne întoarcem cu spatele la Stea, pentru a frâna coborârea. Câteva explozii scurte, o senzație de parcă cineva îți lipește pe spinare o palmă uriașă și însoțitorul meu se prinse de o scoabă aflată pe suprafața emisferei.

Era vizibil că ne așteptau. De cum am „abordat” se deschise o ușă a calotei. Însoțitorul mă împinse înăuntru, intră și el, apoi ușa se închise automat în urma noastră.

Ne găseam din nou într-o cameră atmosferică, luminată electric. Pe pereți – manometre, barometre și termometre. Călăuza mea privea atent aparatele. Când presiunea și temperatura atinseră anumite valori, începu să-și scoată haina de scafandru cosmic, invitându-mă printr-un gest să-i urmez exemplul.

– Cum ți-au plăcut tumbelile? mă întrebă râzând. Am făcut-o dinadins.

– Voiai să te distrezi pe socoteala mea, mă supărai eu.

– Cum se poate să-ți treacă prin gând așa ceva? Mi-era teamă că, neștiind să te folosești de pelerina termoregulatorie, ai să fii crunt încercat de frig și de căldură. De aceea, te-am răsucit ca pe o oaie la frigare ca să te „rumenești” pe toate fețele, mă lămurii ieșind în sfârșit din costum. Și acum dă-mi voie să mă recomand: Kramer, laborant biolog. O să lucrezi și dumneata la noi?

– Da. Și tot ca biolog. Mă numesc Artemiev Leonid Vasilievici.

– Perfect! Înseamnă că o să lucrăm împreună.

Când am început să mă dezbrac, mi-am dat cama că faimoasa lege a fizicii: „acțiunea este egală cu reacțiunea” se înfățișează aici în forma cea mai pură, nealterată de gravitația terestră. Toate obiectele – și întocmai ca ele – și omul se transformau în „aparate cu reacție”. Când mi-am aruncat „jos” costumul – firește „jos” în accepția terestră – m-am săltat în aceeași clipă spre tavan. Vă rog să mă lămuriți: eu am aruncat costumul sau, de fapt, el m-a aruncat pe mine?

– Iar acum ne vom purifica în camerele de dezinfecție, mă informă Kramer.

– Păi dumneata ce să cauți acolo V:

– Cum așa? Nu te-am atins?

„Asta-i bună! Parcă aș fi fost dintr-un ținut bântuit de ciumă”.

Și iată-mă din nou în „purgatoriu”. Aparate bâzâitoare care îți deretică tot trupul cu raze invizibile, haine sterilizate și din nou vizita medicală – ultima, sper – în micuțul ambulatoriu al „medicului astral”. Aici nici scaune, nici mese. Numai dulapuri cu instrumente medicale, fixate de pereți.

Medicul, Anna Ignatieva Meller, era o femeie scundă, delicată și foarte vioaie. Îmbrăcata într-o rochie ușoară, argintie, nu părea de loc să aibă cei patruzeci de ani ai ei. I-am transmis salutările și rugămintea „medicului pământean” din orașul KEȚ.

După dezinfecție, m-a informat că în hainele mele pământene se mai găsiseră un număr apreciabil de microbi.

– O să le scriu neapărat celor de la secția sanitară din orașul KEȚ să dea mai multă atenție unghiilor. Sub ale dumitale, de pildă, am găsit o colonie întreagă de bacterii. Să nu ne mai trimită pe nimeni aici înainte de a-și tăia și a-și curăți bine unghiile. Ești perfect

sănătos și, în momentul acesta, relativ curat. Îndată o să chem pe cineva să te conducă în camera dumatăle și să-ți dea să mănânci.

– Să mă conducă? Să-mi dea de mâncare! Bine, dar drept cine mă luați? Nu sunt nici bolnav, nici copil. O să fiu în stare să merg și să mănânc fără ajutorul nimănui.

– Nu te mai lăuda! În Cosmos nu ești decât un prunc nou născut...

Zicând aceste cuvinte ma înghionți ușor. Zburai spre perete și, ricoșând, m-am pomenit proiectat în mijlocul încăperii, unde rămasei suspendat, bălăbănindu-mi picioarele într-un mod caraghios, spre hazul de nedescris al doctoriței.

– Ei, acum te-ai convins? Și nu uita că aici mai avem totuși o oarecare greutate. Nu spuneam că ești ca un prunc? Acum hai, copăcel!

Copăcel, pe dracu'! Abia după un minut picioarele mele izbutiră să atingă din nou podeaua. Cum am încercat însă să fac un

pas, am țâșnit iar în sus. M-am izbit cu capul de tavan, dar, ce-i drept e drept, aproape n-am simțit lovitura. Cuprins de o caraghioasă disperare, am început să dau din mâini. În clipa aceea se deschise ușa și intră biologul Kramer, prima mea cunoștință de pe Steaua KET. Când m-a văzut, l-a umflat râsul, nu alta.

– Ia-l la remorcă pe copilaș, dragă Kramer, și du-l în camera șase, îi spuse Anna Ignatieva. Nu prea suporta încă aerul rarefiat, așa că ai grijă să-i dai o jumătate de rație.

– Nu s-ar putea ca acum, la început, să-mi dați presiunea normală? o rugai eu.

– Ajunge jumătate. Ce dracu', trebuie odată și odată să te obișnuiești!

– Dă-mi mâna, îmi spuse Kramer.

Vârându-și picioarele în baretele de piele fixate pe podea, se apropie de mine destul de repede și, prinzându-mă de centură, mă trase afară. Aici mă învârti ca pe o minge și

mă zvârli în lungul culoarului. Țipai din toate puterile, dar era prea târziu: zburam. Șutul fusese calculat în așa fel încât, după ce străbătui în diagonală vreo zece metri, mă apropiai de un perete.

– Apucă-te de curea! îmi strigă Kramer.

Aceste curele, ca niște mânere de port-pied erau agățate pretutindeni: pe pereți, pe jos, în tavan. M-am prins zdravăn de curea, așteptându-mă la o smucitură, dar constatai cu uimire că oprirea nu mă costă nici un efort. Kramer ajunsese de-acum lângă mine. Deschise o ușă și, luându-mă sub braț ca pe un pachet, pătrunse într-o Încăpere cilindrică unde nu văzui nici pat, nici masă și nici măcar un scaun. Numai curele pe pereți și o fereastră mare cu o perdea verzuie, transparentă. Lumina din cameră era tot verzuie.

– Simte-te ca la dumneata acasă. Acuș o să-ți mai adaug puțin oxigen.

– Spune-mi, Kramer, de ce rachetodromul e separat de Stea?

– E o inovație recentă. Înainte rachetele se opreau direct aici. Dar nu toți piloții sunt destul de îndemânațeci ca să evite un șoc la abordare. Într-o zi, căpitanul lui KEȚ 7 s-a ciocnit destul de tare de Stea. Din cauza zdruncinăturii s-au făcut țândări geamurile din Sera mare și o parte din plante au pierit. Nici până azi nu s-au putut termina reparațiile. După acest accident inginerii noștri au hotărât să construiască rachetodromul la oarecare distanță. În prima fază rachetodromul avea forma unui uriaș disc plan. Experiența ne-a învățat însă că o emisferă e mult mai potrivită. Când se vor termina reparațiile, vom face ca Steaua KEȚ să se rotească cu seră cu tot în jurul axei sale transversale. Datorită forței centrifuge, o să apară atunci și gravitația.

– Dar ce sunt razele multicolore pe care le-am văzut în timpul zborului, țâșnind dinspre Stea?

– Semnale luminoase. Recunoaște că nu-i ușor să găsești o steluță pierdută în nemărginirea cerească. De aceea am recurs la un „foc bengal”. Ei, cum te simți? Respiri mai ușor? Să știi că mai mult nu-ți pot oferi: o să te îmbeți de atâta oxigen pur. Nu ți-e cald?

– Dimpotrivă, mi-e cam răcoare. Dintr-un salt, Kramer fu lângă fereastră și dădu în lături perdeaua. Camera fu inundată de razele orbitoare ale soarelui. Temperatura începu să crească repede. Apoi Kramer zbură spre peretele celălalt și trase jaluzelele.

– Vino s-o admiri pe frumoasa frumoaselor! M-am îndreptat spre fereastră și am amuțit de încântare. Pământul acoperea o jumătate de boltă. Văzut de la o mie de kilometri depărtare nu părea o emisferă convexă, cum mă așteptam, ci, dimpotrivă, concavă. O

negură subțire îi învăluia marginile de o configurație capricioasă, crestate de piscurile munților. Contururile erau firește vagi. Dincolo de marginile Pământului se zăreau niște pete cenușii, alungite – norii umbriți de pătura groasă a atmosferei. Mai spre centru, alte pete, de data aceasta luminoase. Am recunoscut Oceanul înghețat, țărmurile Siberiei și ale Europei septentrionale. Polul Nord era vizibil ca o pată sclipitoare. Soarele se reflecta în marea Barentș ca o minusculă scânteie.

În timp ce mă desfătam cu priveliștea aceasta uluitoare, Pământul începu să semene cu luna în descreștere. Nu puteam să-mi iau ochii de la semiluna asta gigantică, luminată din belșug de soare.

– Steaua KET – mă lămuri Kramer – se mișcă spre est, înconjurând Pământul în răstimp do o oră și patruzeci de minute. Prin urmare la noi ziua nu durează decât șaiszeci și șapte de minute, iar noaptea treizeci și

trei. Peste vreo patruzeci ori cincizeci de minute intrăm în umbra Pământului...

Partea întunecoasă a Pământului abia se putea desluși la lumina reflectată a Lunii. Hotarul dintre zona întunecoasă și cea luminoasă era demarcat precis de niște zimți uriași, întunecați – umbrele munților. Deodată apăru și Luna, cea veritabilă. Părea foarte apropiată, însă de dimensiuni mai mici decât acelea cu care eram obișnuit pe Pământ.

În sfârșit Soarele dispăru în spatele Pământului. Acum planeta noastră contura ca un fel de disc negru – în mijlocul unui nimb strălucitor – zorile. Erau razele Soarelui care luminau atmosfera terestră. Reflexele trandafirii jucau până și pe pereții camerei noastre.

– După cum vezi, aici nu ne învăluie niciodată întunericul, spuse Kramer. Când Luna dispare în spatele Pământului, văpăile

aurorei sau ale asfințitului înlocuiesc perfect lumina astrului.

- Am impresia că s-a făcut destul de rece.

- E răcoarea nopții. Dar această scădere a temperaturii nici nu merită să fie luată în seamă. Stratul mijlociu al învelișului stației noastre o ferește de pierderile de căldură. Mai adaugă marea cantitate de căldură iradiată de Pământ, precum și faptul că aici, pe Steaua KET, nopțile sunt extrem de scurte și o să-ți dai seama că nu există nici o primejdie să îngheți. Pentru noi, biologii, e o fericire. Fizicienilor însă nu le convine treaba asta: Îți închipui cât trebuie să se chinuiască până obțin temperatura apropiată de zero absolut de care au nevoie pentru experiențe. Ca un uriaș cuptor, Pământul radiază căldură chiar și la o depărtare de mii de kilometri. Plantele din seră suportă bine răcoarea nopților scurte. Nici nu punem în funcțiune radiatoarele electrice. Avem o climă de munte fără egal Peste câteva zile or

să se rumenească până și obrajii dumitale palizi de leningrădean. Eu, unul, de când sunt aici, am prins în greutate și am o poftă de mâncare de speriat...

– Află, dragă prietene, că și mie mi s-a făcut foame.

– Hai atunci la cantină, mă pofti Kramer, întinzându-mi o mână bronzată.

Mă scoase în culoar și pornirăm țopăind și agățându-ne de curele.

Cantina era o sală mare, cilindrică, inundată în lumina aurie a „zorilor”. Fereastră mare, zăbreliță, cu geamuri groase, era împodobită cu plante agățătoare de un verde strălucitor cum nu văzusem pe Pământ.

– Uite-l și pe dumnealui!

Recunoscui glasul doctorei Meller și întorsei instinctiv capul. O văzui agățată de perete ca o rândunică. Lângă ea – Tonia într-o rochiță subțire de culoarea crinului. Dezinfectarea îi stricase coafura și părul îi

flutura vîlvoi. I-am zâmbit cu o neascunsă bucurie.

– Pofțiți la „masă”, ne invită doctorița. Cu ce să vă ospătăm?

Pe o poliță se înșirau borcane închise ermetic de diferite forme: sferice, cubice etc.

– O să vă hrănim cu biberonul. Vă dăm hrană lichidă – griș cu lapte... Dacă v-am oferi altfel de mâncare, ați scăpa-o din mâini și n-ați mai putea s-o prindeți. Noi preferăm regimul vegetarian, mai ales că avem „plantații” proprii. În borcanul acesta găsiți cremă de mere, dincoace orez cu căpșuni, caise, piersici, compot de banane. Avem și niște napi KEȚ cum n-ați mâncat pe Pământ. La alegere! Doriți napi?

Doctorița luă de pe poliță un cilindru din care se desprindea într-o parte o țeavă subțire. În partea opusă se afla o altă țeavă, mai groasă, pe care doctorița o introduse în orificiul unei pompe. Punând-o în funcțiune,

în vârful tubului apăru o spumă gălbuie. Cu un gest grațios întinse Toniei cilindrul:

– Suge! Dacă vezi că nu merge, mai pompează puțin. Tubul e sterilizat. Ce te strâmbi? Da, ai dreptate, vesela noastră nu are frumusețea amforelor grecești, în schimb e cea mai nimerita pentru condițiile de aici.

Tonia se supuse cu oarecare șovăială.

– Ei?

– E delicios.

Kramer îmi întinse și mie un „biberon”. Într-adevăr, ce să spun, pireul din „napi KEȚ” era foarte gustos. Ca de altfel și compotul de banane. Abia pridideam să pompez. Veni rândul jeleului de caise și cremei de căpșuni.

Înfulecam cu poftă. Tonia însă părea cu gândul aiurea și nu mânca aproape nimic. Pe culoar am prins-o de mină și am întrebat-o:

– Ce-i cu tine, Tonia?

– Am fost adineauri la directorul Stelei KEȚ ca să mă interesez de Evgheniev. Nu mai e

aici. A plecat într-o lungă călătorie interplanetară.

– Și, pornim mai departe după el?

– În nici un caz! Trebuie să ne apucăm de lucru. Totuși directorul mi-a spus că n-ar fi de loc exclus ca tu să pleci într-o călătorie interplanetară.

– Unde? mă îngrozii eu.

– Nu știu încă, în Lună, în Marte, poate și mai departe...

– Nu se poate lua legătura cu Evgheniev prin radio?

– Ba da. Numai cu Pământul nu are KEȚ legături radiofonice. Din cauza zonei lui Heaveside, care respinge undele hertziene. Aceasta va fi de altfel și sarcina mea științifică: să încerc a străpunge cu fascicule de unde scurte acest strat, ca să stabilim legătura prin radio cu Pământul. Deocamdată, legătura este asigurată numai de telegraful optic. Impulsurile reflectorului de un milion de lumini sunt perfect

recepționate pe Pământ clacă nu se ridică vreun zăgaz de nori. Noroc că deasupra Pamirului, în orașul KEȚ, cerul e aproape întotdeauna senin. Cu navele aflate în spațiul cosmic se comunică însă regulat prin radio... Tocmai mă duc la stație. Să vedem, poate izbutesc să stabilesc legătura cu racheta care explorează spațiul cosmic între Steaua KEȚ și Lună. Da, să nu uit: directorul te-a rugat să treci pe la el. După ce-și consultă ceasul de la mână, Tonia adăugă: azi nu mai ai când. Știi ce? Hai cu mine la stație. E în camera numărul nouă.

Culoarul imens, inundat de lumina electrică, se pierdea în depărtare ca un tunel de metrou. Vocile noastre răsunau aici mult mai slab decât pe Pământ, datorită aerului rarefiat. Așa că, la început, nici n-am auzit că sunt strigat de cineva.

Era Kramer. Zbura spre noi, bățând din niște aripi nu prea mari. Pe coaste și pe

spate purta ceva care semăna cu niște evantaie.

– V-am adus și aripi. Așa o să deveniți adevărate făpturi cerești. Când sunt strânse seamănă într-o oarecare măsură cu cele ale liliecilor. Le prindeți de încheieturile mâinilor. Sunt pliante și rabatabile, așa că n-o să vă stingherească la lucru...

Kramer ne fixă cu îndemânare la mâini aripile acestea de mărimea unei frunze de brusture și ne arătă cum să umblăm cu mecanismul. După aceea se depărtă. Cuprinși de o adevărată frenezie a zborului, Tonia și cu mine ne apucarăm imediat să facem exerciții. Cotind când nici nu ne așteptam, ne ciocneam cap în cap și ne izbeam de pereți, fără să simțim însă nici cea mai mică durere.

– Într-adevăr, parcă am fi niște lilieci, se amuză Tonia. Hai să vedem cine ajunge primul la stație.

Ne-am desprins din loc.

– De ce o fi atât de pustiu coridorul ăsta? mă mirai eu.

– Cum de ce? La ora asta toată lumea e la lucru. Am auzit însă că seara oamenii roiesc pe aici ca niște cărăbuși într-o zi cu soare.

Ne-am apropiat de camera numărul nouă. Tonia apăsă pe un buton și ușa se deschise fără zgomot. Rămăsei cu gura căscată: radiotelegrafistul era cocoțat în „tavan”. Cu casca pe urechi recepționa o radiotelefonogramă.

– Gata, ne spuse el, vârând bloc-notes-ul în geanta de la centură care îi ținea loc de masă de scris. Vreți să vorbiți cu Evgheniev? O să încerc să vă dau legătura.

– E oare atât de greu? se neliniști Tonia.

– Nu, dar tocmai azi emițătorul pe unde lungi are toane. Să prind pe unde scurte racheta care se înalță în spirală deasupra Pământului este, desigur, mai complicat. Un moment, vă rog, numai să calculez poziția rachetei.

Atingând din nebăgare de seamă peretele, radiofonistul fu proiectat în direcția opusă, dar firul de la cască îl trase înapoi. Omul își scoase carnetul și aruncând o privire la cronometru se afundă în tot felul de calcule. După aceea acordă aparatul pe lungimea de undă necesară.

– Alo! Alo! Aici Steaua KEȚ! Da, da! Dă-mi-l pe Evgheniev la aparat. Nu-i acolo? Cum se întoarce, transmite-i să ne cheme. O nouă angajată a noastră vrea să-i vorbească. Cum o cheamă?

– Antonina Gherasimova, îi suflă Tonia.

– Tovarășa Gherasimova. Se aude bine? Așa, cum zici? Ați prins mulți? La mai mare.

Închise aparatul.

– Până în trei ore Evgheniev nu se întoarce. Face o mică plimbare prin spațiu să vâneze asteroizi mai mărunți. Un material de construcție excelent: fier, aluminiu, granit... Când ne cheamă Evgheniev vă comunic.

IX. LA BIBLIOTECĂ

Seara, la ceai, Kramer mă întrebă:

– Ți-ai întocmit vreun program? Citindu-mi pe față nedumerirea, continuă: nu te mai mira așa. Cu toate că la noi o zi și o noapte nu durează decât o sută de minute, ne-am organizat din obișnuință un regim de viață aidoma cu cel de pe Pământ. Facem „noapte” închizând jaluzelele și dormim câte șapte zile „astrale” la rând. Acum e opt după ora Moscovei și, precum vezi, ziua de lucru s-a terminat. N-ai vrea să ne vizitezi biblioteca?

– Bucuros.

Ca și celelalte încăperi de pe Steaua KET, biblioteca avea o formă cilindrică. Nici urmă de ferestre. De-a lungul pereților laterali numai sertare. De la ușă până la peretele opus erau întinse patru coarde de care se țineau cititorii deplasându-se prin acest straniu coridor. În intervalul dintre culoarul de coarde și pereții laterali, se înșirau niște

cușete cu plasă. În aerul ozonat stăruia parfum de cetină. Tuburile fluorescente montate între sertare răspândeau o lumină blândă, dulce.

Liniște. Pe câteva cușete sunt întinși comod oameni cu capul vârat într-un fel de cutii negre. Din când în când, „cititorii” răsucesc butoanele de pe pereții cutiei.

Ciudată bibliotecă! S-ar zice mai curând că te afli într-o sală de tratamente medicale. Ținându-mă de corzi îl urmez pe Kramer, spre fundul încăperii. Aici, prinsă de zidul cu sertare, o fată într-o rochie de mătase de un roșu prins, pare un splendid fluture.

– E bibliotecara noastră, Elsa Nilson. Dați-mi voie să vă prezint, râse Kramer, îmbrâncindu-mă pre tânăra bibliotecară. Elsa mă prinse din zbor și, în felul acesta, făcurăm cunoștință.

– Ce-ți dorește inima? Avem un milion de volume, aproape în toate limbile lumii.

Un milion de volume! Cum de încap toate aici? Ghicesc însă îndată:

– Aha, filmotecă!

– Da, cărți imprimate pe peliculă. Se citesc cu ajutorul aparatelor de proiecție.

– Simplu ca bună ziua, intervine Kramer. Un volum întreg imprimat filă cu filă pe peliculă nu ocupă mai mult loc decât un mosorel de ață.

– Bine, dar ce se întâmplă cu ziarele?

– În locul lor avem radioul și televiziunea, mă lămurește simpatica bibliotecară.

– O bibliotecă de microfilme nu mai e o noutate, spuse Kramer. Avem aici lucruri și mai grozave. Ei, ce program să întocmim pentru tovarășul Artemiev? Propun la început o cronică mondială să-și dea seama că aici, pe Steaua KET, suntem la curent cu tot ce se întâmplă în lume. Apoi aș zice să-i oferim „tromba solară”.

– E un roman nou?

– Ceva de genul ăsta, răspunse Kramer, zâmbind enigmatic. Iar, ca încheiere, „Centrala atmosferică”.

Nilson încuviință și scoase din sertare câteva cutiuțe plate de metal.

Kramer mă îndemnă să mă întind pe o cușetă și introduse cutiuțele într-o lădiță cu butoane. Apoi îmi spuse:

– Privește și ascultă!

– Nu văd și nu aud nimic. E liniște și beznă.

– Răsucește butonul din dreapta.

M-am supus. Răsună un declic urmat de un ușor bâzâit. Un mănunchi strălucitor de raze mă orbi. În aceeași clipă se auzi o voce: „Jungla tropicală din Africa va fi prefăcută, prin agricultura avansată, în vaste întinderi roditoare”.

Am întredeschis pleoapele. Imensitatea verde-albăstruie a oceanului sclișea sub sulițele de foc ale soarelui african. Pe întinsul apelor se zărea o flotă uriașă înșirată în

formație de luptă: cuirasate, supercuirasate, bastimente de linie, crucișătoare și distrugătoare de toate tipurile. Erau printre ele și nave vechi, pe ale căror coșuri pântecoase năvăleau rotocoale de fum negru și gros, dar se găseau și mai noi, cu motoare Diesel, precum și unele de tipul cel mai recent, cu motoare electrice.

Spectacolul mi se păru atât de neașteptat, încât nu-mi putui stăpâni o tresărire. Cum, din nou război? Cu neputință: capitalismul a fost lichidat definitiv pe tot globul. Te pomenești că amicii vor să mă „distreze” cu vreun film vechi din timpul ultimului război, al cărui rezultat a fost triumful revoluției!

„Navele de război, odinioară mijloace de distrugere în masă, noi le-am transformat în cargoboturi pașnice”, continuă vocea.

– Deci asta e. Orbit de lumina prea puternică, nu băgasem de seamă lipsa ținuturilor din care cândva se iveau cumplitele guri de foc ale marinei militare, în locul lor se

înălțau macarale. Între nave și rada portului nou-nouț mișunau într-o forfotă harnică sute de șalupe, remorchere și șlepuri. Portul clocotea de freamătul muncii.

O răsucire de buton și... iarăși o imagine ce aduce a vremuri de război. O tabără uriașă. Vopsite în alb se conturează niște corturi și căsuțe din placaj. În fața lor roiesc o sumedie de oameni – europeni și băștinași – în haine de asemenea albe. Dincolo de tabără o perdea de fum se înalță aproape până în zenit. Vălătucii de fum te poartă cu gândul la un incendiu de proporții colosale...

Altă secvență: pădurea tropicală în flăcări. În mijlocul vârtejului de foc înaintează un șir de furgoane uriașe – niște cutii din plasă metalică pe șasiuri de oțel. Înăuntrul lor se află câțiva oameni, are smulg cioturile cu ajutorul unor aparate minuscule.

„Ținuturile tropicale, care sunt cele mai înșorite de pe globul terestru, au fost socotite înainte vreme inaccesibile pentru agricultura

modernă. Jungle de nestrăbătut, mlaștini, fiare sălbatice, șerpi și insecte veninoase, ucigătoarele friguri tropicale – iată ce însemnau înainte aceste locuri. Priviți-le cum arată astăzi..."

Un șes întins brăzdat de tractoare. Negrii care conduc aceste mașini își dezvelesc dinții sclipitori în zâmbete vesele. Pe orizont își desenează contururile blocuri și grădini verzi, umbroase. „Regiunile tropicale vor hrăni milioane de oameni... Ideile lui Țiolkovski prind și aici viață".

„Și aici tot despre Țiolkovski e vorba? mă mir eu. Cum s-ar zice a lăsat urmașilor idei cu carul, să le tot ajungă!"

Ca și cum ar fi intenționat să-mi întrească reflecția, se perindară alte imagini, ilustrând opera de transformare a Pământului după ideile lui Țiolkovski. Energia solară face să înflorească deșerturile; în munții sălbatici, transformați cu ajutorul serelor în splendide grădini înmiresmate,

răsar așezări omenești; apar noi tipuri de motoare solare, de mașini acționate prin forța mareelor și a valurilor mării; se răspândesc noi specii de plante, care folosesc în cantități mari energia soarelui...

Aici sunt în elementul meu. Realizările astea îmi sunt familiare.

Cronica mondială s-a terminat. După o scurtă pauză, aceeași voce a început să depene firul unei povestiri. Imaginile care ilustrau povestirea erau atât de expresive, încât aveai impresia că ieși tu însuși parte la fapte aievea întâmplare.

„Misiunea noastră era limpede: să încercăm însușirile unor sănii cu elice de un tip nou, istorisea vocea. Condițiile cursei nu erau dintre cele mai ușoare... Trebuia să străbatem sute de kilometri prin tundră, mult dincolo de cercul polar. Ca șef al cursei, înaintam în fruntea coloanei. Coloana

noastră se îndrepta spre Nord în linie dreaptă.

Era întuneric. Aurora boreală nu învăpăia văzduhul. Ne luminau calea numai farurile. Termometrul înțepenise parcă la minus cincizeci de grade. În jur, cât vedeai cu ochii. Întinderi pustii, înzăpezite. Consultând într-una busola am mers așa vreo două zile.

La un moment dat, în zare, cerul parcă începu să capete nuanțe vag-trandafirii.

– Își face apariția aurora boreală, se bucură tovarășul meu de drum, care conducea sania. Așa mai merge...

După o jumătate de ceas bolta se înveșmântase spre miazănoapte într-o mantie de purpură.

– Ciudată auroră! Fără jocuri de lumini... murmurai eu. Apoi și culorile... Aurora boreală este, de obicei, la început verzuie și abia mai târziu se colorează în diferite nuanțe de roz. Ceea ce vedem noi însă parcă ar fi un răsărit de soare încremenit. Singura

deosebite e că se intensifică treptat, trecând de la trandafiriu la alb pe măsură ce înaintăm.

– Poate e lumina zodiacală?

– Imposibil, Nu-i nici locul, nici timpul. Și, la urma urmelor, nici nu seamănă. Vezi? Fâșia de lumină cuprinde aproape întreg cerul de la zenit până la orizont, lățindu-se treptat ca un con.

Absorbiți de desfășurarea misteriosului fenomen ceresc, nimeriserăm într-o vâlcea adâncă; panta era destul de abruptă. Era cât pe ce să facem țândări tălpilele saniei.

Când am ieșit afară, după câteva minute, am constatat că se mai încălzise. Într-adevăr, termometrul arăta minus 38°. Și asta după gerul de cincizeci de grade de acum o oră.

– Poate tocmai de la lumina asta izvorăște căldura care a înmuiat gerul, îmi dădui eu cu părerea.

– Bine, dar e neverosimil, râse tovarășul meu de drum. O trombă de lumină care încălzește tundra.

Tromba își răsfrângea sclipirile chiar în drumul nostru, așa că nu ne rămânea decât să ne înarmăm cu răbdare. Poate că ajungând acolo, o să putem înțelege despre ce fenomen este vorba.

Temperatura creștea o dată cu lumina. Curând tovarășul meu stinse farurile: se vedea foarte bine și fără ele. Deodată, ca din senin, se stârniră niște curenți de aer de parcă ar fi fost atrași de conul luminos de pe zare. În vârful conului se distingea acum secera lucitoare a planetei Venus, văzută prin binoclu.

Prin urmare, pe măsură ce ne apropiem, misterul, în loc să se lămurească, devenea dimpotrivă și mai de nepătruns.

– Seamănă grozav cu lumina solară, exclamă tovarășul meu, din ce în ce mai intrigat.

După scurtă vreme se făcu lumină ca ziua. Totuși, în dreapta, în stânga și în spatele nostru stăruia un fel de amurg neguros care se prefăcea treptat într-o noapte neagră. Vântul mătura tot mai năprasnic șesul stârnind vârtejuri de nea. Înaintam printr-un adevărat simun de zăpadă viscolită.

Temperatura însă creștea între timp vertiginos.

– Minus treizeci... Douăzeci și cinci... Șaptesprezece... Nouă... anunța tovarășul meu. Zero. Plus două grade. Și aceasta după minus cincizeci. Acum înțeleg de ce s-a iscat vântul. „Tromba solară” încălzește aerul și solul creînd zone cu temperaturi diferite. Aerul rece năvălește pe jos spre zona caldă, iar acolo sus gonește probabil un contracurent de aer cald.

Ne apropiarăm de regiunea aflată chiar în bătaia luminii. Fulgii zburătăciți de vânt se topeau; viscolul luase subit înfățișarea unei ploi care, în loc să cadă din cer, ne biciuia

din spate. Zăpada se transforma în zloată. Pe povârnișurile movilelor și în văioage susurau pîraiele. Nu se mai putea trece cu sania. Ca la semnul unei baghete magice, primăvara proaspătă risipea bezna înghețată a nopții polare.

Înaintând riscam să distrugem săniile. La o comandă a mea tot trenul de sănii se opri. Șoferii, inginerii, reporterii și operatorii de cinema care participau la această cursă săriră din sănii asaltându-mă cu întrebări. Toți erau ca și mine extrem de intrigati de fenomenul acesta atât de straniu petrecut sub privirile noastre.

Am dispus să se așeze câteva sănii lateral ca să ne fie pavăză împotriva vântului și am ținut o scurtă consfătuire. Toți erau de acord că e prea riscant să înaintăm. S-a hotărât ca un mic grup condus de mine să pornească pe jos în explorare, iar ceilalți să rămână lângă sănii. După ce se va lămuri în privința naturii fenomenului, grupul trebuia să se

întoarcă, urmând ca apoi toată expediția să ocolească „tromba solară” și să-și continue astfel drumul.

Pe locul unde ne opriserăm, termometrul arăta plus opt grade Celsius. Ne-am scos hainele de blană, îmbrăcați doar în costume de piele și cizme vânătore și luând cu noi ceva provizii și instrumente, am plecat.

Drumul n-a fost ușor. Din când în când ne pomeneam până la brîu în puful moale al zăpezii ori ne împotmoleam în noroi. A trebuit să ocolim pîraie, mlaștini, ba chiar și mici lacuri. Din fericire noroiul nu acoperea decât o porțiune destul de îngustă. Se și vedea „țărnul” celălalt, uscat, înveșmântat într-un covor de iarbă ca smaragdul, smălțuit cu flori.

– Lumină, căldură și iarbă verde dincolo de Cercul polar. Și încă la sfârșit de decembrie, izbucni prietenul meu. Ciupește-mă să-mi dau seama dacă nu visez.

- Nu e chiar primăvară. E o insulă fermecată a primăverii în oceanul iernii polare, fu de părere altcineva dintre tovarășii de drum. Altminteri toate bălțile și lacurile întâlnite în cale ar fi fost năpădite de păsări.

Operatorul nostru de cinema tot meșterea ceva la aparat, dar tocmai când se pregătea să filmeze, se dezlănțui o vijelie care-l trânti în noroi cu aparat cu tot. Pledul îi fu smuls de vânt și, ridicându-se la o înălțime amețitoare, zbură cine știe unde.

Uraganul nu se potolea de loc, izbindu-ne cu putere. Direcția vântului nu era însă constantă: bătea în rafale când din spate, când din față, iar uneori se învâртеjea nebunește, mai-mai să ne ia pe sus. Pesemne că ne aflam la punctul unde afluxul de aer rece, întâlnindu-se cu cel încălzit, isca vârtejuri de curenți ascendenți. Aici era, așadar, granița ciclonului provocat de misterioasa „trombă solară”.

Nu mai mergeam, ci ne târam de-a bușilea prin noroi, ținându-ne unul de altul cu ultimele noastre puteri...

Când ajunserăm în sfârșit pe un sol uscat, unde domnea calmul cel mai desăvârșit, eram de-a dreptul extenuați. Aerul se ridica de pe pământul încălzit întocmai ca în câmp în arșița unei amiezi de vară. Temperatura atinsese plus douăzeci de grade.

În câteva minute ne și uscarăm. Umblam cu hainele deschise: nimeriserăm doar în plină vară.

În apropiere se înălța o colină acoperită cu iarbă, flori și mesteceni polari târători. Iar în jur zumzăiau țânțari, muște și fluturi înviați de razele dătătoare de viață.

Am urcat pe colină și am rămas încremeniți de uimire. Într-adevăr, priveliștea ce ni se dezvăluia părea un miraj.

Chiar în fața noastră se așternea un lan de grâu. Alături – un câmp cu floarea-soarelui și altul cu porumb verde. Mai încolo se

întindeau grădini cu varză, castraveți, sfeclă, roșii, straturi de fragi și căpșuni. Dincolo de acestea se distingea zona tufișurilor: coacăze, agrișe, ba chiar și viță de vie care oferea privirilor ciorchini grei de struguri copti. Apoi veneau la rând peri, meri, vișini, portocali, iar și mai departe mandarina, cași și piersici. În sfârșit, pe un teren circular din inima oazei, unde temperatura era fără îndoială foarte ridicată, creșteau portocalul, lămâiul, arborele de cacao, alternând cu plantații de ceai și arbori de cafea. Cum s-ar zice, aici, pe un teren nu prea întins, erau reprezentate principalele plante cultivate în zona continentală, subtropicală și chiar tropicală. Drumurile care străbăteau ogoarele, livezile și grădinile aveau formă de cercuri concentrice și de raze convergând spre centrul oazei. Iar acolo se înălța o clădire cu cinci etaje și cu balcoane pe al cărei acoperiș pilonul unei antene sclipea orbitor în bătaia razelor verticale.

Pretutindeni, pe balcoane și în pervazurile ferestrelor deschise, erau puzderie de flori, iar zidurile se pierdeau în îmbrățișarea plantelor agățătoare...

Pe ogoare, în grădini și în livezi lucrau oameni îmbrăcați în haine de vară și purtând pe cap pălării cu boruri largi.

Am rămas câteva minute muți de surpriză. În sfârșit, prietenul meu izbuti să rostească primele cuvinte:

– Bine, dar asta întrece orice închipuire. E ca într-un basm dintr-o mie și una de noți.

Am pornit pe o cărare radială spre centrul oazei. Priveam din când în când cerul de unde se revărsa enigmatică lumină. Conul care strălucea ca Soarele lua treptat forma unui disc.

Dinspre centrul oazei se îndrepta spre noi, pe cărarea presărată cu nisip auriu și străjuită de portocali plini de fructe coapte, un bărbat ars de soare într-o cămașă albă, un șort la fel de alb și cu sandale pe

picioarele goale. Fața îi era umbrită de borurile largi ale pălăriei. Încă de departe ne făcu semne însuflețite de bun venit. Când ajunsese lângă noi ne spuse:

– Bună ziua, tovarăși. Mi s-a transmis vestea că veniți. Toată admirația pentru curajul de care ați dat dovadă străbătând zona cicloanelor.

– Nimic de spus, aveți niște paznici de nădejde, răspunse râzând prietenul meu.

– La drept vorbind, nici nu avem împotriva cui să punem pază, replică omul în alb. Vârtejurile de la „frontieră” sunt, ca să spun așa, un produs secundar. Dacă am fi vrut însă, am fi putut crea un baraj de vijelie, care să nu lase să pătrundă aici nici o ființă. Șoarece sau elefant să fi fost și tot i-ar fi ridicat ca pe niște fulgi la vreo zece kilometri înălțime și i-ar fi proiectat înapoi în deșertul de zăpadă. Dar nici primejdia la care v-ați expus nu este de disprețuit. Aflați însă că înspre est există o galerie prin care poți

traversa fără nici un pericol „zona furtunilor”... Ei, dar să facem cunoștință. Numele meu e Crooks, William Crooks. Sunt directorul oazei experimentale. Bănuiesc că nici n-ați știut de existența ei: de altfel văd asta după uimirea întipărită pe fețele voastre. Și, totuși, nu e nici un secret. Presa, radioul s-au ocupat destul de această oază. Nu mă surprinde însă că v-a scăpat: de când oamenii muncii s-au apucat să transforme lumea, în fiecare colț al globului se fac atâtea lucruri, încât este, într-adevăr, imposibil să fii la curent cu toate. De Steaua KETȚ ați auzit?

– Bineînțeles, răspunsei eu.

– Ei bine, „soarele artificial”, care vă arde creștetele – explică Crooks, arătând cerul – își datorează existența Stelei KETȚ. Având această primă bază cosmică, n-a mai fost nici o complicație să ne creăm și un „soare” propriu. Probabil că ați început să vă lămuriți despre ce e vorba. E pur și simplu o

oglindă concavă, compusă din foi metalice lustruite. La înălțimea unde este plasată, când soarele se află sub linia orizontului terestru, razele sale nimeresc în luciul oglinzii care le reflectă vertical pe Pământ. Observați, vă rog, umbrele. Sunt verticale ca la ecuator în plină amiază. Un băț înfipt drept în pământ nu azvârle nici un fel de umbră. În tot cursul anului temperatura se menține aici zi și noapte la plus treizeci de grade. Spre marginile teritoriului nostru e ceva mai scăzută din cauza afluxului de aer rece. Dar acest aflux e aproape neglijabil: de cum ajunge în apropiere aerul rece este ridicat de curenții ascendenți. Plantele sunt, precum vedeți, repartizate în raport cu aceste zone de temperatură. În centrul oazei crește până și arborele de cacao, care este, știți și dumneavoastră, mare iubitor de căldură.

– Ce s-ar întâmpla dacă acest soare artificial s-ar stinge?

– În acest caz plantele din oaza noastră ar pieri în câteva minute. Numai că atâta timp, cât strălucește soarele adevărat, nu se va stinge nici soarele nostru artificial. Temperatura poate fi reglată prin răsucirea cu un număr oarecare de grade a plăcilor oglinzii. Aici însă este constantă. Rezultatul e că strângem câteva recolte pe an. Acest „soare” nu este decât primul din zeci și zeci de alți sori similari, care se vor aprinde în curând aproape de ambii poli ai globului pământesc. O rețea întreagă de oaze la fel cu a noastră va aduce viața în ținuturile polare. Treptat se va încălzi și aerul dintre oaze. Vom aprinde un „soare” puternic deasupra Polului Nord și vom topi străvechile ghețuri. Prin încălzirea aerului vor lua naștere noi curenți aerieni, care vor îndulci clima pe tot întinsul emisferei boreale. Groenlanda cea înghețată va deveni o grădină înfloritoare în care va domni o veșnică vară. În cele din urmă vom ajunge și la Polul Sud, cu

nesecatele sale bogății naturale. Vom smulge din încleștarea rece un întreg continent care va adăposti și va hrăni milioane de oameni. Planeta noastră va fi cea mai frumoasă dintre planete..."

...Vocea tăcu. Se făcu întuneric. Nu se auzea decât bâzâitul aparatului. Apoi lumina se reaprinse și alte imagini neobișnuite mi se perindară prin fața privirilor.

Pe vastele întinderi ale stratosferei, sub un cer de ardezie, gonesc niște bolizi ciudați ca un soi de arici zburliți. Sub aceste aparate plutesc, ușori, vapoși, norii cirus, iar mai jos se rostogolesc bolovănoși, norii cumulus și stratus... Prin perdeaua de nori se întrezărește covorul împetrițat al Pământului: petele verzi ale pădurilor, pătratele negre ale țărinilor, șerpuitoarele fire de beteală ale râurilor și fluviilor, paietele argintii ale lacurilor și liniile subțiri de tot, ca trasate cu sfoară ale drumului de fier. „Aricii” zburători săgetează spațiul în toate direcțiile,

lăsând în urma lor trene de fum. Din când în când își domolesc goana, oprindu-se. Atunci din adâncul lor țâșnesc fulgere orbitoare ce cad vertical pe pământ.

...O cabină spațioasă. Luminatoare din sticlă groasă de cuarț. Aparare cum n-am mai văzut. În fața lor trebăluiesc doi tineri. Al treilea, așezat la o masă cu o mulțime de cadrane, dă comenzi răspicate:

– ...Cinci mii... șapte... Stabilizează! Zece amperi... Cinci sute de mii de volți... Stop... Descărcarea.

Unul din cei doi tineri trage brusc de o manetă. Fulgerul izbucnește, cu un bubuit sec care sfâșie tăcerile, mistuindu-se spre pământ.

– Înainte cu toată viteza! ordonă comandantul.

Apoi, întorcându-se spre mine:

– Vă aflați la centrala atmosferică, una din filialele Stelei KEȚ. Construindu-se Steaua KEȚ, am putut să explorăm în amănunțime

stratosfera și să studiem electricitatea atmosferică. Existența ei este de multă vreme cunoscută. S-a încercat chiar să fie folosită în scopuri industriale, dar fără succes, deoarece se află în cantitate infimă. Se consideră că deasupra unui kilometru pătrat nu se acumulează mai mult de 0,04 kWh energie. De altfel așa și este, dacă ne gândim numai la straturile atmosferei apropiate de suprafața Pământului. E drept că fulgerele dau mult mai multă energie – șase sute kWh într-o sutime de secundă. Dar știți prea bine că fulgerul e un oaspe rar pe Pământ. În păturile superioare însă situația este cu totul alta.

Noi, cei de pe Pământ, trăim, am putea spune, pe fundul unui ocean aerian. Încă din vremuri îndepărtate, oamenii au învățat să pună în slujba lor curenți aerieni orizontali mânând cu ajutorul lor corăbii pe întinderile mărilor, învărtind aripile morilor de vânt. Mai târziu au descoperit și obârșia acestor

curenți: încălzirea inegală a aerului sub revărsarea razelor solare. Când au început să zboare, oamenii au aflat că din aceeași cauză au loc și mișcările aerului pe verticală – de jos în sus și de sus în jos. În sfârșit, recent de tot, s-a stabilit că forța de atracție a Soarelui și în special a lunii generează în atmosferă fenomene identice cu marile oceanelor. Și e firesc ca aceste fenomene să se manifeste mult mai intens: aerul doar e aproape de o mie de ori mai ușor decât apa. Fluxurile și refluxurile ne îndreptățesc să asemuim atmosfera cu un uriaș ocean adânc de opt kilometri.

Luna își exercită atracția asupra atmosferei și oceanul nostru aerian se înalță și se umflă în direcția acestui astru. Aceasta și explică uriașele deplasări periodice ale straturilor de aer. În cursul deplasărilor se produce o frecare între particulele gazelor puternic ionizate. Înțelegem astfel de ce păturile superioare ale atmosferei sunt bune

conducătoare de unde radiofonice. Când aceste pături puternic ionizate se deplasează în raport cu câmpul magnetic al Pământului, apar curenți de inducție – curenții Foucault – întocmai ca într-un conductor.

Prin urmare, datorită mareelor atmosferice se creează în natură un fel de dinam, care influențează starea magnetismului terestru. Magnetografele înregistrează cu precizie fenomenul.

Studiindu-se funcționarea acestei grandioase mașini naturale, acestui formidabil „perpetuum mobile”, s-a constatat că rezervele de electricitate atmosferică sunt inepuizabile, acoperind cu prisosință nevoile omenirii în ce privește energia electrică. Trebuie însă să știi cum să pui stăpânire pe această inepuizabilă sursă energetică.

Ceea ce vedeți aici reprezintă doar o primă și încă imperfectă rezolvare a problemei. Rachetele pe care le-ați văzut sunt prevăzute cu vârfuri ascuțite care captează

electricitatea acumulată în niște dispozitive asemănătoare cu buteliile de Leyda. Apoi se produce descărcarea. „Fulgerul” este îndreptat spre regiunile nepopulate unde există stații de recepție cu globuri de metal, stații care prinse de cabluri planează la mare înălțime.

În prezent începem construirea unei colosale centrale atmosferice complet automatizată. Vom împânzi stratosfera cu instalații fixe interconectate. Aceste instalații permanente vor acumula electricitatea pe care o vor lansa apoi spre Pământ printr-o coloană de aer ionizat. Oamenii vor deveni astfel stăpânii unei nesecate surse de energie, atât de trebuincioase măreței transformări a Pământului.

...Din nou întuneric și tăcere. Se aprinde apoi o lumină albăstruie care se nuanțează treptat în roz. Un splendid revărsat de zori. Meri înfloriți. O tânără mamă își leagă pruncul în brațe. Pruncul își înalță minutele

în întâmpinarea scânteietoarei zile care se naște...

Imaginea s-a topit.

Deodată răsună acorduri maiestuoase și văd Pământul nostru străbătând necuprinsul Cosmosului. Se depărtează tot mai mult, până se face minuscul, ca o steluță pe bolta cerească. Muzica se stinge și ea. Nu mai urmează nimic, dar rămân multă vreme cu ochii închiși, copleșit de bogăția impresiilor.

Se pare că Tonia are dreptate: până în prezent în afară de munca mea nu exista altceva care să mă intereseze. Abia acum mi-am dat seama cât de mult s-a schimbat viața în întreaga lume de la revoluția mondială. Ce lucrări impresionante și la ce proporții uluitoare! Și când te gândești că n-am văzut încă decât foarte puține lucruri! Ce surprize m-or mai fi așteptând!

X. LA DIRECȚIE

Cabinetul directorului se deosebea oarecum de celelalte camere. Lângă fereastră – un birou de aluminiu. Pe birou – mape, un dictafon, un radio și o mulțime de butoane numerotate. Rafturile rotative, tot din aluminiu, erau pline de cărți și clasoare. Deoarece pe Stea exista o mică forță de gravitație, obiectele stăteau cuminiți la locul lor, luându-și însă zborul la cea mai mică atingere. De aceea erau toate prevăzute cu fixatoare automate.

La birou, într-un fotoliu ușor de aluminiu, ședea directorul, încins cu o curelușă.

Era un bărbat de vreo treizeci de ani, cu tenul bronzat, sănătos, cu un nas acvilin și cu ochi mari, negri, expresivi. Purta un costum ușor și comod. După ce mă salută prietenește din cap (aici nu se obișnuiau strângerile de mână), întreabă:

– Ei, tovarășe Artemiev, cum te simți pe Steaua noastră? Nu suferi de lipsa oxigenului?

– Încep să mă adaptez. Constat însă că în biroul dumneavoastră e frig de-a binelea și aerul e rarefiat ca pe cele mai înalte piscuri de pe Pământ.

– Ce vrei, e chestie de obișnuință! După cum te poți convinge, mă simt perfect, chiar mai bine ca pe Pământ. Acolo eram condamnat la moarte: sufeream de tuberculoză în ultimul grad, scuipam sânge. M-au adus cu targa în rachetă. Acum, după cum vezi, sunt sănătos tun. Nu e singura minune pe care a făcut-o Steaua KEȚ. Află de la mine că nu există stațiune de odihnă mai ideală. În comparație cu cele de pe Pământ, Steaua KEȚ prezintă avantajul că pentru fiecare om se poate crea climatul cel mai prielnic.

– Un lucru nu înțeleg. Trierea doar e atât de strictă: cum de v-au lăsat să veniți aici cu caverne deschise?

– Se mai întâmplă, Cum s-ar zice, s-a făcut o excepție pentru un „element de valoare”, mă lămuri directorul cu un zâmbet ușor ironic. M-au expediat cu o rachetă sanitară specială, iar aici m-au ținut la izolator, până ce a dispărut orice urmă de proces evolutiv. Medicul nostru, Anna Ignatievna Meller, pe care o iubim și o stimăm cu toții, se tot agită să înființeze niște sanatorii cosmice pentru T.B.C. osos. Experiențele pe care le-a făcut au dat rezultate fenomenale. În condițiile noastre nici un fel de presiune nu apasă oasele atinse de boală. N-ai nevoie nici de paturi gipsate, nici de corsete ori cârje. În schimb îți stau la dispoziție raze ultraviolete dintre cele mai intense, pielea poate respira în voie, ba chiar, după necesitate, se poate crea și aer marin. Nu există dificultate care să nu poată fi învinsă pe Steaua KET. Mai

adaugă la aceasta odihna deplină și alimentația corespunzătoare. Află de la mine că până și cele mai grave forme se vindecă într-un timp record.

– Dar nu e oare primejdios pentru om ca, odată vindecat, să se întoarcă pe Pământ?

– De ce? Din moment ce procesul s-a închis dispare orice pericol. Mulți s-au întors și te asigur că n-au de ce să se plângă. Dar ne-am cam întins la vorbă... Să revenim la treaba noastră. Așadar, tovarășe Artemiev, avem mare nevoie de biologi. E de lucru berechet la noi... Întâi și întâi trebuie asigurată aprovizionarea Stelei cu fructe și legume din sera noastră proprie. Grădinarul nostru, Andrei Pavlovici Slikov, își face perfect datoria, n-avem nimic de zis. Numai că domeniile noastre cerești capătă o tot mai mare extindere. Pe Pământ câmpiile fertile se pot lărgi numai în patru direcții: spre răsărit, spre apus, spre nord și spre sud. Aici, la aceste patru direcții trebuie să mai adăugăm

două: sus și jos. Într-un cuvânt, ne extindem în toate direcțiile posibile. Gospodăriile noastre anexe se înmulțesc neîncetat. Uite, chiar acum construim o seră nouă. Acolo lucrează Kramer, ajutorul lui Slikov.

– L-am cunoscut.

– Află că... urmă directorul schițând un gest cu mâna, în care ținea creionul.

Creionul însă îi alunecă printre degete și, descriind un arc, trecu prin dreptul meu. Vruî să-l prind, dar picioarele mi se desprinseră de podea, genunchii mi se îndoiră și iată-mă din nou în stare de „plutire”. Trecu mai bine de un minut până ce am simțit din nou podeaua sub picioare.

– Lucrurile de aici se cam țin de giumbușlucuri, glumi directorul. Cum n-ai băgat de seamă, și-au și luat tălpășița. Află deci, reluă el, că noi cultivăm fructe și legume în condiții de imponderabilitate aproape absolută. Îți dai seama ce probleme extraordinare se deschid în fața biologului.

Cum rămâne cu geotropismul plantelor dacă dispare forța de atracție? Cum se desfășoară în aceste condiții diviziunea celulelor, metabolismul, circulația sevei? Ce efect au razele ultrascurte? Dar razele cosmice? Și câte și mai câte! Aproape că nu trece zi fără ca Slikov să se laude cu vreo nouă descoperire. Sau animalele... Da, da, ce te uiți așa, vom crește și animale. Am și adus câteva pentru experiențe. Precum vezi, laboratorul ăsta cosmic e o comoară pentru un savant cu adevărat îndrăgostit de știința lui. Pare-mi-se că și dumitale ți s-au aprins ochii...

Nu știu ce zărise directorul în ochii mei, dar eram fermecat. În clipa aceea uitasem nu numai de Armenia, dar – trebuie să mărturisesc – chiar și de Tonia.

– Abia aștept să mă pun pe treabă!

– De mâine începi, spuse directorul. Dar deocamdată nu în sera de aici. Trimitem o expediție științifică în Lună. Veți fi trei – un

astronom, Feodor Grigorievici Tiurin, „bătrânul" cum i se mai zice printre tovarăși, un geolog, Boris Mihailovici Sokolovski, și dumneata...

Gândul îmi fugi brusc la Tonia. Se poate s-o las singură pentru cine știe câtă vreme? Și nici să n-am habar ce se întâmplă în lipsa mea?

– Dar ce rost are un biolog în această expediție? După câte știu, Luna e o planetă moarta.

– Așa s-ar părea. Totuși... Știi ce, mai bine stai le vorbă cu astronomul nostru. Are el unele îndoieli în această privință. Și adăugă zâmbind: bătrânul e cam... Mă rog, îl urmărește o marotă, „filozofia mișcării". Când începe să-ți vorbească pe tema asta te apucă durerea de cap. Dar în materie de astronomie nimic de zis, e o somitate neîntrecută. Ce-i al lui e-al lui! Ce să-i faci, de la o anumită vârstă unii oameni încep să aibă câte o păsărică, un „hobby", cum spune

englezul. Du-te chiar acum la Tiurin. E un om interesant. Când vezi că-și dă drumul, oprește-l fără sfială!

Directorul apăsă pe unul din nenumăratele butoane de pe birou.

– Parcă ziceai că-l cunoști pe Kramer, nu? O să te conducă la observator. Bagă de seamă că acolo n-ai să găsești nici măcar rămășița aceasta de gravitate...

Intră Kramer. După ce primi toate instrucțiunile, mă lua de mână și ieșirăm zburând pe coridor.

– Ce dracu', trebuie să învăț odată și odată să mă mișc și singur în spațiul interplanetar, îi spusei cu un aer foarte hotărât.

– Bravo! încuviință Kramer. Să știi că moșul la care ne ducem pare ursuz, dar are o inimă de aur. Un fel de hrean amestecat cu miere. Ai grijă ca nu cumva să-l întrerupi când o să se apuce să-ți vorbească despre filozofie, că n-o să ți-o ierte nici în Lună.

Încolo e o comoară de om. Ținem cu toții grozav la el...

Ca să vezi! Directorul îmi spune să nu-l las pe Tiurin să-mi împuie capul cu filozofia lui, pe când Kramer mă îndeamnă să nu-l mîhnesc pe bătrânul astronom-filozof. Ce mai calea-valea, până și aici, pe Steaua KET, e nevoie de diplomație, băiete!

XI. PĂIANJENUL SAVANT

Îmbrăcați în costume cosmice și cu rachetele portative la spinare, trecurăm prin camera atmosferică și, deschizând ușa, ne pomenirăm afară. O mișcare de respingere cu piciorul fusese de ajuns ca să ne proiecteze în gol. Pe cer era din nou „terra plină”. Imensa și luminoasa cupă a Pământului se întindea pe o jumătate de boltă sau „o sută doisprezece grade” cum preciza cu pedanterie Kramer.

Vedeam limpede contururile Europei și Asiei, în vreme ce nordul ne apărea perdedit de nori albi. Prin câteva spărturi în stratul de nori își scânteiau ghețurile mările polare. Pe masivele brune ale munților Asiei albeau piscuri înzăpezite. Soarele se oglindea în apele Baikalului ale cărui țărmuri erau desenate cu precizie. Între pete verzui se mlădiau, argintii, Obi și Eniseiul. Am

recunoscut imediat configurația familiară a Mediteranei, Caspicii, Mării Negre. La fel de clar se distingeau Iranul, Peninsula Arabică, India, Marea Roșie, Nilul. În schimb, contururile Europei occidentale se zăreau destul de șters. Peninsula Scandinavă era ascunsă sub o pătură de nori. Extremitatea vestică și cea sudică a Africii nu se vedeau nici ele prea bine. Pe întinderea albastră a Oceanului Indian Madagascarul apărea ca o zdreanță difuză, lăbărțată. Tibetul se decupa perfect, dar răsăritul Asiei era pierdut în neguri. Iată Sumatra, Borneo, pata lăptoasă a litoralului vestic al Australiei... Insulele Japoniei se deslușeau abia schițate. Ce viziune extraordinară! Să ai simultan în fața ochilor nordul Europei și Australia, coastele răsăritene ale Africii și Japonia, mările noastre polare și Oceanul Indian. Niciodată încă oamenii n-au avut putința să îmbrățișeze dintr-o singură privire întinderi atât de vaste ale Pământului. Rămânând

acolo, pe Pământ, dacă ai pune la socoteală numai o secundă pentru fiecare hectar, ți-ar trebui patru sau cinci secole ca să cuprinzi cu ochii toată imensitatea planetei.

Kramer mă apucă de braț, atrăgându-mi atenția asupra unui punct luminos ce se vedea în depărtare: ținta călătoriei noastre. M-am văzut nevoit, cu părere de rău, să-mi întorc ochii de la impresionanta panoramă a Pământului. Am cercetat din nou cu privirea Steaua KEȚ, rachetodromul care semăna cu o uriașă lună scânteietoare. Departe de tot, în abisul de întuneric al cerului, ba se aprindea, ba se stingea o steluță roșie. Mi-am dat seama că e o rachetă care vine dinspre Pământ. De altfel, în jurul Stelei KEȚ străluceau pe firmamentul întunecat o sumedenie de stele extrem de apropiate. La o privire mai atentă îți apărea limpede că sunt create de mâna omului. Erau „anexele” despre care îmi vorbise directorul. Cele mai multe semănau cu niște cilindri luminoși,

dar nu lipseau și unele cu alte forme geometrice: cuburi, sfere, conuri, piramide. Câteva aveau la rândul lor anexe: tuburi, un fel de brațe sau discuri, al căror rost nu-l cunoșteam încă. Alte „stele” emiteau din când în când raze orbitoare. Erau printre ele stele imobile, stele care se mișcau încet și, în sfârșit, câteva care se învârtteau vertiginos unele în jurul altora, legate pesemne cu fire sau cabluri ce nu se puteau vedea de aici. Așa se crea, probabil, în mod artificial forța de atracție.

Kramer mă smulse iar din contemplare. Arătând cu un deget spre observator, își lipi casca de a mea și îmi spuse:

– O să mai ai de o mie de ori ocazia să te desfeți cu priveliștea asta. Acum apasă pe discul de la piept ca să pornești! N-avem timp de pierdut.

I-am ascultat îndemnul și am apăsas. Am simțit un ghiont în spate și m-am rostogolit de-a dura. Universul părea că dănțuiește

haotic în juru-mi. Ba îmi apărea în fața ochilor soarele albastru, ba Pământul gigantic, ba nemărginirea întunecată a cerului spuzită cu stele de toate culorile. Totul îmi juca înaintea ochilor. Amețeam. Nu mai știam în ce direcție zbor și nici unde se află Kramer. Încumetându-mă la un moment dat să întredeschid pleoapele, am avut senzația că-mi îngheață inima de frică: cădeam ca un bolid pe rachetodrom. Am apăsat înfrigurat pe alt buton. Un ghiont în spate și am zbughit-o spre stângă. Idioată situație! Nu mai știam pur și simplu ce să fac. Mă ghemuiam, mă lungeam ca o coardă, mă răsuceam în toate chipurile, dar degeaba. Am închis atunci ochii și am mai apăsat o dată pe buton. Iarăși un ghiont în spate... De mult nu mai vedeam observatorul. Pământul se contura, albastru, departe, sub mine. Una din marginile lui se învăluise de-acum în perdele de umbră: scurta noapte era aproape.

La dreapta clipi o luminiță: mi-am zis că trebuie să fie racheta portativă a lui Kramer. Ajunge, n-o să mai apăs la nimereală pe butoane. În clipa aceea de neagră deznădejde mi s-a ivit în fața privirilor Steaua KET, dar în cu totul altă direcție decât m-aș fi așteptat. Pierzându-mi capul de bucurie, am apăsat pe butoane declanșând un șir de tumbe mai teribile decât cele dinainte. Mă treceau, vă spun drept, fiorii morții. N-am avut niciodată vreo deosebită înclinație pentru exhibiții de circ... Deodată am simțit o izbitură în picior urmată de încă una în mână... Nu cumva o fi un asteroid?! Dacă-mi rupe costumul, mă sufoc cât ai clipi și mă prefac într-un sloi de gheață atârnat, cum s-ar zice, între cer și pământ. Am simțit prin șira spinării niște furnicături reci. Să știi că mi-a plesnit costumul și gerul cosmic năvălește prin spărtură, strecurându-se spre trupul meu. Mă înăbușeam. Deodată brațul drept îmi fu apucat ca într-un clește. O

ciocănitură în cască și am auzit glasul înăbușit al iui Kramer:

– În sfârșit, bine că te-am prins. M-ai făcut să trec prin toate chinurile iadului! Te credeam mai îndemânatic. Nu mai apăsă, te implor. Săreai de colo-colo ca o jucărie pirotehnică. Puțin lipsea să-ți pierd urma, și să dispari pe vecie în hăul cosmic.

Kramer trase la o parte pelerina mea albă, în care mă încurcasem de tot, și simții din plin căldura binefăcătoare a soarelui. Aparatul de oxigen era intact. Se vede că mă înăbușeam din pricina emoției. Luându-mă la subsuoară ca în ziua când debarcasem, Kramer trase succesiv cu pistoalele-rachetă în stânga, în dreapta și înapoi. Pornirăm valvârtej. De fapt, nu simțeam nici o mișcare. Văzui însă că universul întreg își reia locul obișnuit. Steaua KEȚ se prăvale în adâncuri, iar observatorul se apropie vertiginos, sporindu-și tot mai mult strălucirea, ca o steluță variabilă.

După puțin timp observatorul mi se înfățișă destul de limpede. Era o construcție de-a dreptul bizară. Imaginați-vă un tetraedru echifacial, adică un poliedru cu patru fețe triunghiulare egale. Toate aceste piramide triunghiulare aveau în vârf niște globuri mari de metal cu numeroase ferestre rotunde. Globurile erau unite între ele printr-un sistem de țevi care, după cum aveam să află mai târziu, nu erau altceva decât galerii de comunicație. Pe globuri se aflau instalate telescoape-reflectoare și o sumedenie de oglinzi uriașe, concave, prinse cu stâlpi ușori, de aluminiu. Spre deosebire de cele terestre, telescoapele cerești n-aveau nici un fel de tub. De altfel tubul ar fi fost inutil: neexistând atmosfera, dispare și fenomenul difuziei luminii. În afara giganticelor telescoape, pe globuri erau vizibile și felurite instrumente astronomice de dimensiuni mai mici: spectrorafe, astrorafe, heliografe.

Kramer încetini și făcu un viraj. Ne-am apropiat pe tangentă de unul din globuri oprindu-ne la un pas de țeava de comunicație, însă fără s-o atingem.

Precauția aceasta avea și ea o explicație: după cum mi-a explicat mai târziu Kramer, observatorul trebuia ferit de cea mai mică zdruncinătură. Vai de acela care îl împinge cât de cât la abordare! Tiurin îl năpădea pe bietul om cu tot felul de reproșuri, demonstrându-i că l-a făcut să rateze cea mai reușită fotografie a bolții înstelate, jeluindu-se că i-a distrus viața...

Kramer apăsă cu băgare de seamă pe un buton. Ușa se deschise și pătrunserăm în camera atmosferică. Când încăperea se umplu de aer, ne scoaserăm costumele. Binevoitorul meu ghid îmi spuse:

– Moșul nu se dezlipește cu nici un chip de telescop. Nici măcar ca să mănânce. Și-a îngrămădit lângă el un morman de borcane și, din când în când, soarbe câte ceva fără

să-și întrerupă barem o clipă observațiile. O să-l vezi imediat. Până stai de vorbă cu el, mă reped la sera cea nouă să văd cum mai merg lucrările.

În timp ce Kramer își puna din nou scafandrul, am deschis ușa ce dădea spre interior și am nimerit într-un coridor luminat electric. Lumina se afla sub picioarele mele. În felul acesta m-am dumirit că intrasem în observator cu capul în jos. Ca nu cumva să fac praf vreun bec, m-am apucat de curelele salvatoare de pe pereți. Aveam la mine aripile pliante, dar nu îndrăzneam să le folosesc în sanctuarul bătrânului acesta pe care Kramer și directorul mi-l zugrăviseră în culori atât de teribile.

Nu se auzea nici urmă de zgomot. Observatorul părea nelocuit. Numai zumzetul ușor al ventilatoarelor și un susur izvorât probabil din niște aparate de oxigen tulburau tăcerea. Nu știam încotro s-o apuc. Tușii ușor și mă încumetai:

– Alo!

Nimic!

Tușii mai tare și strigai:

– Nu-i nimeni aici?

Ușa din fund se întredeschise și se ivi capul creț al unui negru.

– Ce doriți?

– Feodor Grigorievici Tiurin e acasă? Primește? încercăi eu o glumă.

Zâmbetul dezveli dantura sclipitoare a negrului.

– Pofțiți, vă rog. Știți, am tras un pui de somn. Dorm întotdeauna când la noi, în Florida, e noapte. M-ați trezit la timp, spuse negrul, care avea chef de vorbă.

Întrebai intrigat:

– Cum de-ai ajuns din Florida tocmai în cer?

– Nimic mai simplu: cu vaporul, cu trenul, cu avionul, apoi și cu racheta.

– Bine, asta știu, dar de ce?

– Pur și simplu din curiozitate. Și apoi, la drept vorbind, aici e la fel de cald ca la noi, în Florida. Știți, eu am grijă de profesor (cuvântul acesta băiatul îl rostea cu un vădit respect). Parcă ar fi un copil, zău așa, dacă nu eram eu, s-ar fi prăpădit de foame lângă ocular. Am o maimuțică, o cheamă Mickey. Cu Mickey asta nu te plictisești niciodată. Avem și cărți. Cea mai mare și mai interesantă rămâne însă tot cerul. Profesorul îmi povestește atât de multe despre stele...

„N-o fi moșneagul chiar atât de fioros cum i s-a dus faima", gândii eu.

– Zburați pe coridor drept înainte, până la glob. Acolo o să găsiți o frânghie. Mergând de-a lungul ei, ajungeți la profesorul Tiurin.

Se auzi țipătul strident al unei maimuțe.

– Ce-i, Mickey? Aha, vrei să vezi și tu cine a venit? Cu cine stau de vorbă? Nostim mai e și Mickey asta! Se zvârcolește în mijlocul camerei și nu reușește să coboare pe podea. Ca mâine o să-i crească aripi, adăugă negrul

cu deplină convingere. Ce să-i faci, fără aripi nu te descurci aici.

Am zburat până la peretele curbat de la capătul coridorului, am deschis o ușă mică și iată-mă în interiorul „globului”. De pereții încăperii erau fixate tot felul de mașini, aparate, cutii și tuburi. O frânghie destul de groasă pornea oblic de la ușă dispărând într-o deschizătură a peretelui despărțitor care tăia globul în două. Ținându-mă de frânghie am început să înaintez. Nici măcar nu știu dacă mergeam în sus sau în jos. Aici trebuia să-ți iei rămas bun de la aceste noțiuni eminamente terestre.

În sfârșit, după ce mă strecurai prin deschizătură, văzui un bărbat culcat în aer. De la trupul lui porneau în toate direcțiile șnururi subțiri de mătase legate de pereți. „Ca un păianjen în mijlocul propriei sale plase”, mă fulgeră un gând.

– Tu ești, John? întrebă bărbatul cu un glas surprinzător de subțire.

– Bună ziua, tovarăşe Tiurin. Numele meu e Artemiev. Am venit..

– Ştiu, ştiu. Mi-a vorbit de-acum directorul despre dumneata. În Lună, ai? Perfect. O să zburăm.

Rostea cuvintele fără să-şi desprindă ochii de la ocular, fără să schiţeze nici cel mai mărunţ gest.

– Nu te poftesc să şezi că tot n-ai unde. De altfel, fie vorba între noi, nici nu-i nevoie.

Mi-am îngăduit să mă apropiu cu precauţiune, curios să ştiu cum arată la faţă „păianjenul”. De unde mă aflu, nu se vedea decât o claie de păr des, alb ca neaua, o jumătate de obraz palid, complet ras, şi un nas drept. Când Tiurin întoarse puţin capul spre mine, îi văzui şi ochii – negri, ageri, cu pleoapele înroşite. Probabil că-şi supunea vederea la eforturi excepţionale.

M-am pomenit, fără voia mea, tuşind.

– Să nu tuşeşti în direcţia asta, o să faci dezordine! se îngrozi bătrânul.

„Aha, a și început. N-are voie omul barem să tușească”.

O simplă privire m-a îndemnat însă să-i dau dreptate. În jurul lui atârnavă în aer cărți, coli de hîrtie, creioane, caiete, o batistă, o pipă și o tabacheră. Cea mai ușoară mișcare a aerului ar fi fost suficientă pentru ca toate aceste obiecte să se învălmășească împrăștiindu-se care încotro. Și, fără îndoială o să trebuiască să-l cheme pe John, căci profesorului desigur nu-i vine ușor să se descurce singur în acest păienjeniș care îi asigură, pesemne, o poziție imobilă în fața telescopului.

– Telescopul dumneavoastră ars o țeavă gigantică, aruncai eu ca să schimb vorba.

Tiurin râse măgulit.

– Da, da. Astronomii de pe Pământ n-au văzut nici în vis un telescop ca ăsta. Realitatea e că n-are nici un fel de țeavă. Mă mir că n-ai băgat de seamă când te-apropiai

de observator. Scuză-mă o clipă, trebuie să dictez ceva ca să nu uit...

Rosti câteva fraze presărate cu termeni de astronomie și matematică. Apoi întinse lin mina și răsuci butonul unei lădițe negre prinsă și ea cu șnururi. Dacă aceste mișcări ar fi fost proiectate pe un ecran, spectatorii ar fi avut impresia certă că au fost filmate cu încetinitorul.

– E secretarul meu particular, un magnetofon automat, mă lămuri Tiurin. Stă liniștit în cutie, lucrează ireproșabil, nu cere de mâncare. E mai practic și mai rapid decât dacă aș nota singur totul. Dictez fără să-mi întrerup observațiile. Mașina asta mai are o însușire: mă ajută și la calcule. Pentru orice eventualitate am însă la îndemână creioane și hîrtie. Te rog, nu respira în direcția mea... Despre ce-ți vorbeam? A, da, telescopul... Mda. Pe Pământ nu e posibil să construiești unul de asemenea proporții. Acolo greutatea îngreădește dimensiunile. Acesta pe care-l vezi

e un telescop reflector cu oglinzi. Și nu e singurul... Oglinzile au diametru de sute de metri. Reflectoarele sunt și ele gigantice. Și nu uita că sunt confecționate chiar aici, din materiale cerești, iar lentilele din meteoriți cristalini. Am organizat o adevărată întreprindere de exploatare a meteoriților bolizi... Unde m-am oprit? Aha! Pai ce, pe Pământ se face parcă astronomie? În comparație cu mine astronomii de acolo sunt niște biete cârțițe. În doi ani eu i-am întrecut cu un secol întreg. Să-mi apară numai lucrările și ai să vezi... Să luăm planeta Pluton! Ce se știe despre ea pe Pământ? Perioada de revoluție? Cu aproximație. Distanța medie de Soare? Înclinația orbitei? Nici pe atât. Masa? Densitatea? Forța gravitației la ecuator? Perioada de rotație în jurul axei? Nimic. Și asta se mai cheamă că ai descoperit o planetă!

Izbucni într-un râs mărunț, bătrânesc.

– Ori să luăm stelele duble, piticii ăștia albi! Sau structura Galaxiei! Sau, în general, structura Universului! Și, la urma urmelor, ce le poți pretinde dacă nu sunt încă bine lămurii nici măcar în ce privește atmosfera planetelor? Și azi se mai ciondănesc. Eu am făcut aici descoperiri cât douăzeci de Galilei luați la un loc. Să nu crezi cumva că mă laud: Aici nu omul sfințește locul, ci dimpotrivă. Pus în condiții asemănătoare, orice astronom ar fi în stare să facă aceeași ispravă. Și mai află ca nu lucrez de unul singur. Am o mulțime de colaboratori. În schimb, omul care a născocit acest observator cosmic, acela – da, în fața lui merită să te închini. A fost un adevărat geniu. Stelei KEȚ îi datorăm toate acestea.

În deschizătură se mișcă ceva. Mai întâi apărură maimuța, apoi chipul lui John. Maimuța ședea cocoțată pe capul cârlionțat al băiatului negru.

– Încă nu v-ați luat micul dejun, tovarășe profesor, spuse John.

– Șterge-o! se enervă Tiurin.

Maimuța scoase un țipăt ascuțit.

– Uite, și Mickey vă roagă. Vă implor, zău, să luați o cafeluță caldă, nu se lăsa intimidat John.

– Dispari din ochii mei î Și ia-l de aici pe scandalagiul ăla al tău...

Maimuța începu să urle ca din gură de șarpe.

– Nu-l iau până nu mâncați!

– Fie, fie! Uite, beau, mănânc.

Tiurin luă cu grijă un borcan și, deschizând robinetul, sorbi pe țeavă vreo două înghițituri.

John și Mickey se mistuiră, ca să reapară însă peste câteva minute. Scena se repetă de câteva ori până ce, după părerea lui John, profesorul se hrănise suficient.

– Vezi? Și la chinul ăsta mă supun în fiecare zi, se lamentă Tiurin. Mă omoară cu

grija lor! Mărturisesc însă că fără ei aş fi uitat nu o dată de mâncare. Nu există pe lume, tinere, nimic mai captivant decât astronomia! Îţi închipui, desigur, că e o ştiinţă oarecare. O ştiinţă care se ocupă de aşttri! Te înşeli. Dacă vrei să ştii, află de la mine că astronomia e o întreagă concepţie despre lume. Un sistem filozofic...

„Gata, şi-a dat drumul, mă înspăimântai eu. Şi, ca să-l distrag de la tema asta riscantă, îl întrebai:

– Nu vă supăraţi, e oare cu adevărat nevoie de un biolog în Lună?

Tiurin întoarse încetişor capul şi mă cercetă iscoditor:

– Cum, tinere, nu te interesează de loc filozofia?

Amintindu-mi de sfaturile lui Kramer, m-am grăbit să schiţez un protest:

– Dimpotrivă, aş putea spune că ma pasionează. Dar să vedeţi... nu prea am timp

acum, trebuie să mă pregătesc. Aș vrea să știu...

Cu fruntea lipită de ocularul telescopului Tiurin se cufundase într-un soi de muțenie. Te pomenești că s-a supărat! Nu știam ce să-i mai spun ca s-o dreg. Dar tot el fu acela care rupse tăcerea:

– Acolo, pe Pământ, n-am pe nimeni. Nici soție, nici copii. Cum s-ar spune, sunt singur cuc. Dar tot Pământul și întreg cerul îmi sunt casă și patrie. Iar familia mea sunt oamenii muncii din lumea întreagă, oameni de treabă ca dumneata.

Auzind acest compliment neașteptat, îmi mai veni inima la loc.

– Crezi oare că odată angrenat în păienjenișul ăsta, m-am rupt cu totul de Pământ, de interesele lui? Da de unde! Ceea ce lucrăm aici are o însemnătate colosală pentru locuitorii planetei noastre. Ai să-ți dai seama mai bine când ai să cunoști toate ramificațiile științifice ale Stelei KET...

– Am și văzut câte ceva, la bibliotecă. Dacă-ar fi numai „Trombele solare”...

M-am întrerupt, fiindcă în acel moment Tiurin întinse lin mina, puse în funcțiune „secretarul automat” și dictă câteva fraze cuprinzând probabil ultimele sale observații sau idei. După câteva clipe răsună din nou vocea lui, de data asta luminată parcă de nu știu ce rază lăuntrică.

– Mă uit îndelung la cer. Ce crezi oare că impresionează mai presus de orice cugetul meu? Eterna mișcare. Mișcarea înseamnă viață. Încetarea mișcării e moarte. Orice încătușare, orice oprire aduce pacoste și suferință. Fericirea adevărată constă în mișcare – în mișcarea trupului, a gândirii. E un fundament bun și pentru etică, ce părere ai?

– Iată și momentul critic: mă aflu în încurcătură, nu știu ce să răspund.

– Cred că aveți dreptate, izbutii să îngân în cele din urmă. Dar, știți, la o idee atât de

profundă ar trebui să reflectez temeinic, înainte de a mă pronunța.

– Aha! Prin urmare recunoști, totuși, că e o idee profundă! se bucură profesorul, întorcându-se pentru prima oară spre mine, vioi. Păienjeniișul de șnururi începu să tremure. Noroc că aici căderile erau imposibile.

– Voi chibzui neapărat asupra ideilor pe care mi le-ați destăinuit, întări eu ca să câștig simpatia viitorului meu tovarăș de călătorie. Dar știți, îndată vine Kramer să mă ia și așa vrea să aflu...

– ...ce are de făcut un biolog în Lună, pe o planetă cu desăvârșire moartă, nu-i așa? S-ar părea că, lipsind total atmosfera, acolo nici nu poate fi vorba de formele organice ale vieții. În tot cazul aceasta este părerea încetățenită în lumea științifică. Ei bine, află că eu gândesc oarecum altfel. Telescopul meu... Dar știi ce, mai bine vino să vezi și dumneata Luna! Agață-te de șnururi, dar fii

atent să nu atingi cărțile. Așa! Ei, aruncă o privire!

M-am uitat în ocular și am rămas perplex. Suprafața Lunii se vedea extrem de bine. Distingeam clar până și blocurile de piatră, crăpăturile. M-a frapat scânteietoarea irizație de pe marginea unei stânci. Era, cred, un afloriment de roci cristaline.

– Ei, făcu mândru profesorul.

– Am impresia că văd Luna mai de aproape decât Pământul de pe Steaua KET.

– Dacă o să privești Pământul prin acest telescop, o să vezi până și Leningradul dumitale... Așa... Pe temeiul observațiilor mele presupun că în Lună există măcar o cantitate infimă de gaze. Prin urmare, n-ar fi de loc exclus să viețuiască aici și unele plante... Iată de ce vom pleca mâine acolo: o să verificăm această ipoteză la fața locului. Eu, unul, fie vorba între noi, nu prea mă prăpădesc după călătorii. Văd foarte bine lumea și de aici. Dar din moment ce insistă

directorul... Disciplina înainte de toate! Așa...
Și acum să ne întoarcem la discuția noastră
despre filozofia mișcării...

Perpetua mișcare rectilie a unui punct în
spațiu este, dragul meu, un nonsens.
Această mișcare nu s-ar deosebi prin nimic
de starea de imobilitate. Infinitul în față,
infinitul în spate – n-ar exista nici un etalon
pentru măsurarea distanțelor, în comparație
cu infinitul, orice porțiune străbătută este
egală cu zero.

– Cum rămâne atunci cu mișcarea din
întregul Cosmos? Cosmosul este veșnic. În
Cosmos mișcarea nu încetează niciodată. Să
fie oare această mișcare atât de lipsită de
sens?

Am reflectat ani în șir la natura mișcării și
până la urma i-am găsit rostul. Totul e, de
fapt, cât se poate de simplu: o veșnică
mișcare neîntreruptă, fie ea rectilie sau
curbilinie, nu există în natură. Orice mișcare
este discontinuă. În aceasta constă tot

secretul. Încă Mendeleev a demonstrat că discontinuitatea mărimilor (observă, chiar și a mărimilor!), în speță a atomilor, este un fenomen cu totul firesc. Teoria evoluționistă este înlocuită, sau, mai precis, aprofundată prin cea genetică, în care un rol tot mai mare în dezvoltarea organismelor se atribuie salturilor, mutațiilor. Discontinuitatea mărimilor magnetice a fost demonstrată de Weiss, cea a radiațiilor de Planck, iar cea a caracteristicilor termice de Konovalov. Cosmosul este etern, dar toate mișcările din Cosmos sunt discontinue. Sistemele solare se nasc, se dezvoltă, îmbătrânesc și mor. Iau naștere mereu tot felul de sisteme noi. Există, așadar, un sfârșit și un început, există deci și un etalon al mișcării. La fel se întâmplă și în lumea organică... M-ai urmărit cu atenție? Ți se pare totul clar?

Noroc că în momentul acela apăru din nou băiatul negru cu maimuța lui poznașă în creștetul capului.

– Tovarășe Artemiev, sunteți așteptat de Kramer în camera atmosferică.

M-am grăbit să-mi iau rămas bun și să ies din acest straniu păienjeniș.

Recunosc că Tiurin mi-a dat imbold spre meditație asupra teoriei sale. „Fericirea constă în mișcare!” Interesant... Dar ce spectacol lamentabil oferă creatorul filozofiei mișcării! Pierdut în bezna fără hotare a cerului, prins într-o pânză de păianjen, el atârnă nemișcat zile, luni, ani... Cert e însă că omul acesta e fericit. Imobilitatea trupului este din plin compensată de activitatea intensă a gândirii, a celulelor creierului.

XII. TIURIN SE ANTRENEAZĂ

Kramer nu-și scosese scafandrul. Se vede că era grăbit. M-am îmbrăcat și eu cât am putut de repede. După ce a redus presiunea atmosferică până aproape de vidul absolut, ciceronele meu deschise ușa ce dădea în spațiul cosmic, împingându-mă ușor înainte și ținându-mă totodată strâns cu mâna, se desprinse pe nesimțite de pereții observatorului cu o mișcare laterală, prelinasă. Cu ajutorul unor pușcări de intensitate minimă, porni spre Steaua KEȚ. Când ne îndepărtarăm de-a binelea de observator, trase de câteva ori din plin și ne avântarăm vijelios spre Stea. Acum Kramer ar fi putut să-mi dea drumul, dar fiind sceptic, probabil, în privința capacităților mele icariene. continuă să mă țină de cot.

Aruncând o privire spre Steaua KEȚ, care se apropia tot mai mult de noi, am remarcat

că acum se rotește destul de repede în jurul axei sale transversale. Se vede că reparațiile luaseră sfârșit, făcând astfel cu puțință să se creeze artificial o forță de gravitație mult mai sensibilă.

Nu e ușor să „aterizezi” cu precizie pe aripile unei mori care se învârtesc vertiginos. Dar experimentatului Kramer manevra îi reuși perfect. Descrie câteva cercuri deasupra Stelei în sensul în care se rotea însuși cilindrul ei. Sincronizând astfel mișcarea noastră cu a cilindrului, izbuti să se agațe de o scoabă.

Nici n-am apucat bine să mă dezbrac că am și fost chemat la doctorița Meller.

Nu știu în ce măsură crescuse gravitația. În tot cazul nu cred să fi fost mai mare de o zecime din cea terestră. Am încercat însă cu plăcere senzația familiară că mușchii îmi sunt încordați, că „merg pe podea”, că există un „sus” și un „jos”.

Am intrat în ambulator cu pasul voios.

- Bună ziua, mă salută doctorița. Am trimis după Tiurin. Trebuie să pice și el din moment în moment. Ei, cum îl găsești?

- E un extravagant. Recunosc că m-am așteptat să dau de un...

- Nu la asta m-am referit. Vreau să știu cum arată. Te întreb din punct de vedere medical...

- E foarte palid și cam buhăit...

- Te cred. Cu viața pe care o duce! La observator există o mică grădină, o sală de gimnastică, aparate pentru antrenarea sistemului muscular, dar omul ăsta își neglijează complet sănătatea. Dacă vrei să știi, află că eu l-am convins pe director să-l trimită în Lună. Pe viitor o să fac tot ce-i posibil ca să-și schimbe radical regimul de viață. Altfel n-o să treacă multă vreme și o să-l pierdem pe omul acesta de o valoare excepțională...

Curând se ivi Tiurin. La lumina puternică din ambulator înfățișarea lui era și mai

alarmantă. Abia se ținea pe picioare: nu e exclus ca din pricina lipsei de mișcare mușchii lui, măcar parțial, să se fi atrofiat. Genunchii îi tremurau și dădea din mâini neputincios. Readus pe Pământ fără îndoială că s-ar simți ca o balenă aruncată pe uscat.

– Uite în ce hal ai ajuns! îl dojeni cu asprime Meller. Parcă ai fi de gelatină...

Ghemotocul ăsta de femeie deșteaptă și energică îl certa pe bătrânul savant ca pe un copil neascultător. Fără să admită vreo replică, îl trimise la masaj, ordonându-i să se prezinte neapărat după aceea la vizita medicală.

Mi se adresă apoi mie:

– Ești biolog și o să mă înțelegi. Tiurin e o excepție. Noi ceilalți, după cum vezi, ne simțim excelent. Totuși, această viață „ușoară” mă îngrijorează foarte mult. Nu-ți simți sau aproape că nu-ți simți de loc trupul. Care vor fi consecințele în viitor? KEȚ e o stea tânără. Chiar și cei mai „vechi”

locuitori au un stagiul de imponderabilitate de cel mult trei ani. Dar ce se va întâmpla peste vreo zece ani? Cum se va răsfrânge această adaptare la mediu asupra stării generale a organismului? Și, în sfârșit, cum se vor dezvolta copiii născuți aici? Și copiii acestor copii? E de presupus că oasele descendenților noștri vor pierde tot mai mult din consistență devenind cartilaginoase sau poate chiar gelatinoase. Mușchii se atrofiază din pricina inactivității. Vezi, asta mă neliniștește cel mai mult, deoarece sunt direct răspunzătoare de sănătatea membrilor coloniei noastre cerești. Pe urmă, nu uita că mai sunt și razele cosmice. Cu tot învelișul care reține parțial aceste raze, suntem expuși acțiunii lor într-o măsură mult mai mare decât pe Pământ. Deocamdată n-am reușit să descopăr nici un fel de efecte dăunătoare. Dar, repet, materialul pentru observații este încă insuficient. În condițiile noastre, la drosophile, de pildă, se constată

mutații intense, multe nu mai dau descendență. Ce ne facem dacă razele vor avea același efect și asupra oamenilor de pe Steaua KET? Dacă se vor naște copii morți sau niște monștri? În ultima analiză, totul e în mâinile noastre. Putem preveni toate consecințele dăunătoare, putem să creăm artificial orice forță de atracție, la nevoie chiar și una mai mare decât pe Pământ. Ne putem izola și de razele cosmice. Dar ca să stabilim condițiile optime îți dai seama că e nevoie încă de o mulțime de experiențe. Vezi, așadar, câtă muncă vă așteaptă pe voi biologii...

– Da, e un câmp larg de activitate, răspunsei eu, vădit interesat. Toate acestea vor folosi, desigur, nu numai coloniilor astrale, dar și Pământului. Cât de mult se vor îmbogăți cunoștințele noastre cu privire la natura organică și anorganică! Vă spun sincer, acum sunt fericit că întâmplarea m-a adus aici...

- Cu atât mai bine! Avem nevoie de entuziaști...

Rostind aceste cuvinte: „întâmplarea care m-a adus aici", mi-am adus aminte de Tonia. Copleșit de mulțimea impresiilor noi, nu mă mai gândisem de loc la ea. Ce-o fi făcând? L-o fi găsit în sfârșit pe cel căutat?

Am ieșit în zbor de la Meller. Coridorul răsuna de râsete, glume, cântece și fâșâit de aripi. Cu toate că forța de atracție se făcea simțită, tineretul prefera din obișnuință să zboare. Unii se amuzau făcând salturi de câțiva metri ca niște adevărați pești zburători. Alții se antrenau la marș. Câte chipuri tinere, bronzate, surâzătoare! Născoceau tot felul de jocuri, se țineau de năzdrăvănii. Iată un grup de fete care, călcând „regulile circulației", se apucaseră să joace volei, „mingea" fiind o fetișcană durdulie care țipa de-ți spărgea urechile.

Domnea, cum s-ar spune, o veselie de zile mari. Se vede că munca nu era prea

obositoare în această lume atât de „ușoară”. Pășind la marginea coridorului m-am strecurat de-a lungul peretelui până la ușa Toniei. Am găsit-o la fereastră, într-un fotoliu ușor de aluminiu. Se vede că între timp aduseseră mobila de la magazie.

Uriașa jerbă circulară de flăcări a Pământului „nocturn” care scânteia pe bolta neagră împurpura chipul și brațele Toniei. Părea preocupată.

Ca s-o mai distrez (zburdălnicia celor de pe culoar se dovedea molipsitoare) am prins-o de umeri și, ridicând-o ușor, de parcă ar fi fost o fetiță de trei ani, i-am spus râzând:

– Ia să vedem cât cântărești acum!

Mă respinse cu un gest mut.

– Ce s-a întâmplat că te-ai întristat în halul ăsta? o întrebai cam rușinat.

– Nu știu... Mă gândesc la mama.

– „Atracția Pământului?” „Dorul de patrie?”

– Poate, răspunse ea vag.

– Dar cu Evgheniev ce se aude?

– N-am reușit încă să vorbesc cu el. Sună mereu ocupat. Ai fost la director? Ce ți-a spus?

– Măine voi zbura în Lună.

Ridică o clipă ochii.

– Pentru multă vreme?

– Depinde. După câte am auzit, călătoria nu ține mai mult de cinci, șase zile. Nu se știe însă cât timp vom rămâne acolo.

– Trebuie să fie extrem de interesant, spuse Tonia, privindu-mă țință. Mi-ar plăcea să zburăm împreună, dar m-am detașat la un laborator atât de depărtat de planeta noastră, încât radiațiile terestre nici nu ajung până acolo. E întuneric și frig, teribilul frig cosmic. Am misiunea să organizez un nou laborator pentru studierea rezistenței electrice a metalelor la temperaturi joase...

Ochii i se aprinseră brusc ca de un incendiu.

– Nici nu-ți dai seama cât de pasionantă e problema asta! După cum știi, o dată cu

scăderea temperaturii se reduce și rezistența electrică a metalelor. La temperaturi apropiate de zero absolut, rezistența ajunge aproape nulă. Kapița s-a ocupat mai de mult de asemenea probleme. Dar jos pe Pământ era nespus de dificil să obții temperaturi joase. În spațiul cosmic e simplu de tot. Închipuie-ți un inel de metal așezat în vid la un frig absolut. În inel este indus curent electric care poate atinge o intensitate cu totul neobișnuită. Dacă nu se va mări temperatura, curentul va circula în inel la nesfârșit. Mărimea temperaturii are în schimb ca efect o descărcare fulgerătoare. La o anumită tensiune a curentului indus obținem un fel de fulger conservat care se va declanșa de cum va crește temperatura.

– Un fulger conservat într-un vas Dewar prevăzut cu un focos – completai eu. Vasul se prăbușește pe Pământ. Șocul face să explodeze amorsa, temperatura din interiorul

vasului crește și fulgerul distruge tot ce-i în jur.

Tonia zâmbi amuzată.

– Vai, cât de crud poți fi! Nici nu mi-a trecut prin gând că ar putea avea și o asemenea întrebuintare.

– Crud? Fii serioasă! Doar război n-o să mai fie niciodată. Putem însă arunca în aer stânci, aisberguri...

– Bineînțeles! Numai că, lipsind rezistența, scade și tensiunea, deci și intensitatea curentului. Se cer, deci, făcute anumite calcule. Ce bine mi-ar prinde ajutorul lui Palei! exclamă ea cu înfocare.

Cu o înfocare de om de știință, desigur, dar, vă asigur, nu mai puțin neplăcută pentru mine.

N-am plecat în ziua următoare; se îmbolnăvise Tiurin.

Am întrebat-o pe doctoriță ce s-a întâmplat.

– L-au lăsat balamalele pe filozoful nostru, îmi răspunse ea cu amărăciune. S-a îmbolnăvit de atâta „fericire” și „mișcare”. La drept vorbind nu-i prea grav: se plânge numai că-l dor grozav picioarele. Poți să-l lași să plece spre Lună în starea asta? Ar fi o pacoste și pentru el și pentru voi. Dacă o zecime din gravitația terestră l-a muiat atât de rău, ce-o să pățească pe Lună. unde e numai o șesime? Cred că acolo nici n-o să se poată ține pe picioare. De aceea i-am prescris câteva zile de antrenament. Unde se antrenează? Să-ți explic. Avem în spațiu depozite cu asteroizi captați. Toate aceste pietre cerești și sfărâmături de planete le strângem în niște grămezi sferice pentru ca bucățile să nu se împrăștie din cauza unor șocuri accidentale, heliosudorii noștri au topit și sudat suprafața acestor planete în miniatură. De una din aceste „bombe” am prins cu un cablu de oțel o sferă goală și dându-i un impuls, i-am imprimat o mișcare

circulară. A rezultat o anumită forță de gravitație. Mișcarea sferei a fost determinată, în așa fel încât atracția din interiorul ei să fie egală cu cea de pe Lună. În această sferă se antrenează Tiurin. Presiunea și cantitatea de oxigen sunt acolo la fel ca în costumul cosmic. Fii, te rog, bun, și repede-te până acolo să vezi cum îi mai merge astronomului. Vezi să nu zbori cumva fără dădacă!

L-am găsit pe Kramer în sala de gimnastică. Executa la trapez niște figuri de care n-ar fi fost în stare nici cel mai grozav acrobat de pe Pământ.

– De însoțit te însoțesc, bineînțeles, dar ar fi de-acum timpul să înveți să zbori singur. Cine știe ce se poate întâmplă în timpul călătoriei pe Lună!

Kramer m-a legat de el cu o sîrmă lungă și am zburat așa până la „manejul” lui Tiurin. Nu mai făceam tumbe și mă învățasem să „trag” binișor din pistoalele-rachetă, dar fără ajutorul lui Kramer n-aș fi reușit să

„aterizez" pe globul rotitor. Și iată că după patru minute de zbor, intram târâș în sfera metalică.

Ne-au întâmpinat niște țipete și strigăte asurzitoare. Curios, mi-am plimbat privirea în jur. În lumina unui uriaș bec electric l-am văzut ne Tiurin. Profesorul zăcea „jos", bătând furios cu pumnii într-un covor de cauciuc. Lângă el negrul John făcea niște salturi gigantice, iar maimuțoiul Mickey țâșnea de pe umerii băiatului până în „tavan", se apuca de curele pentru a-i pica apoi drept în creștet. Gravitația selenică părea să le convină de minune băiatului și maimuței. Nu s-ar fi putut însă spune același lucru despre Tiurin.

– Ridicați-vă, tovarășe profesor! striga pe un ton poruncitor John. Tovarășa doctor v-a prescris cincisprezece minute de mers și n-ați făcut nici cinci...

– Ba n-o să mă scol! mîrîi Tiurin mînios. Ce sunt eu, cal de manej? Și așa m-a sleit durerea de picioare.

În clipa aceea Kramer și cu mine ne-am făcut apariția la un pas de Tiurin, spre nespusa bucurie a lui John.

– Zău așa, tovarășe Artemiev, începu să turuie micul negru, nu știu ce să mă mai fac cu tovarășul profesor că nu mă ascultă de loc. Vrea să se bage iar în păienjenișul ăla...

Maimuțoiul se stropși fără veste și începu să țipe.

– Oprește odată patefonul ăsta! răcni Tiurin cu o voce și mai pițigăiată. După ce se mai calmă puțin, ne dădu bună ziua și se ridică anevoie, cu mari eforturi.

„Cum să zbori cu el în Lună? mă cuprinse îndoiala, aruncând o privire semnificativă spre Kramer. Acesta înțelese și clătină din cap.

– Chiar dumneavoastră, tovarășe profesor, îmi spuneți mereu că mișcarea înseamnă fericire, nu se lăsa înduplecat John.

Acest..argument "filozofic", venit din partea micului negru, fu atât de neașteptat, încât Kramer și cu mine izbucnirăm în râs. Tiurin se împurpură la față de mânie.

– Nu se pot interpreta gândurile mele așa, mecanic! Nu-ți dau voie, mă înțelegi? strigă el, luând cele mai înalte note din registrul său vocal. Există diferite feluri de mișcări. Astea, de pildă, care sunt pur fizice, le stingheresc pe cele superioare, ale celulelor creierului meu, ale rațiunii mele. Și apoi, orice mișcare e discontinuă, iar tu vrei să mărșăluiesc în neștire, la nesfârșit, fără să răsuflu o clipă. Poftim, înfruptă-te din trupul meu, soarbe sângele meu!

Începu să meargă cu un aer de martir, oftând și gemând la tot pasul.

John mă trase deoparte și îmi șopti în grabă:

– Mă tem tare mult, tovarășe Artemiev, pentru profesorul meu. E complet stors de vlagă. Nici nu vă închipuiți ce primejdios e să zboare fără mine în lună. Dacă nu mă țin de capul lui nu vâra nimic în gură. Cine o să aibă grijă de el acolo?...

Îi dădură lacrimile. Se legase cu trainice fibre sufletești de profesorul său. L-am liniștit cum m-am priceput făgăduindu-i să am grijă de profesor în timpul călătoriei.

– Răspundeți pentru el! rosti solemn micul negru.

– Bineînțeles!

Când m-am întors pe Stea, am povestit totul doctoriței. Anna Ignatievna rămase pe gânduri.

– Va trebui să mă ocup personal de Tiurin.

Fără multă vorbă, femeia aceasta scundă și energică plecă la „manej”.

Nici eu nu stăteam degeaba. Învățam să zbor în spațiul interplanetar și, după spusele

instructorului meu, Kramer, făceam progrese vizibile.

– Acum nu mă mai tem că în timpul călătoriei pe Lună ai putea să te topești în hăurile cosmice, mă măguli el.

După câteva zile, Meller se întoarse de la „manejul” unde se antrena profesorul și ne anunță:

– Pe Pământ încă nu l-aș lăsa, dar pentru Lună „e în formă”.

XIII. SPRE ORBITA LUNEI

Cu o zi înainte de startul nostru spre Lună, am condus-o pe Tonia, care pleca la laboratorul frigului cosmic. A fost un bun rămas scurt, dar plin de căldură. Reținându-mi mâna într-a ei, îmi spuse:

– Ai grijă de tine...

Numai câteva cuvinte, dar câtă fericire mi-au revărsat în suflet!

A doua zi dimineață Tiurin intră voios în rachetă. John avea însă un aer tare nenorocit, mai-mai să-l înece plânsul.

– Răspundeți pentru profesor! mai apucă să-mi strige, înainte de a se închide ermetic ușa rachetei.

Abia în interiorul navei cosmice am aflat că plecăm spre Lună nu de-a dreptul, ci pe o spirală răsucită în jurul Pământului și că nici nu se știe cât va dura călătoria. În racheta care putea adăposti douăzeci de

persoane nu eram decât șase: pe lângă echipaj – căpitanul, navigatorul și mecanicul – noi, cei trei membri ai expediției științifice. Restul spațiului îl ocupau proviziile, explozibilul și oxigenul lichid. În vârful rachetei se afla fixat un fel de automobil pentru drumuri mai lungi pe suprafața Lunei. Deoarece nu exista rezistența aerului „automobilul selenic” nu reducea de loc viteza rachetei.

În sfârșit, racheta părăsi ospitalierul rachetodrom al Stelei KEȚ. Tiurin se simțea din ce în ce mai rău. Și era firesc: o dată cu creșterea vitezei și cu înmulțirea exploziilor, începu să oscileze și greutatea corpului. Îl înțelegeam foarte bine pe Tiurin: te poți obișnui cu suprasolicitățile, cu starea de imponderabilitate, dar e cu neputință să te obișnuiești ca după ce corpul tău n-a cântărit mai nimic să devină imediat ca de plumb.

Noroc că rezervele suficiente de alimente și carburanți ne îngăduiau să nu ne grăbim, așa că frecvența și puterea exploziilor erau moderate. Cu zgomotul lor, care se transmitea exclusiv prin pereții rachetei, te mai puteai obișnui, așa cum la un moment dat încetezi să mai remarci zbârnâitul motorului sau tic-tacul ceasornicului, dar ce te faci cu creșterea asta continuă a greutateii...

Tiurin ofta și gema. Ba i se urca sângele la cap – și atunci se făcea stacojiu, aproape vânat – ba îi fugea tot din obrazul acoperit brusc de o paloare cadaverică.

Numai Sokolovski, geologul nostru, un bărbat solid și plin de viață, cu o pereche de mustăți falnice, era tot timpul într-o molipsitoare bună dispoziție.

Când starea de imponderabilitate revenea pentru o vreme, astronomul începea să vorbească de unul singur. Meteahna asta o deprinsese în cursul vieții solitare pe care o

ducea. Vorbea, ce-i drept, cam fără șir, amestecând date științifice extrem de interesante și necunoscute astronomilor de pe Pământ cu „maxime filozofice”, rostite pe un ton sentențios.

– De ce e atât de atrăgător cinematograful? Pentru că ne pune în contact vizual cu mișcarea...

După un nou acces de gemete și zvârcoliri își relua monologul.

Priveam pe fereastră. Pe măsură ce ne depărtam de Pământ, planeta noastră maternă părea tot mai mică. Pentru noi „zilele” deveneau mult mai lungi, iar „noapțile” mai scurte. Nici nu puteau fi numite nopți, ci niște simple eclipse de soare.

Cu Luna se petreceau întâmplări de toată nostimada.

Când racheta noastră se afla într-un punct al orbitei diametral opus Lunii, satelitul Pământului ne părea mărunț de tot, mult mai mărunț decât se vede pe Pământ.

Dimpotrivă, când ne apropiam pe orbită de Lună, astrul lua proporții colosale.

Sosi în sfârșit și clipa când Luna începu să ne pară de aceeași mărime cu Pământul. Căpitanul rachetei, care nu era la prima lui călătorie pe orbita lunară, ne spuse:

– Vă felicit, dragi tovarăși. Am străbătut patru cincimi din distanța până la Lună, lăsând în urmă patruzeci și opt de raze terestre. Trebuie să știți că în zborurile interplanetare din cadrul sistemului nostru solar, raza Pământului, care măsoară 6378,4 kilometri, este singura unitate de măsură. Un fel de „milă cosmică” – a astronautilor...

Mărimea Lunii varia mult în decursul unei zile și unei nopți necesare rachetei pentru a face ocolul Pământului. În prima jumătate din acest răstimp Luna „se umfla” pentru ca în cealaltă jumătate treptat să se „dezumfle”. Numai că aici o zi și o noapte nu aveau douăzeci și patru de ore ca pe Pământ, ci mult mai mult.

Zilele luminate de fantastica strălucire a Lunii erau în continuă creștere.

Căpitanul ne spunea că oră cu oră atracția Lunei se face tot mai simțită, diformând atracția rachetei, într-adevăr, remarcam și noi oscilațiile de viteză datorate faptului că ne aflam în încleștarea acestui satelit al Pământului. Parc-ar fi vrut să ne țină priponiți de el. De nu i s-ar fi împotrivit motoarele rachetei noastre, am fi ajuns pe vecie captivi ai Lunii. Cu cât trebuie să fie mai primejdioasă atracția uriașelor planete ale sistemului solar!

În primele ore de zbor, căpitanul își părăsea adesea și pentru răstimpuri destul de îndelungate postul de comandă, lăsând racheta să-și urmeze automat traiectoria prescrisă. Pe măsură însă ce înaintam căpitanul se desprindea mai rar de lângă tablourile de comandă, cu toate că sistemele rachetei erau complet automatizate.

Acum goneam în jurul Pământului pe o orbită asemănătoare cu a Lunii, atingând o perioadă de revoluție egală cu a acestui astru – de circa treizeci de zile și nopți pământești. Aici nopțile, adică eclipsele solare, deveniseră la fel de rare cum sunt eclipsele de Lună pe Pământ. Racheta întrecea tot mai puțin Luna. În sfârșit, mișcările lor se sincronizară: și noi și Luna ne aflam la aceeași distanță de Pământ. Depărtarea dintre rachetă și Lună rămânea însă constantă. Ai fi zis că Luna, Pământul și racheta sunt imobile și că numai bolta înstelată este în neîntreruptă mișcare.

– În curând, rupse tăcerea Sokolovski, vom construi aici adevărate colonii cerești.

– Te înșeli, stimate, treburile astea nu se rezolvă chiar așa de repede, îl contrazise Tiurin. Mai întâi trebuie să facem rost, chiar pe loc, de materialele trebuincioase, că doar n-o să transportăm totul de pe Pământ. Dimpotrivă, noi trebuie să aducem

Pământului daruri „cerești”. I-am și trimis o colecție de meteoriți: tot roiul Leonidelor. O grozăvie, nu altceva, încheie el râzând mulțumit.

– Aveți dreptate, răspunse Sokolovski. Ca să construim prin locurile astea locuințe avem nevoie de fier, nichel, oțel, cuarț în mari cantități...

– Și de unde o să le extrageți? scăpai eu spre hazul lui Sokolovski.

– N-o să le extragem, dragul meu, ci o să le prindem din zbor, mă corectă el. Meteoriții sunt „zăcămintele” noastre. Numai eu știu cât am alergat după ei...

– Să-mi fie cu iertare, captarea meteoriților a fost ideea mea! interveni Tiurin, pe un ton ce nu admitea ripostă.

– De acord, scumpe profesore. Dumneata ai fost cu ideea, noi cu realizarea. Zilele acestea Evgheniev a plecat să facă noi prospecțiuni.

Pronunțarea acestui nume avu un efect magic: mi se perindară prin minte toate peripețiile care mă aduseseră în cer. Noianul de impresii extraordinare care se succedaseră vertiginos în ultimul timp făcuseră să treacă pe planul al doilea preocupările mele personale! Sokolovski mă sustrase năvalei de gânduri.

– Află, tovarășe Artemiev, că noi am descoperit aici, cum s-ar spune la doi pași de Steaua KET, un roi întreg de meteoriți mici. Mai departe însă se găsesc și alții, mai mari, care conțin fier, nichel, bioxid de siliciu, aluminiu, oxid de calciu, feldspat, fier-crom, oxid de fier, grafit și alte substanțe, simple și compuse. Pe scurt, tot ce avem nevoie pentru construcții și, în afară de asta, oxigen pentru plante și apă. Prelucrând aceste materiale cu ajutorul energiei solare, putem obține tot ce ne este necesar, de la case până la creioane. E drept că oxigenul și apa nu se găsesc de-a

gata pe tavă, ci în diverse combinații, dar pentru chimiști nu-i o problemă...

– Uiți să adaugi că pe baza datelor furnizate de dumneata am putut studia mișcarea acestor cioburi de aștrii pieriți și am putut ajunge la concluzii foarte interesante, interveni Tiurin. Unii meteoriți ne-au venit de departe, cei mai mulți însă zburau în jurul Pământului pe aceeași orbită ca și Steaua KET.

– Asupra acestui fenomen eu v-am atras atenția, dragă profesore, îl întrerupse Sokolovski.

– Mă rog! Totuși concluziile sunt ale mele.

– Nu merită să ne formalizăm pentru atâta lucru, zâmbi împăciuitor Sokolovski.

– Nu e vorba de vreo formalizare. Pur și simplu îmi place precizia în toate. E o normă absolută pentru un om de știință, replică Tiurin dând să se ridice din fotoliu, dar recăzu imediat gemând. Meller are dreptate, se tângui el. Anii de imobilitate în lumea

imponderabilității m-au vlăguit de tot. Trebuie să-mi schimb regimul de viață. Neapărat.

– Las' că drumul ăsta în Lună o să vă facă bine, glumi geologul.

– Mda! Și, ca să revenim la ipoteza mea, reluă Tiurin, în jurul Pământului roiesc atîția meteoriți încât e de presupus că nu sunt altceva decât rămășițele unui mic satelit al Pământului, cum s-ar spune o a doua Lună, care odinioară s-a făcut țandări. Era o Lună mărunță de tot. Când vom calcula cu precizie numărul și masa acestor meteoriți, o să putem reconstitui dimensiunile satelitului așa cum paleontologii reconstituie din câteva oase scheletul viețuitoarelor de mult dispărute. Cu toate ca era minuscul, acest al doilea satelit al Pământului trebuie să fi luminat la fel de puternic ca și Luna noastră, deoarece era mai aproape de Pământ.

– Nu vă supărați – se amestecă pe neașteptate mecanicul, un tânăr uscățiv,

indian după figură. Părerea mea este că, de la o distanță atât de mica, Pământul ar fi trebuit să atragă micuța Luna. Nu-i așa?

– Cum? Ce face? țipă Tiurin, oțărându-se la el. Dar de ce nu cade pe Pământ Steaua KEȚ, care e incomparabil mai mică? Vezi că nu poți să răspunzi! Repeziciunea mișcării, iată ce hotărăște totul... Apoi adăugă, mai calm: Totuși micuța Lună a pierit. A fost sfâșiata până la urmă de cele două forțe antagonice – inerția și atracția Pământului. Aceeași soartă așteaptă, din păcate, și Luna noastră. Până la urmă se va preface și ea în țândări. Și atunci Pământul va căpăta un inel superb ca al lui Saturn. După părerea mea, nu va lumina mai puțin decât Luna, devenind o adevărată podoabă a nopților pământene. Și totuși, va fi o pierdere, încheie el oftând.

– O pierdere ireparabilă, adăugai eu.

– Hm... Rămâne încă de văzut. Am eu un proiect, dar... e încă prematur să vorbim despre el.

– Spune-mi și mie, cum ai vânat meteoriții? mă întorsei spre Sokolovski.

– A, e o ocupație foarte amuzantă! I-am vânat nu numai pe orbita Stelei KEȚ, ci și...

– În zona asteroizilor, între orbitele lui Marte și Jupiter, îl întrerupse Tiurin. Astronomii de pe Pământ descoperiseră doar ceva mai mult de o mie din acești asteroizi. Catalogul întocmit de mine a depășit însă cifra de patru mii. Acești asteroizi sunt, la rândul lor, rămășițele unei planete, care a fost chiar mai mare decât a doua Lună. Ba chiar, după calculele mele, a fost mai mare și decât Mercur. Atracția în sensuri contrare a planetelor Marte și Jupiter a făcut-o bucățele. N-au putut să și-o împartă! Inelul lui Saturn este și el alcătuit din sfărâmurile unui satelit dispărut al acestei planete. Vedeți câți răposați avem de pe

acum în sistemul nostru solar! Cui îi vine rândul? Of, of, izbucni el deodată, iarăși zdruncinăturile astea!

Ținându-mă de rezemătoarele moi și îmbrăcate în piele ale fotoliului, mi-am azvârlit o privire pe fereastră. Mereu același cer negru presărat cu pulberea diamantină a stelelor. Poți zbura ani și secole în șir prin peisajul acesta tulburător în grandioasa-i imobilitate.

În acele clipe? mi-am adus aminte de o călătorie pe care o făcusem cândva, cu un tren obișnuit, tras de o locomotivă tare bătrână și astmatică. Era un amurg de vară, Scăpătând între vârfurile pomilor, soarele aurea marginile norilor. Dinspre pădure o adiere jilavă aduce pe fereastra vagonului miros proaspăt de iarbă și parfum dulce de tei. Sus pe cer, Crai Nou gonea să prindă trenul. Apoi s-a ivit oglinda unui lac, niște coline pe care se resfirau căsuțe înecate în verdele grădinilor. După aceea au prins să se

perinde ogoare și am simțit în nări o miroznă caldă de hrișcă. Ce avalanșă de impresii, câtă „mișcare”, ca să folosesc expresia lui Tiurin, pentru văz, auz și miros. Pe când aici – nici tu vânt, nici tu ploaie, nici vreme bună ori rea, nici noapte, nici vară, nici iarnă. Un cer veșnic îndoliat, un soare sinistru bătând în vână, iar în rachetă aceeași invariabilă climă...

Nu, de o mie de ori nu! O fi interesant să zbori în Cosmos, să călătorești spre Lună, să vizitezi alte planete, dar pentru nimic în lume n-aș schimba viața de pe Pământ pe viața asta „cerească”.

– După cum vezi, nu există ceva mai captivant decât vânătoarea de asteroizi, mă readuse la realitate vocea profundă a lui Sokolovski.

Îmi place să-l ascult. Are un fel de a povesti simplu, „pământesc”, ca la gura sobei, de parcă ar la la el acasă, la Leningrad, pe insula Vasilievski. Ambianța

aceasta neobișnuită părea să nu aibă asupra-i nici o înrîurire.

– Când te apropii de zona asteroizilor trebuie să fii cu ochii în patru, continuă Sokolovski. Altfel riști să dea peste rachetă vreun pietroi cam cât Palatul Sindicatelor din Moscova sau poate chiar mai mare și atunci s-a zis cu ea! De aceea te străduiești să zbori pe tangentă, apropiindu-te treptat de traiectoria asteroizilor... Cerul își schimbă înfățișarea. Privește bine cerul! La drept vorbind, nu-i chiar atât de negru cât pare la prima vedere. Pe fundalul întunecat sclipesc o puzderie de stele. Deodată, în forfota asta de licurici cosmici, observi niște dungi întunecoase: trec asteroizi! neluminați de soare. Unii lasă pe cer urme argintii, alții dîre prelungi de culoare arămie. Un cer vărgat! Cotind spre traiectoria asteroizilor, racheta accelerează și ajunge să zboare aproape cu viteza lor. Asteroizii nu-ți mai par niște dungi. Te trezești într-o lume feerică, ți

se pare că zbori în mijlocul unei puzderii de „luni” de diferite dimensiuni, a căror viteză întrece încă viteza rachetei.

Când una din aceste „luni” trece mai aproape, constăți că nu e de loc rotundă. Ele sunt de cele mai felurite forme. Una seamănă cu o piramidă, alta este aproape sferică sau cubică, dar cele mai multe sunt simple bucăți amorfe de rocă. Unele zboară înmănunchate, altele, sub influența reciprocă a gravitației, se contopesc, formând, cum spunem noi, adevărați „ciorchini de struguri”... Au suprafața mată ori strălucitoare, ca a cristalului de stâncă.

„Luni” în dreapta, „luni” în stânga, „luni” sus, „luni” jos... E de ajuns ca racheta să încetinească cât de cât, pentru ca să ți se pară că „lunile” par să-și domolească la rândul lor zborul. În sfârșit, racheta întrece „lunile”, lăsându-le în urmă.

Un lucru este absolut limpede: nimic mai primejdios decât să zbori mai încet ca

asteroizii. S-ar putea să te ajungă și să-ți sfărâme racheta. Nu riști, în schimb, absolut nimic dacă zbori în sensul și cu viteza lor. Dezavantajul e că în acest caz privești apaare văduvită: vezi numai asteroizii din jur. Ba, mai mult decât atât, ți se pare că totul, e încremenit în nemișcare: și racheta, și „lunile” din stânga și cele din dreapta, de sus, din spate. Numai stelele ți se perindă încet prin fața privirii, deoarece, în realitate, și asteroizii și racheta sunt în plin zbor vertiginos, schimbându-și neconținut poziția pe cer.

Căpitanul nostru prefera să zboare ceva mai repede ca asteroizii: În felul acesta avea o siguranță că n-o să ne pocnească pe negândite, de undeva, din spate, vreun bolovan ceresc. Și-apoi mai era ceva: înaintând în mijlocul roiului, ai de unde alege. Ca drăcușorul acela de Gogol când se pregătea să fure luna de pe cer... Numai că „lunile” noastre sunt olecuță mai mici. Încă

nu ne dă mână să smulgem de pe orbită un coșcogea asteroid și să-l remorcăm de Steaua KET. Nu de alta, dar ne e teamă ca nu cumva să consumăm tot combustibilul, ajungând până la urmă să fim noi înșine remorcați de asteroid. care ne-ar purta cine știe unde... La început îi alegeam pe cei mai mititei. E nevoie de multă îndemânare și pricepere ca să te apropii lin și să abordezi asteroidul. Căpitanul manevra în așa fel încât racheta, având aceeași viteză cu asteroidul, să ajungă la câțiva pași de acesta. Apoi exploziile laterale erau oprite și se punea în funcțiune electromagnetul. Știi, desigur, că asteroizii, cu excepția celor cristalici, se compun mai ales din fier. În sfârșit, când distanța rămânea infimă, deconectam electromagnetul, lăsând restul operației pe seama forței de atracție. O ciocnire aproape imperceptibilă și iată-ne zburând mai departe împreună cu un „frate siamez” – satelitul nostru. Primele „vânători”

n-au mers chiar atât de ușor. Uneori ne ciocneam destul de rău. Se întâmpla de asemenea ca, fără să băgăm de seamă, asteroidul să se abată de pe orbita lui, iar racheta, fiind mai ușoară, să-și continue drumul pe vechea traiectorie. Ia-o, frate, de la început și agață-l din nou la remorcă! Mai târziu am deprins șmecheria și ne-am învățat să abordăm în chip artistic asteroizii. Bine, de vânat îi vânam noi, dar cum să-i ținem „încătușați” de rachetă? Am încercat să-i legăm cu lanțuri, să-i târâm după noi cu electromagnetul. Mergea și nu prea. Am învățat chiar să sudăm meteoriții de învelișul rachetei căci energie solară avem doar berechet și nu ni se întâmplă să pornim la drum fără aparate de heliosudură.

– Oare nu era nevoie ca, pentru treaba asta, să ieșiți din rachetă? îl întrerupsei eu.

– Bineînțeles. Așa și făceam. Ba, la drept vorbind, mă și plimbam pe asteroizi.

Izbucni în râs.

– Una din aceste promenade n-o s-o uit cât oi trăi. Racheta noastră se apropia de un asteroid mare, care părea o bilă de piatră cioplită grosolan și puțin turtită. Am ieșit în zbor din rachetă și, agățându-mă de colțurile ascuțite ale asteroidului, am pornit într-o călătorie „în jurul Lunii”. Și să vezi drăcovenie! La cei doi „poli” turtiți mă ridicam în picioare, în vreme ce la „ecuatorul” bombat din pricina deplasării centrului de greutate, trebuia să umblu cu capul în jos. Și așa înaintam, prinzându-mă cu mâinile de suprafața asteroidului.

– Probabil că era o mică planetă care se rotea, îl rectifică Tiurin. Se deplasa nu centrul de greutate, ci greutatea relativă. La suprafața polilor de rotație greutatea atinge valori maxime, convergând, cum e și firesc, spre centru. Și, la fel de firesc, cu cât ne depărtăm de pol, greutatea scade. Mergând de la pol spre ecuator era ca și cum ai fi coborât de pe un munte, panta devenind din

ce în ce mai repede. Pe porțiunea dintre pol și ecuator, deoarece direcția forței de atracție coincidea cu orizontala, aveai senzația că te prăvălești pe un povârniș teribil de abrupt. Iar mai încolo îți făcea impresia că umbli pe un tavan înclinat și, de aceea, te agățai de ce-ți venea la îndemână ca să te menții cât de cât pe micuța planetă... De pe Pământ, chiar și cu ajutorul celor mai puternice telescoape, se văd numai planetele cu un diametru de la șase kilometri în sus. Or, se știe prea bine că există asteroizi cât un firicel de praf...

– Am văzut tot felul de asteroizi, reluă Sokolovski. La suprafața unora dintre ei atracția e atât de mică, încât e destul să salți ușurel ca să-ți iei zborul. Am fost pe un asteroid cu o circumferință de șaptesprezece kilometri și jumătate. Când am sărit în sus la înălțimea de un metru, mi-au trebuit 22 de secunde ca să ating din nou suprafața asteroidului. Cu efortul de care ai nevoie pe

Pământ ca să treci, să zicem, pragul, acolo te-ai putea ridica la o înălțime ele două sute zece metri, adică ceva mai puțin decât înălțimea Turnului Eiffel. Am aruncat câteva pietre și, crede-mă, nu s-au mai întors.

– Ba or să se întoarcă, dar nu așa de repede, interveni astronomul.

– Pe o altă planetă, relativ mare, cu un diametru doar de șase ori mai mic ca al Lunii, am ridicat într-o singură mână douăzeci și doi de inși, pe tovarășii mei de călătorie. Acolo te-ai putea da într-un leagăn confecționat pur și simplu din sfoară pescărească, ai putea construi cu ușurință un turn înalt de șase kilometri și jumătate. M-a apucat o trăznaie și am tras cu revolverul. Vă închipuiți ce a fost! Dacă detunătura nu m-ar fi proiectat de pe planetă, gloatele m-ar fi străpuns prin spate, dună ce făcuse cu o iuțeală fantastică ocolul asteroidului. O fi zburând și azi în jurul lui, ca un fel de satelit.

– Pe o planetă ea asta, completă Tiurin, trenurile ar goni cu o viteză de o mie două sute optzeci kilometri pe oră. Aflați însă de la mine că, la urma urmei or, n-ar fi de loc rău să apropiem de Pământ câteva din aceste planete. Mai multe lampioane n-au ce să strice bătrânei noastre Terra. Și apoi, de ce nu le-am da vreo folosință! Da, da, le-am putea transforma într-un soi de sere în care să cultivăm plante ori am putea să le populăm cu animale. Și să știți că nu s-ar trăi de loc rău acolo. Cu timpul, am putea popula în felul acesta și Luna...

– În Lună e când prea frig, când prea cald, obiectai eu.

– O atmosferă artificială sub un clopot de sticlă și un sistem de jaluzele ar înmuia dogoarea Soarelui. Cât privește părerea care circulă în legătură cu răcirea formidabilă a suprafeței Lunii în timpul nopților selenare, îmi îngădui să am o părere proprie, adaugă Tiurin pe un ton semnificativ. N-am renunțat

oare noi la teoria sîmburelui incandescent al Pămîntului, a cărei temperatură extrem de ridicată ar fi la originea căldurii terestre? Și totuși, chiar fără această teorie, planeta noastră nu e mai puțin caldă...

– Păi Soarele și plapuma atmosferei... încep geologul, dar Tiurin i-o tăie scurt:

– De acord, dar nu e vorba numai de asta. Scoarța Pămîntului este încălzită în primul rînd datorită dezintegrărilor radioactive din măruntaiele sale. În definitiv, de ce n-ar avea loc asemenea fenomene și în Lună? Ba chiar într-o măsură și mai mare. S-ar putea, în fond, ca dezintegrările radioactive să încălzească și solul acestui astru. Unde mai pui că nu se poate nega existența magmei calde de sub scoarța Lunii... Hotărât lucru, Luna nu e chiar atît de rece pe cît pare. Iar dacă mai există cumva acolo și un rest de atmosferă... Iată de ce a fost inclus și un biolog în expediția noastră, mi se adresă cu o privire plină de înțelesuri.

Sokolovski clătină din cap a îndoială.

– Nu prea am întâlnit asteroizi încălziți prin dezintegrarea radioactivă a elementelor...

– Nu uita că asteroizii sunt mai mici decât Luna, ripostă astronomul cu un glas pițigăiat.

După o scurtă tăcere, se lansă din nou sinuozitățile filozofiei de parcă în creierul său procesul de gândire s-ar fi desfășurat simultan pe două linii paralele.

Stelele pe care le vedem prin fereastra rachetei noastre erau moarte, fără clipiri. Pe neașteptate se dezlănțuie o ploaie ele bolizi ce țâșnesc vijelios în lături și în sus. Racheta cârmește cu abilitate.

– Și așa ne-am făcut un depozit frumușel de asteroizi... îmi spune cu glas scăzut Sokolovski, lăsându-l în plata domnului pe Tiurin care își rostește din când în când sentințele filozofice cu un aer de oracol. Întâi și întâi, punem o „temelie” solidă

rachetodromului nostru: cu cât va avea o masă mai mare cu atât va fi mai stabil, iar zdruncinăturile accidentale ale rachetelor nu-l vor putea deplasa în spațiu. În afară de asta, furnizăm asteroizi fabricilor și uzinelor noastre: n-ai nici o grijă, o să le cunoști. Nu demult am reușit să prindem o planetă mărunță de tot, un hîrb. nu altceva, să tot fi avut, în măsurile noastre pămîntene, vreo tonă și jumătate. Numai că era din aur curat... Nu e rău, ce zici? Mine de aur în cer!

Auzind pesemne ultimele cuvinte ale geologului, pe Tiurin nu-l răbda inima să nu arunce o remarcă:

– În planetele mari, elementele sunt dispuse de la suprafață spre centru, în ordine ascendentă, după greutatea specifică: straturile superioare cuprind siliciu și aluminiu – „sial”, apoi întâlnim siliciu și magneziu – „sima”, iar mai jos nichel și fier – „nife”. Urmează metalele și mai grele – platina, aurul, mercurul și plumbul.

Asteroidul duminică de aur este, de fapt, o frântură din miezul unei planete dispărute. Și, fie vorba între noi, o astfel de întâlnire e extrem de rară. Așa că să nu-ți faci prea multe iluzii în privința zăcămintelor de aur din cosmos...

Mi se îngreuiaseră pleoapele. Organismul meu nu se dezobișnuise încă de succesiunea terestră a zilelor și nopților și nici de stările corespunzătoare de trezire și somn.

– Ți-e somn? mă întrebă Tiurin. Noapte bună! Cu mine se întâmplă ceva foarte ciudat. La Observator m-am dezobișnuit să dorm la ore fixe. Am ajuns ca animalele acelea care ațipesc pe apucate. Un fel de motan...

A mai mormăit el ceva, dar, vă spun drept, nu l-am mai auzit: mă furase somnul. Câtă liniște, câtă pace! Nu se mai aud nici exploziile... Am revăzut, în vis, laboratorul meu din Leningrad...

...Când m-am uitat pe boltă – după o zi și o noapte de drum – am rămas uluit: Luna ocupa o șeptime din spațiul ceresc de deasupra noastră. Te și speriai văzând-o atât de mare. Mai erau până la Lună doar vreo două mii de kilometri. Munții, văile și „mările” ei uscate se zăreau ca în palmă. Deslușeam clar contururile lanțurilor de munți, craterele conice ale vulcanilor stinși de mult, morți, așa cum e, de altfel, totul pe Lună. Se vedeau până și crăpăturile solului lunar căscate amenințător...

Astronomul nu-și desprindea privirea de la Lună. Potrivit unei expresii a lui, „fiecare pietricică de pe suprafața Lunii” îi era de mult familiară.

– Uite colo, la margine, e Clavius. Mai jos e Tycho, iar și mai jos Alphonse, Ptolemeu. Spre dreapta, vezi, e Copernic, apoi vin munții Apenini, munții Caucaz, Alpii...

– Mai lipsesc Pamirul, Himalaia și Cordilierii, făcui o glumă.

– O să dăm numele astea piscurilor de pe cealaltă față a Lunii, răspunse râzând geologul. Doar n-a apucat încă nimeni să le boteze.

– Asta mai zic și eu Lună! se extazia Tiurin. E de o sută de ori mai mare decât o vedem de pe Pământ. Aoleu, iar se simte greutatea!

– Căpitanul a început să frâneze, îl lămuri geologul. Luna ne atrage cu tot mai multă putere. Într-o jumătate de oră vom fi pe suprafața ei.

Eram bucuros, dar la drept vorbind, și cam speriat. Numai cel care n-a avut emoții înainte de aselenizare, la prima sa călătorie în Lună, poate să mă învinuiască de lașitate.

Luna e chiar sub noi. Acum acoperă o jumătate de boltă. Masivele muntoase cresc văzând cu ochii.

Ciudat: Luna, ca și Pământul, pare de la mare înălțime nu suprafața concavă a unui glob, ci, dimpotrivă, scobită ca o umbrelă pestriță răsturnată.

Tiurin gema de ți-era mai mare mila: retro-exploziile se înteteau mereu. Dar nici acum nu-și rupea privirea de la Luna care începuse deodată să fugă în lături. Faptul că începusem să-mi simt corpul mai greu într-o parte, era un indiciu că racheta o cârmise din nou. Direcția forței de greutate se deplasase atât de mult, încât acum „simțeam” Luna deasupra noastră, sus de tot. Nici nu-mi puteam imagina cum o să umblăm cu capul în jos.

– Curaj, scumpe profesore, i se adresă geologul lui Tiurin. Nu mai avem de străbătut decât vreo doi-trei kilometri. Racheta zboară încet de tot. Nu face mai mult de o sută de metri pe secundă. Deoarece acum presiunea gazelor rachetei este egală cu atracția Lunii, înaintăm în virtutea inerției.

Greutatea dispăruse și ne simțeam din nou ușori ca fulgul.

– Unde coborâm? întrebă peste vreo douăzeci de secunde Tiurin, care-și mai revenise.

– Ne așteaptă cu brațele deschise confratele dumitale Tycho Brache. Mai avem cinci sute de: metri, îi răspunse Sokolovski.

– Vai de mine, iar au început retro-exploziile! se lamentă Tiurin.

Gata! Luna era exact sub «noi.

– Coborâm, anunță solemn și emoționat Sokolovski. Numai de n-ar păți ceva „automobilul lunar" la aselenizare.

Se mai scurseră zece secunde. Simțirăm o zguduitură ușoară.. Exploziile încetară, Căzurăm, destul de lin, pe o parte.

XIV. ÎN LUNĂ

– Bun sosit în Lună! ne ură Sokolovski. Totul e în cea mai perfectă ordine.

– Ce imprudență! Nici n-am închis jaluzelele la aselenizare, bombăni Tiurin. Ce ne făceam dacă se izbea geamul de un vârf de stâncă!

– Nici o grijă, doar căpitanul nostru nu e la primul său zbor în Lună, îl liniști Sokolovski. Și acum, dragi tovarăși, îmbrăcați costumele de cosmonauți și ocupați-vă locurile în automobilul lunar.

Ne-am înveșmântat la iuțeală cu tot dichisul cuvenit și am ieșit din rachetă.

Am răsuflat adânc. Aveam impresia că oxigenul din aparat are aici alt „gust”. Dar nu era, firește, decât un joc al imaginației. O altă senzație – dar aceasta pe deplin reală – era aceea a ușurinței. Am mai încercat-o și înainte, în timpul zborurilor cu racheta și pe

Steaua KEȚ, unde imponderabilitatea era aproape totală. Pe Lună însă simțeam greutatea ca o „mărime constantă”, fiind însă cu mult mai mică decât pe Pământ. Și, credeți-mă, nu e o glumă să cântărești doar o șesime din greutatea ta terestră!

Mi-am rotit privirea de jur împrejur. Deasupra – același cer îndoliat, cu stele fără licăr. Soarele nu se vedea. Nici Pământul. Numai fascicolul de lumină ce țâșnea pe fereastra laterală a rachetei străpungea această beznă fără fund. Tot ce vedeam nu se potrivea de loc cu imaginea pe caro mi-o formasem despre luminosul satelit al Pământului. Pe urmă m-am dumirit: racheta aselenizase ceva mai la sud de Clavius, pe cealaltă față a Lunii, invizibilă de pe Pământ. Iar în momentul aselenizării aici era noapte.

Ne înconjura un vast deșert mort. Deoarece costumul era încălzit electric, nu simțeam frigul. Dar și simpla priveliște a

acestui pustiu înecat în beznă era suficientă pentru ca să-ți înghețe sângele în vine.

Căpitanul și mecanicul ieșiră din rachetă ca să coboare automobilul. Geologul ne invită cu un gest să le dăm o mână de ajutor. Îmi aruncai o privire spre autoracheta noastră. Fără a fi prea mare, acest vehicul oval cântărea, desigur, destul de mult. Nu văzui nicăieri nici cablu, nici troliu, nici un fel de ustensile folosite în mod obișnuit pentru asemenea operații. Cocoțat pe rachetă, mecanicul deșuruba piulițele. Căpitanul, Sokolovski, Tiurin și cu mine așteptam jos, gata să prindem „automobilul” în brațe. Cum, dar n-o să ne strivească?... Păi bine, suntem doar pe Lună! Cu gândul ăsta nu te obișnuiești așa, cu una cu două. Iată „pupa” vehiculului lăsându-se încet în jos. Sokolovski apucă marginea orificiului duzei, căpitanul stă la mijloc, iar eu în dreptul „provei”. Încă o clipă și automobilul se va prăvăli peste noi. Întind mâinile să-l

prind, dar trag și cu ochiul căutând un loc unde aş putea, la nevoie, să sar într-o parte. Dar degeaba mi-am făcut atâtea griji! Șase perechi de mâini prind autoracheta și o așeză cu destulă ușurință pe roți.

Fluturându-și mâinile a rămas bun, căpitanul și mecanicul dispărură în interiorul rachetei care ne adusese pe Lună. Tiurin ne pofti pe mine și pe Sokolovski să urcăm în automobil.

Ședeam destul de înghesuiți, dar în schimb nu aveam nevoie de costume și puteam vorbi între noi.

Sokolovski, care apucase să se familiarizeze cu construcția micului vehicul, acționă cu rapiditate: aprinse lumina, umplu racheta cu oxigen, puse în funcțiune sistemul de încălzire electrică.

În interior, autoracheta era asemenea unei limuzine cu patru locuri. Banchetele se aflau în partea din față, deoarece două treimi din spațiu erau ocupate de carburanți, alimente

și diverse mecanisme. Te strecurai anevoie în această parte a vehiculului, printr-o portieră extrem de îngustă.

Când ne dezbrăcărăm, începurăm să simțim din plin frigul, deși cuptorul electric se încinsese bine. Mă treceau fiori reci. Tiurin își puse o jachetă împlănită.

– A înghețat bocnă automobilul nostru. Aveți însă puțină răbdare și o să se facă mai cald, ne liniști Sokolovski.

– Uite și zorile, mormăi Tiurin, aruncând o privire pe ferestruica vehiculului.

– Zori în Lună? Aici unde nu există atmosferă? mă minunai eu.

– Precum vezi, se poate.

Tiurin nu mai fusese niciodată pe Lună, dar erudiția sa în ale astronomiei îi îngăduia să cunoască condițiile de aici la fel de bine ca și pe cele terestre.

Privind, la rândul meu, pe ferestruică, am zărit în depărtare câteva puncte luminoase, asemeni unor fărâme de metal incandescent.

Erau piscurile munților luminate de soarele care răsărea. Învăpăierile lor aruncau reflexe și asupra altor culmi. Această lumină, care se propaga tot mai departe, pălind treptat, crea iluzia zorilor. Începeam să disting masivele impunătoare învăluite în penumbră, depresiunile „mărilor”, vârfurile conice. Pe fundalul cerului înstelat, crestele se conturau bizar crenelate, cu văgăuni negre, tăiate adânc.

– În curând va răsări Soarele, riscai eu un pronostic.

– Mai e destul până atunci, mă contrazise profesorul. Pe Pământ, la ecuator, Soarele răsare în două minute. Aici însă, va trece nu mai puțin de o oră până ce discul solar se va ridica întreg deasupra orizontului. Nu uitați că un interval de o zi și o noapte pe Lună este de treizeci de ori mai lung decât pe Pământ.

Nu mă dezlipeam de la fereastră. Priveliștea era feerică! Piscurile scăpărau

unul după altul brusc, orbitor, de parcă cineva ar fi aprins clipă de clipă niște torțe uriașe. Și câte piscuri pe Lună! Razele soarelui, care, deocamdată, rămânea invizibil, retezară toate piscurile la aceeași distanță de sol. Era ca și când s-ar fi ivit dintr-o dată în „văzduh” munți de forme fantastice; dar cu baze drepte, ca trase cu sfoara. Lanțurile de munți învăpăiați se înmulțeau pe măsură ce înainta lumina solară. În sfârșit, ne apărură „în proiecție”, risipind iluzia, că ar fi suspendați în gol, pe un fundal de smoală.

La poale munții aveau o culoare cenușie, cu o nuanță de argint, iar mai sus erau de un alb strălucitor care-ți lua ochii. Încet-încet, lumina reflectată scoase din umbră și poalele munților. Un adevărat revărsat de zori pe Lună!

Eram orbit acest spectacol măreț, dar nu mă înduram să-mi desprind privirea de la fereastră. Țineam nespus să descopăr măcar

o trăsătură distinctă a munților de pe Lună. Totuși, spre marea mea dezamăgire, nu exista aproape nici o deosebire față de cei de pe Pământ. Doar ici-colo câte o stâncă înclinată peste hăuri ca o cornișă uriașă. Nu se prăbușea în virtutea faptului că forța gravitației era aici mult mai slabă, și, prin urmare, cântărea mai puțin.

Șesul lunar era sfârtecat, ca un câmp de luptă, de niște gropi în formă de pâlnie. Unele dintre aceste gropi erau mici de parcă ar fi fost săpate de obuzele unui tun de câmp de trei țoli; altele însă erau cât un crater de vulcan. Să fie oare urmele meteoriților care căzuseră pe Lună? Tot ce se poate! Neavând atmosferă, acest astru este lipsit de pavăza protectoare care ferește Pământul de ghiulelele cerești. Ehe, după cum se vede, aici nu prea suntem în siguranță. Ce te faci, băiete, dacă te nimerește cumva vreo bombiță de câteva sute de tone!

Când i-am împărtășit lui Tiurin temerile ce mă frământau, chipul i s-a destins într-un zâmbet:

– După câte înțeleg, ți-e frică să nu te pomenești cu un meteorit în cap? N-ar fi exclus. Unele din aceste pâlnii sunt de origine vulcanică, altele se datoresc însă într-adevăr meteoriților. Dar teoria probabilităților demonstrează că aici riscul e doar un pic mai mare decât pe Pământ.

– Cum o să fie așa? izbucnii eu. Oare mulți meteoriți cad pe Pământ? Acolo sunt căutați ca o raritate. Iar aici, uitați-vă, pur și simplu au ciuruit suprafața Lunii.

– Ai dreptate, răspunse Tiurin netulburat. Nu uita însă că Luna și-a pierdut de mult atmosfera și că e bătrână de milioane de ani. Unde mai pui că aici nu există nici vânturi și nici ploi, așa că urmele meteoriților nu se șterg niciodată. Pâlniile pe care le vezi sunt un fel de letopiseț în piatră al milioaneilor de ani din viața acestui astru. Chiar dacă pe

suprafața Lunii cade un singur meteorit într-un secol și tot e mult. Unde n-am avea norocul să cadă unul tocmai acum, sub ochii noștri. Eu, să-ți spun drept, n-aș avea nimic împotriva, bineînțeles cu condiția să nu-mi pice drept în creștet, ci la câțiva pași mai încolo.

– Hai mai bine să ne facem planul de bătaie, propuse Sokolovski.

Tiurin fu de părere să începem cu un examen general al suprafeței astrului.

– De câte ori n-am admirat prin telescop cercul lui Clavius, craterul lui Copernic! Vreau să fiu primul astronom care pune piciorul pe aceste meleaguri...

– Eu aș zice să începem cu studiul geologic al solului, obiectă Sokolovski, mai ales că pe fața Lunii care e vizibilă de pe Pământ mai e întuneric, iar aici s-a făcut dimineață.

Tiurin îl contrazise:

– Nu e adevărat, nu e chiar așa cum spui dumneata. În clipele acestea Luna se vede de

pe Pământ în primul ei pătrar. Cu racheta am putea ocoli această „seceră” – marginea răsăriteană a Lunii – în patruzeci și cinci de ore, mergând cu vreo două sute de kilometri pe oră. N-o să facem decât două halte: la Clavius și la Copernic. Se înfurie brusc: În definitiv, cine e șeful expediției, eu sau dumneata?

O plimbare pe „lună nouă” mă tenta.

– Într-adevăr, îmi spusei și eu părerea, de ce n-am vizita cel mai mare circ și unul dintre craterele Lunii? Cred că prezintă un mare interes și din punct de vedere geologic.

Sokolovski înălță din umeri. El mai călătorise o dată pe suprafața Lunii care se vede de pe Pământ, dar dacă majoritatea e pentru această variantă...

– Ia spune-mi, nu cumva te-ai urcat și pe crater? se neliniști Tiurin.

Sokolovski râse.

– Fii pe pace! Acolo n-a pășit încă picior de om. Dumneata vei fi cel dintâi. Am fost însă

pe „fundul” mării Fecundității. Și pot spune că, în ce privește materialele geologice, nu există denumire mai potrivită! Am strâns o colecție grozavă... Dar să nu ne pierdem vremea! Dacă s-a hotărât să facem această excursie, apoi să pornim! Numai să-mi dați voie să merg cu o viteză mai mare. Automobilul nostru poate înghiți și peste o mie de kilometri pe oră. Hai, treacă de la mine, vă duc la Clavius.

– Și la Copernic – sări Tiurin. În trecere o să vedem și Carpații. Sunt ceva mai la nord de Copernic.

– 'nțeles, să trăiți! răspunse scurt Sokolovski, pornind motorul.

Autoracheta se smuci din loc și, după ce străbătu o oarecare distanță pe roți, se desprinse de sol, înălțându-se tot mai mult. Văzui racheta care ne adusese aici adăstând în vale, apoi mă orbi o lumină puternică: Soarele!

Abia se săltase peste dunga orizontului. Soarele acesta matinal de pe Lună era cu totul altfel decât cel pe care-l vedem de pe Pământ! Deoarece nu exista atmosfera care să-l rumenească, strălucea albăstrui pe cerul de grafit. Lumina lui era însă orbitoare, iar căldura se făcu simțită îndată prin geamul ferestruicii.

Sub noi se înșirau crestele munților, a căror configurație Tiurin o cerceta cu luare-aminte. Uitase și de zdruncinăturile care însoțeau schimbarea vitezelor, și de filozofie. În clipele acestea era numai astronom.

– Clavius! El e! Am și descoperit acolo trei mici cratere...

– Îl oprim pe domnul la circ? glumi Sokolovski.

– Da, da. Și ai grijă să coborâm cât mai aproape de crater! se bucură Tiurin, începând, dintr-o dată, să cânte.

Eram surprins de parcă aș fi auzit un păianjen dând un concert. V-am mai spus că

Tiurin avea o voce extrem de ascuțită, ceea ce nu se putea spune, din păcate, și despre auzul lui. Firicelul lui de cântec nu avea nici ritm, nici melodie. Sokolovski clipi mucalit.

– Ce te-a apucat? îl întrebă Tiurin bănuitor.

– Caut și eu un loc unde să cobor, o scaldă geologul.

– Loc de coborât? Păi ai aici loc berechet... Clavius ăsta măsoară două sute de kilometri în diametru. O treime din distanța Leningrad-Moscova!

Cercul Clavius – se grăbi să ne informeze Tiurin – era o vale împrejmuită de o coamă înaltă de șapte kilometri. Mai înalt ca Alpii! Sau cât Cordilierii! Umbra zimțată dovedea că muchia coamei împrejmuitoare nu are o formă regulată. Aproape pe toată întinderea cercului se așterneau umbrele a trei mici cratere.

– E ora cea mai nimerită pentru vizitarea cercului, se bucură Tiurin. Acum solul abia

începe să se încălzească. Când Soarele e la zenit, te topești de căldură, de parcă ai avea sub tine un cuptor încins.

– Nu face nimic, răspunse Sokolovski. Costumele ne feresc perfect și de arșiță și de frig. Atențiune, coborâm! Țin'te bine, dragă profesore!

M-am prins și eu cu mâinile de rezeamătoare. Dar racheta se lăsă aproape fără nici o zdruncinătură pe roți, sări ca o minge, mai zbură vreo douăzeci de metri, căzu din nou, iar sări și, în sfârșit, începu să lunece ușor pe terenul destul de neted.

Tiurin ceru să pornim spre centrul triunghiului marcat de cele trei cratere.

Autoracheta goni ca o săgeată spre punctul indicat. Deoarece terenul devenea tot mai accidentat, eram hurducați rău de tot.

– Sunt de părere să facem mai bine un salt până acolo, că altfel rămânem fără roți, spuse geologul.

În clipa aceea simțirăm o zguduitură teribilă, de parcă ar fi trosnit ceva sub noi. Lăsându-se brusc pe o rină, mașina se târî mai departe cu viteză de melc.

– Na! V-am spus eu? izbucni Sokolovski cu ciudă. O pană! Trebuie să ne dăm jos.

– Nu-i nimica, doar avem roți de rezervă, îl liniști Tiurin. În cel mai rău caz, o pornim apostolește. Nu cred să fi rămas mai mult de zece kilometri până la cratere. Îmbrăcarea!

Își aprinse pipa și trase cu sete câteva fumuri.

– Cred că ar fi timpul să îmbucăm ceva, protestă Sokolovski.

Deși stătea ca pe ghimpi, Tiurin trebui să se supună. Mâncărăm ceva la repezeală și coborârăm din mașină. Sokolovski clătină amărât din cap: roata nu mai era bună de nimic. Altă soluție nu aveam decât s-o înlocuim.

– Până terminați, trag o fugă până acolo, spuse Tiurin.

Și, într-adevăr, o luă la fugă! Când te gândești că acum câteva zile doctorița îl considera o masă de gelatină! Curata gelatină! Cu să vezi ce face din om curiozitatea științifică... Sokolovski se uita după el cu gura căscată. Tiurin sărea ca. un fulg peste crăpături de doi metri lățime, ocolind numai prăpăstiile mai largi. În timp ce partea expusă la soare a costumului strălucea puternic, cealaltă aproape nici nu se distingea în umbră. Ziceai că-i o bâzdîganie care țopăie într-un picior, dând dintr-o mână. Piciorul și brațul stâng scăpărau doar din când în când ca o dunguliță subțire, un soi de "lună nouă". Silueta lui Tiurin se pierdea rapid în depărtare.

Reparația nu ne luă decât câteva minute. După. aceea Sokolovski îmi propuse să ne așezăm mai bine pe platforma de sus, descoperită, a rachetei unde sa afla al doilea sistem de comenzi. După ce ne instalarăm

comod pe platformă, o pornirăm pe urmele lui Tiurin. De aici, de sus, ți-se desfășura în fața ochilor o panoramă mult mai vastă. În dreapta noastră, valea scăldată în soare era brăzdată de umbrele a patru munți. În stânga piscurile păreau incendiate de flăcări, în timp ce poalele munților erau cufundate într-o umbră crepusculară. Contemplată de pe Pământ, această parte a Lunii pare cenușie. Povârnișurile erau mai line decât îmi închipuisem . Înaintam chiar pe muchia "secerii", adică» pe "terminator", cum denumise Tiurin hotarul dintre lumină și umbră.

La un moment dat, Sokolovski mă atinse ușor cu cotul ca să mă facă atent: în fața noastră se casca un abis uriaș. Până acum săriserăm din viteză peste câteva crăpături din acestea, iar peste altele, și mai late, trecuserăm în zbor. Probabil că geologul vrea să mă prevină ca să mă țin bine!

Observându-mi nedumerirea, Sokolovski își lini casca de a mea:

– Uite-l pe profesor...

Am întors capul și l-am văzut într-adevăr, pe Tiurin țâșnind din zona umbrită. Alerga pe malul prăpastiei făcându-ne semne disperate. Să sară dincolo era vădit că nu putea.

– Se teme să nu i-o luăm înainte și să nu ajungem cumva primii în centrul cercului, presupuse geologul. Hai să-l așteptăm!

Nici nu se opri bine racheta, că Tiurin, făcându-și vânt, poposi lângă noi, pe platforma de sus. Hotărât lucru, Luna îl întinerise.

M-am convins însă imediat că exagerasem: Tiurin se lăsă moale peste mine. În dreptul pieptului, costumul îi tresălta convulsiv. Bătrânul! ajunsese la capătul puterilor.

La câțiva pași de prăpastie Sokolovski apăsă pe pedală. O explozie – și racheta își luă zborul. În același moment, îmi fulgerară

prin fața ochilor picioarele lui Tiurin. Extenuat, astronomul nu se agățase la timp de bară și fusese proiectat afară din rachetă. Trupul lui descrise un arc și căzu lin, însă de la o înălțime destul de mare. Am simțit că mi se opresc bătăile inimii: moare profesorul!

Racheta era în plin zbor deasupra abisului. Sokolovski însă, văzând ce se întâmplase, făcu o manevră bruscă și vehiculul execută un viraj de 180 de grade, atât de abrupt încât era cât pe aici să cad și eu. Picarăm pe suprafața Lunii la câțiva pași de Tiurin. Geologul, om cu experiență, îi examinează întâi și întâi costumul să vadă dacă nu se rupsese pe undeva. Cea mai infimă ruptură i-ar fi fost fatală profesorului: frigul cosmic l-ar fi transformat pe loc într-un sloi de gheață. Din fericire, deși murdar de pulbere neagră și zgâriat în câteva locuri, costumul era intact. Tiurin ridică o mână, mișcă un picior... Trăiește! Pe neașteptate, se ridică și porni singur spre rachetă. Eram stupefiat. Numai

în Luna poți să te prăbușești de la o asemenea înălțime și să nu pățești nimic. Tiurin se așează calm la locul lui și întinse brațul înainte: La drum! Mă uitai uluit prin vizorul căștii sale. Zâmbea!

De data asta, după câteva minute de zbor, ajunserăm în sfârșit la țintă. Profesorul coborî primul din rachetă. Era solemn ca un maestru de ceremonii. Parcă ar fi oficiat un ceremonial! N-o sa uit scena câte zile oi avea. Deasupra noastră se boltea un cer negru presărat cu stele. Un soare siniliu. De o parte munți strălucind orbitor, de cealaltă – piscuri „suspendate în gol”, care păreau din metal incandescent. Valea largă a cercului era aproape în întregime năpădită de umbre zimțate. Pe solul pietros, așternut cu praf și scrum, se zăreau distinct urmele roților mașinii noastre. Ei bine, credeți-mă, aceste urme pe suprafața Lunii îți produc o impresie extraordinară. Chiar la marginea zonei umbrite înaintează cu pas măsurat o

făptură stranie, semănând cu un scafandru și care lăsa urme, urme omenеști! Făptura se oprește. Privește craterele, cerul, ne fixează și pe noi câteva clipe. Apoi strânge niște pietroaie, clădește o mică piramidă, se apleacă și caligrafiază cu degetul în scrum:

TIURIN

Inscripția aceasta, pe care atingerea ușoară a unui deget omenesc o așternuse în scrumul fin, e mai durabilă decât urmele săpate pe stâncile Pământului: nu va fi spălată de ploi și nici spulberată de vânt. Dacă hazardul cosmic nu va face să cadă tocmai aici un meteorit, va dăinui milioane de ani.

Tiurin exulta de satisfacție. Ne reluăm locurile în rachetă și zburăm spre miazănoapte. Soarele se înalță treptat, smulgând întunericul și câteva piscuri care se conturează la răsărit. Dar cât de lentă este mișcarea Soarelui pe cer!

Un salt peste aceeași prăpastie. Pătit, Tiurin strânge zdravăn cu mâna bara de fier. Mă uit în jos. Ce hău adânc! Nu cred să existe vreunul asemănător pe Pământ. E larg de mai mulți kilometri și nici nu i se vede fundul. Sărmană, bătrână Lună! Ce zbârcituri adânci îți brăzdează chipul!

Tiurin și-a luat în primire postul de ghid voluntar:

– Alphonse... Ptolemeu... De altfel, vă aduceți aminte, le-am mai văzut și înainte de aselenizare.

În depărtare, deslușesc vârful unui crater. Tiurin își lipește casca de a mea – altfel nu putem să comunicăm.

– Privește-l! -E Copernic! Unul dintre cele mai mari cratere de pe Lună. Peste optzeci și cinci de kilometri în diametru! Trebuie să știi că cel mai mare crater de pe Pământ – cel din Ceylon – n-are nici șaptezeci de kilometri lățime.

– Să coborâm în crater! ordonă Tiurin.

Cabrându-se, racheta se ridică vertiginos pentru a escalada buza craterului. De sus zăresc un cerc regulat, iar în centrul lui se înalță un con. Racheta coboară la picioarele conului. Tiurin sare de pe platformă și se depărtează în salturi. N-o fi vrând să se cațere pe vârfl? Ba da, uite-l că a și început să ia cu asalt stâncile abrupte, aproape verticale. Urcă cu o repeziciune pe care i-ar invidia-o și cel mai bun alpinist de pe Pământ. E adevărat că pe Lună e mult mai ușor să urci. Aici Tiurin nu cântărește decât vreo zece-douăsprezece kilograme. Nu e mult nici chiar pentru mușchii săi istoviți.

În jurul conului, la o oarecare distanță, remarc un val din bolovani care mă intrigă. Admițând că, mai de mult, o erupție azvârlise din adâncuri aceste pietroaie, ar fi fost firesc să le văd împrăștiate la mare distanță, iar nu așezate în formă de inel.

Răspunsul veni pe neașteptate. Niște vibrații puternice mă făcură să-i arunc o

privire nedumerită lui Sokolovski: o fi oare un „cutremur de Lună”? Geologul îmi arată cu un gest larg craterul. Din vârf se prăbușeau, sfărâmându-se, bucăți mari de stâncă. Iuțea le făcea să se rostogolească până la zidul acela înalt.

Deci în asta constă secretul! Nici vântul, nici ploaia care macină munții de pe Pământ nu există în Lună. Dar masivele de aici au un dușman mult mai de temut: formidabile diferențe de temperatură dintre zi și noapte. Aici două săptămâni cu un ger de minus două sute de grade alternează cu alte două, în care domnește o arșiță de tot atâtea grade plus. O diferență de patru sute de grade! Stâncile crapă ca un pahar rece în care s-a turnai brusc ceai în plină fierbere. Tiurin trebuia să știe acest lucru mai bine decât mine. Atunci cum de a putut fi atât de imprudent! Se vede că profesorul își dăduse seama de primejdia care îl păștea; sărind din stâncă în stâncă venea la vale cât îl țineau

puterile. Încă o surprătură la dreapta lui, încă una la stânga. În sfârșit, Tiurin apucă să coboare, ajungând lângă noi.

– Să știți ca n-am de gând să renunț! ne anunță el pe un ton categoric. Am făcut o greșeala, deoarece n-am ales momentul potrivit. Pe Lună poți să faci alpinism numai la sfârșitul zilei locale ori în timpul nopții. Deocamdată ne e suficient. Zburăm spre oceanul Furtunilor, iar de acolo drept spre est, către partea cealaltă a Lunii, pe care n-a văzut-o încă nici un pământean.

– Mă întreb cine o fi născocit toate aceste denumiri năstrușnice, făcui eu o remarcă în timpul drumului. Copernic, Platon, Aristotel, mai înțeleg. Dar un ocean al Furtunilor aici, unde nu bate nici vântul? Sau Marea Fecundității... Fecundă poate numai în bolovani. Ori Marea Crizelor? Să mori de râs, nu alta: crize în Lună. Și ce fel de mare e aia care nu are barem un strop de apă?

– Mde, denumirile nu sunt chiar dintre cele mai inspirate, admise Tiurin. Să nu uităm însă că depresiunile de pe suprafața Lunii au fost pe vremuri funduri de mări și de oceane. Cât despre nume... Trebuia să li se spună într-un fel! Planetele, la început, în virtutea tradiției, erau botezate cu nume de zei din mitologia greacă. Iată însă că zeii s-au terminat, iar planetele nici gând. Ba, dimpotrivă, se descopereau din ce în ce mai multe. Atunci a venit rândul celebrităților: Flamarion, Gauss, Picering. N-a fost de ajuns: li s-a dat și numele unor cunoscuți filantropi, cum ar fi americanul Edward Took. Iată-l deci pe capitalistul Took un soi de proprietar funciar în cer. Dacă ar fi după mine, pur și simplu aş numerota planetele, și cu asta basta... Iar Carpații, Alpii și Apeninii din Lună nu dovedesc altceva decât lipsă de imaginație. Uite, eu, de pildă, am și găsit niște nume originale pentru munții,

vulcanii, mărilor și circurile pe care le vom descoperi dincolo...

– Printre care va figura firește și craterul Tiurin! îl tachina Sokolovski.

– O să fie loc pentru toți, replică astronomul. Și craterul Tiurin și marea Sokolovski sau cercul Artemiev, firește, cu voia dumnealui.

În mai puțin de o jumătate de oră racheta, căreia Sokolovski îi dăduse pîteni, ne aduse în Oceanul Furtunilor, pe al cărui „fund” poposirăm. Relieful era extrem de capricios. Aceste piscuri singuratice vor fi fost odinioară insule. Când coboram în văile adânci, ne scufundam parcă în valuri de umbră. Totuși întunericul nu era de nepătruns; dinspre piscuri răzbătea o lumină reflectată.

Mă uitam atent în jur străduindu-mă să nu scap nimic din priveliștea care mi se deschidea în fața ochilor. Pietrele mari aruncau umbre prelungi și dense. Deodată

observai într-un loc o umbră bizară, de parcă ar fi fost proiecția împletiturii unui coș rupt. Îi făcui semn lui Sokolovski să se oprească și mă îndreptai în goană spre locul cu pricina. Și iată că dădui aici peste o piatră cu totul neobișnuită: semăna cu un fragment de coloană vertebrală. Se puteau vedea și câteva coaste. O fi oare fosila vreunui monstru dispărut? Dacă ar fi așa, ar însemna că pe Lună au existat cândva și vertebrate! În cazul acesta, s-ar putea trage o concluzie pe deplin firească: atmosfera a persistat aici multă vreme. În raport cu dimensiunile lor, „vertebrele” și „coastele” erau foarte subțiri. E și explicabil: întrucât greutatea e pe Lună de șase ori mai mică decât pe Pământ, animalele de aici puteau avea un schelet mai delicat. Mai ales că fosila era, probabil, a unui animal marin.

Geologul sfărâmă o „coastă” neagră care zăcea lângă schelet. În interior osul era

spongios și bătea mai mult în cenușiu. Sokolovski clătină din cap:

– Nu cred să fie oase. Mai degrabă presupun că e mărgean.

– Bine, dar aspectul, forma...

Tocmai când era pe cale să se încingă o dispută științifică interveni Tiurin. Uzând de prerogativele cu care fusese investit, ne somă să plecăm imediat mai departe. Era grăbit să exploreze reversul Lunii, atâta timp cât mai era scăldat aproape în întregime de soare. Am fost nevoiți să ne supunem. Totuși, am luat cu mine câteva „ose”, cu intenția de a le supune unor analize, când ne vom înapoia pe Steaua KET. Gândul la aceste oseminte nu-mi dădea pace. Eram încredințat că ar fi de ajuns să sapi puțin în acest fund de mare, ca să-ți iasă pur și simplu în întâmpinare o sumedenie de descoperiri surprinzătoare. A reconstitui tabloul vieții efemere de pe Lună! Efemeră, bineînțeles, la scara proporțiilor astronomice...

Mica noastră rachetă gonea acum spre est. Priveam mirat Soarele: urca destul de iute spre zenit. Deodată Tiurin se pipăi la șold.

– Fir-ar să fie, mi-am pierdut aparatul fotografic... Tocul e gol... Înapoi! Nu pot rămâne fără aparat. Cred că mi-o fi căzut după ce am tras câteva poze lângă scheletul acela buclucaș! Aici lucrurile cântăresc atât de puțin, că nici nu apuci să-ți dai seama când scapi ceva pe jos...

Geologul făcu un gest înciudat, dar întoarse racheta fără să crâcnească. Deodată rămăsei încremenit de stupoare! Soarele o luă îndărăt spre răsărit, rostogolindu-se treptat spre orizont. Credeam că aiurez. M-o fi pălit dogoarea prin cască! Ce dracu, doar n-o fi început Soarele s-o ia razna pe cer când încolo, când încoace! Se înțelege că n-am spus nimic celorlalți, continuând să observ pe furiș fenomenul. Când ajunserăm aproape de locul cu pricina – racheta își încetinise mersul până la vreo cincisprezece

kilometri pe oră – se întâmplă o alta bazonie: Soarele se opri! Pas de mai pricepe ceva!

Băgând de seamă, probabil, că îmi sucesc mereu gâtul după Soare, Tiurin zâmbi amuzat și-și lipi casca de a mea.

– Văd că te îngrijorează comportarea Soarelui. Fii liniștit, totul are o explicație foarte simplă. Deoarece Luna e un corp ceresc de dimensiuni reduse, punctele ei ecuatoriale se mișcă extrem de încet – cu nici patru metri pe secundă. De aceea, dacă înaintezi spre vest, de-a lungul ecuatorului, cu circa cincisprezece kilometri pe oră, ți se pare că Soarele stă neclintit pe cer. Dacă accelerezi, îl vezi până la urmă „apunând” la răsărit! Și, dimpotrivă, atunci când mergem spre răsărit în întâmpinarea Soarelui, deplasându-ne cu viteză pe suprafața Lunii, l-am „silit” să suie mai repede pe cer. După cum vezi, aici ni se oferă posibilitatea unică de a "dirija" mișcarea Soarelui. Pe Lună

cincisprezece kilometri îi faci și pe jos fără nici un efort. În cazul acesta Soarele va rămâne nemișcat deasupra pietonului care înaintează pe ecuator, spre vest... E grozav de comod. Închipuie-ți, de pildă, că mergi pe urmele Soarelui când acesta e gata să scapete. Soiul n-a apucat încă să se răcească, ai lumină suficientă, dar nu te expui arșiței. Cu toate că costumele noastre ne feresc de urmările variațiilor de temperatură; trebuie să recunoști că diferența dintre lumină și umbră este destul de sensibilă...

Oprirăm. Tiurin se porni imediat să-și caute aparatul iar eu profitai de prilej ca să mai scotocesc o dată fundul Oceanului Furtunilor. Cine știe, poate cândva în vremuri imemorabile, suprafața acestui ocean a fost într-adevăr bântuită de furtuni năprasnice. S-or fi înălțat talazuri de cinci sau șase ori mai mari decât cele de pe oceanele Pământului, niște adevărați munți

de apă gonind dezlănțuiți. Și peste tot clocotul acesta, trăznete spintecând țăriile cutremurate de bubuituri... Marea o fi colcăit de monștri gigantici, cum nici n-au existat vreodată pe Pământ...

M-am apropiat de buza unei crăpături late de cel puțin un kilometru. Ce-o fi acolo, în adânc? Mi-am aprins lanterna electrică și am început să cobor malul puțin înclinat. Coborâșul era nespus ușor. Am îndrăznit să fac un salt, apoi încă unul și prinzând curaj, am ajuns repede la o mare adâncime. Deasupra mea – puzderie de stele. În jur o bezna groasă de s-o tai cu cuțitul. Aveam impresia că, pe măsură ce mă cufund, temperatura crește. Sau poate mă încălzisem eu sărind într-una? Ce păcat că nu-i cerusem geologului termometrul! Aș fi putut verifica ipoteza lui Tiurin, potrivit căreia solul Lunii ar fi mai cald decât presupun oamenii de știință.

După o vreme, am dat de niște pietroaie cilindrice foarte ciudate. E cu puțință oare să fie niște trunchiuri petrificate? Cum de au ajuns pe fundul mării, în văgăuna asta adâncă?

Un colț ascuțit mi-a izbit atât de puternic costumul că era cât pe-acți să mi-l rupă. Mi-a înghețat inima de groază: fusesem la un pas de moarte. Aplecându-mă am dibuit cu mâna ceva ce semăna cu niște dinți de furcă. La lumina lanternei am văzut zbârlindu-se din stâncă un fel de ferăstrău zimțuit de ambele părți, asemănător cu cel al „peștelui ferăstrău" din oceanele Pământului. Doar n-o fi și ăsta mărgean... Am plimbat de jur împrejur fascicolul luminos al lanternei, smulgând din întuneric colți răsuciți ca de morskă, plăci cartilaginoase, coaste.. Un cimitir întreg de fosile... Era primejdios să înaintezi printre aceste arme de atac și de apărare și totuși umblam mai departe, ca vrăjit. Ce descoperire uluitoare! Dacă n-ar fi

fost decât asta și tot ar fi meritat să zbor în Lună. Mă și vedeam coborând aici cu o expediție specială, însărcinată să adune osemintele lighioanelor pierite cu milioane și milioane de ani în urmă, și să le aducă pe KEȚ, iar apoi pe Pământ. la muzeul Academiei de Științe, unde savanții vor reconstitui „animalele selenite”...

Uite, ăsta este într-adevăr mărgean! E mai mare nu de șase, ci de zece ori decât cele mai mari specimene de pe Pământ. O pădure întreagă de coarne ramificate! Unele și-au păstrat chiar și coloritul – sunt ivorii sau roze, dar predomină, totuși, roșul. Așadar și în Lună a existat viață. Te pomenești că Tiurin are dreptate și că vom reuși să descoperim rămășițele acestei vieți. Nu fosile, ci chiar supraviețuitori ai florei și faunei selenice.

O pietricică zbură pe lângă mine, nimerind într-o tufă de mărgean. M-am trezit la realitate. Ridicând capul, am văzut sus, la

marginea prăpastiei, licărul unor luminițe. Cine știe de când îmi tot semnalizează tovarășii mei de drum! Trebuie să mă întorc. Le-am semnalizat și eu cu lanterna, aprinzând-o și stingând-o succesiv de câteva ori și m-am grăbit să-mi burdușesc rucsacul cu probele cele mai interesante. Povara pe care o căram acum în spate ar cântări pe Pământ cei puțin șaiszeci de kilograme, dar aici nu putea avea mai mult de zece, așa că nu-mi fu prea greu să urc.

Astronomul mă luă imediat la rost pe motivul că am plecat fără să-i cer învoirea, dar când i-am povestit ce am găsit în văgăună, i-a trecut pe loc supărarea.

– Ai făcut o descoperire epocală. Felicitările mele! O să organizăm negreșit o expediție. Dar să nu mai zăbovim. Înainte, fără nici o escală!

Și, totuși, ne-am mai oprit o dată. Nu mai era mult până la „țărmul” oceanului. În fața noastră se profilau, luminate de soare, un șir

de stânci. Feeric spectacol! Sokolovski micșoră viteza aproape fără să-și dea seama.

Sub noi se perindau stânci din porfir roșietic și din bazalt de cele mai felurite culori și nuanțe: verde, roz, gri, galben, albastru, auriu... Ca un splendid covor oriental înmănunchind într-o jerbă scânteietoare toate culorile curcubeului! Steiuri albe ca zăpada, obeliscuri trandafirii, aglomerări de uriașe cristale de stâncă sclipind orbitor. Rubine ce păreau șiraguri de stropi sângerii, hiacinturi portocalii, melanituri sumbre, almandine viorii – o întreagă grădină de flori cu petale transparente. Apoi mormane întregi de safire, smaralde, ametiste... De pe un vârful de stei fulgeră un snop de raze multicolore. Numai diamantele pot scânteia în felul acesta! Trebuie să fie o despicătură recentă deoarece praful cosmic nu apucase încă să stingă strălucirea și bogăția culorilor.

Geologul frână atât de brusc, încât Tiurin era cât p-aci să cadă iar din rachetă. Scoțându-și din fugă ciocanul, Sokolovski se îndepărtă, sărind pe stâncile scânteietoare. M-am luat după el, urmat de Tiurin. Sokolovski fusese cuprins de o adevărată frenezie „geologică”. Nu, nu era vorba de aviditatea neînfrântă a arghirofilului la simpla vedere a pietrelor prețioase, ci de curiozitatea mistuitoare a omului de știință, care a dat de zăcămintele rare.

Sokolovski izbea blocurile diamantine cu îndirjirea minerului îngropat de o surpătură, care luptă aprig să-și croiască drum spre suprafață. Sub potopul loviturilor diamantele țâșneau în toate părțile – fermecătoare ploaie de irizații. Nebunia e molipsitoare. Tiurin și cu mine ridicam câte un braț de diamante, aruncându-le apoi pentru a ne repezi asupra altora, și mai frumoase. Ne umpleam rucsacurile, răsuceam pietrele pe toate fețele făcându-le să-și joace apele și sclipirile în

bătaia razelor solare, le aruncam în sus ca jetul unei fântâni arteziene. O adevărată orgie de culori și frumusețe!

Lună! Astru nocturn! De pe Pământ pari, chiar și în nopțile cele mai limpezi, de un argintiu destul de șters. Dar ce caleidoscop de culori orbitoare, nebănuite dezvălui cutezătorului venit să te cunoască!

Comorile pe care le descoperirăm mai târziu nu erau cu nimic mai prejos. Crestele, stâncile, piscurile de aici erau presărate de nestemate ca de o rouă policromă. Diamante, smaragde, cele mai scumpe podoabe terestre se găseau aici cu duiumul aproape la tot pasul. Până la urma spectacolul acesta a devenit pentru noi banal. Nu voi uita însă niciodată „febra diamantelor” care ne prinsese în mrejele ei atunci, pe țărmul Oceanului Furtunilor...

Iată-ne din nou gonind spre răsărit, peste munți și hăuri. Geologul „dădea bătaie”: vroia să recupereze timpul pierdut.

Ținându-se cu o mână de rezemătoare, Tiurin înălță solemn brațul celălalt, schițând chiar o mișcare de parcă ar fi avut intenția să se ridice: în clipele acelea treceam hotarul părții vizibile de pe Pământ. Iată-ne în plin necunoscut! Ceea ce va apare de acum înainte în fața privirilor noastre n-a fost văzut încă de nici un pământean. Atenția mi-e încordată la maximum.

Primii kilometri se soldară cu o decepție. Exact ca atunci când treci pentru întâia oară granița unei țări străine. Întotdeauna te stăpânește iluzia că e de ajuns să treci granița pentru ca totul să se schimbe. Iată însă că întâlnești în cale aceiași mesteceni, aceiași brazi... Poate doar arhitectura clădirilor și îmbrăcămintea localnicilor sunt oarecum diferite. Mai apoi însă, pas cu pas, ți se dezvăluie specificul țării prin care călătorești. Aici deosebirea era și mai imperceptibilă. Mereu munți, circuri, cratere,

văi, depresiuni adânci ale mărilor de odinioară...

Tiurin era pradă unei vizibile agitații. Nu se putea decide dacă să rămâie pe platforma de sus, de unde se vedea mai bine, sau dacă nu cumva să se mute înăuntrul rachetei pentru a face însemnări. Ori una, ori alta. Până la urmă sacrifică însemnările: oricum „reversul” Lunii o să fie explorat mai târziu cu cea mai mare minuțiozitate și toate aceste forme de relief vor fi, cu timpul, trecute pe hartă. Acum important era să-și facă o idee generală despre această parte a reliefului Lunii invizibil oamenilor. Hotărârăm să mergem de-a lungul ecuatorului. Tiurin „boteza” cele mai mari circuri și cele mai înalte cratere. Dreptul acesta, al primului explorator, îl umplea de o nespusă bucurie. Era, totuși, destul de modest pentru a nu se grăbi să dea numele său vreunui crater sau vreunei mări. Bănuiesc că pregătise din timp un catalog întreg, deoarece lansa în serie,

fără nici o ezitare, nume de eroi ai revoluțiilor socialiste, de savanți, scriitori și călători celebri.

– Ce zici de marea asta? mă întrebă el la un moment dat, cu aerul unui suzeran mărinimos care intenționează să-și fericească vasalul cu o moșioară. N-ai vrea cumva să se cheme „Marea Artemiev”?

M-am uitat la depresiunea adâncă ce se așternea în fața noastră cât vedeai cu ochii. O mare ca toate mările de pe suprafața Lunii.

– Dacă n-aveți nimic împotriva – riscai eu cu oarecare sfială – mi-ar place mai curând să se numească „Marea Antoninei”.

– Antoniu? Marc Antoniu, mâna dreaptă a lui Iuliu Cezar? se miră Tiurin, care n-auzise bine. Îi era capul calendar de atâtea nume de celebrități și de zei. Să știi că merge... Marc Antoniu! Nu sună rău și unde mai pui că acest nume n-a fost folosit încă de

astronomi. Așa o să și scriem: „Marea Marcus Antonius”.

Mă jenam să-i spun că e la mijloc o neînțelegere: astfel mâna dreaptă a lui Iuliu Cezar s-a pomenit post-mortem cu un domeniu în Lună. Să fie sănătos! Mai sunt destule mări pentru Tonia și pentru mine...

Tiurin ne ceru din nou să oprim. Iată-ne într-o văioagă unde nu ajungeau încă razele Soarelui.

Astronomul împlântă un termometru în sol. Geologul coborî și el. După câteva minute Tiurin scoase termometrul și, aruncând o scurtă privire asupra gradației, îl întinse lui Sokolovski. Își lipiră apoi căștile pentru a-și împărtăși, probabil, unele considerații. După aceea se urcară repede pe platformă unde continuară să discute foarte aferați. M-am uitat întrebător la Sokolovski.

– Uite despre ce e vorba, mă lămuri acesta. Temperatura solului e de minus două sute cincizeci de grade Celsius. Pentru motivul

ăsta o așa de plouat Tiurin. După el explicația ar consta în faptul că aici există prea puține substanțe radioactive, a căror dezintegrare ar putea să încălzească solul. Zice că și pe Pământ oceanele s-au format acolo unde solul era mai rece. E drept că, uneori, pe fundul mărilor tropicale, temperatura e mai scăzută chiar decât în mările nordice. Tiurin e sigur că mai încolo o să dăm de zone încălzite prin dezintegrare radioactivă. Fie vorba între noi, adevărul e că aportul dezintegrării în regimul termic generai al Pământului e cu totul neînsemnat. Bănuiesc că și pe Lună lucrurile se petrec la fel.

Sokolovski propuse să ne ridicăm mai sus, ca să avem o imagine de ansamblu a suprafeței lunare.

– Harta părții acesteia a Lunii se va desfășura toată sub ochii noștri și o s-o putem fotografia.

Astronomul se declară de acord. Ne prinserăm bine de rezeamătoare și Sokolovski înteeți exploziile. Racheta luă înălțime. Tiurin fotografia de zor. Într-un loc observai pe un tăpșan o îngrămădire de bolovani sau de stânci dispuse în fermă de dreptunghi perfect.

„Or fi construcțiile seleniților care au trăit aici înainte ca Luna să se fi transformat într-un astru mort, lipsit de atmosferă?" Înălăturai îndată această ipoteză absurdă, dar dreptunghiul acesta regulat îmi ramase întipărit în minte ca încă o enigmă ce-și așteaptă dezlegarea.

Tiurin se foia într-una pe scaunul lui. Se vede că povestea cu termometrul îl tulburase rău de tot. Când trecurăm deasupra unei alte „mări", îi ceru lui Sokolovski să coborâm în zona umbrită a acesteia și măsură din nou temperatura soiului. Acum termometrul arăta minus 180°. O diferență colosală, dacă excludem supoziția că ea s-ar datora

încălzirii soiului de Soare. Tiurin îl săgetă pe Sokolovski cu o privire triumfătoare și decretă:

– Se va numi „Marea Arșiței”!

„Arșiță” de o sută optzeci de grade sub zero! Și, la urma urmei, de ce ar fi mai nepotrivit numele ăsta decât „Marea Ploilor” sau „Marea Fecundității”? Ce ți-e și cu imaginația astronomilor!

Tiurin propuse să străbatem pe roți vreo doua sute de kilometri, ca să mai măsurăm de câteva ori temperatura.

Mergeam acum pe fundul altei mări, pe care eu unul aș fi numit-o „Marea Hurducăturilor”. Tot fundul era presărat cu mușuroaie și dîmburi, dintre care unele cu un luciu unsuros. N-or fi straturi petrolifere? Ni se zdruncinau toate măruntaiele, dar ne continuam drumul fără răgaz. Tiurin lua din când în când temperatura solului. Când, într-un loc, termometrul indică minus două sute de grade, astronomul îl vîrî sub nasul

lui Sokolovski. Parcă i-ar fi zis: uite, temperatura scade mereu, deși mergem în întâmpinarea zilei lunare. E clar ca nu poate fi vorba numai de încălzirea solului de către Soare. S-ar putea ca, totuși, în această privință dreptatea să fie de partea profesorului.

Tiurin era mai bine dispus. Ieșirăm, în sfârșit, din căldare, ocolirăm o crăpătură, escaladarăm bariera de piatră a cercului și, după o scurtă goană pe șesul ca în palmă, ne avântarăm spre creste. Dincolo de ele ne pomenirăm în fața unui zid gigantic, înalt de vreo cincisprezece kilometri, care ascundea de tot Soarele, deși luminosul astru se ridicase destul de sus deasupra orizontului. Eram cât pe ce să ne izbim de stavila aceasta neașteptată. Sokolovski vira scurt și racheta luă înălțime mai mare.

– Nemaipomenită descoperire. Tiurin bătea din palme, ca un copil. Munții aceștia nu

poți să-i botezi nici Alpi, nici Cordilieri, ci mai curând... mai curând...

– Tiurinieri! sugeră Sokolovski. Da, da, ce vă uitați așa la mine? Numai munți ca aceștia sunt demni să poarte un nume cu o asemenea rezonanță. Nu cred să găsim alții mai semeți...

– Tiurinieri, murmură astronomul copleșit. Hm... e prea mult. Totuși, suna frumos: Tiurinieri! Bine, dacă insiști, facă-se, voia dumitale.

Prin geamul căștii îi vedeam fața radioasă.

Ne-am înălțat, descriind un semicerc larg. Masivul părea că se împlântă în cer. În sfârșit, văzurăm din nou Soarele. Un Soare albastru, orbitor. Instinctiv, am închis ochii. Când i-am redeschis, aș fi putut jura că părăsiserăm Luna și goneam în necuprinsul cerului... Întorsei capul: în spatele nostru Tiurinierii ce zăreau ca un zid strălucitor ce se pierdea departe, în abis. Sus nimic, jos iarăși nimic. Un gol negru... Lumina

reflectată pălea treptat și ne cufundam în beznă.

Formidabil! Reversul Lunii nu e o emisferă, ci un fel de retezătură cioturoasă a unei sfere. Îi văd și pe ceilalți doi la fel de tulburați. Mă uit la dreapta, mă uit la stânga. Nimic! Gol. Recapitulez ipotezele privitoare la reversul lunii, invizibil de pe Pământ. Cei mai mulți astronomi susțineau că această parte este, neîndoielnic, identică cu cea vizibilă și că pe ea s-ar găsi tot mări, oceane. Cineva lansase supoziția că Luna are forma unei pere și că, tocmai de aceea, înfățișează Pământului mereu aceeași parte, și anume cea sferică, mai grea. Ceea ce descoperiserăm noi le întrecea, însă, pe toate. Luna este, de fapt, o jumătate de glob. Ce s-o fi întâmplat cu jumătatea cealaltă?

Zburam de câteva minute și sub noi se întindea mereu același abis negru. Tiurin părea năucit. Sokolovski, cufundat în tăcere, întetea mereu exploziile: era, desigur,

nerăbdător să vadă cum se vor sfârși toate astea.

Nu știu câtă vreme am gonit prin bezna înstelată când, deodată, se ivi ia răsărit dunga luminoasă a suprafeței lunare. Ne-am bucurat ca niște navigatori rătăciți pe ocean în fața cărora s-ar fi profilat conturul unor țărmuri cunoscute. Care va să zică, nu ne desprinseserăm de Lună. Atunci?

Tiurin se dumiri primul.

– O crăpătură! exclamă el, plesnindu-se cu palma peste cască. O crăpătură nemaipomenit de adâncă și de largă.

Da, asta era.

Curând ajunserăm pe malul opus.

Am azvârlit o privire înapoi. Tiurinierii se mistuiseră în zare. Nu se vedea în spatele nostru decât aceeași nemărginire neagră.

Toți trei eram răscoliți la culme de această descoperire. Sokolovski ochii o platformă potrivită și aseleniză la numai câțiva pași de marginea prăpastiei.

Ne privirăm în tăcere. Tiurin se frecă pe cască cu aerul omului, care, de uimire, se scarpină la ceafă. Ne lipirăm căștile nerăbdători să ne împărtășim cât mai repede impresiile.

– E limpede – spuse Tiurin. Crăpătura peste care am zburat nu e ca toate celelalte. Ea străbate aproape de la un capăt la altul reversul planetei, atingând o adâncime care trece poate de o zecime din diametrul Lunii. Scumpul nostru satelit e bolnav, și încă grav de tot. Iar noi nici n-am bănuțit-o! Da, aceasta este trista realitate: Luna e un glob spintecat în două.

Mi se perindară grabnic prin minte alte ipoteze pe cure le citisem prin cărți, de data aceasta cu privire la felul în care va pieri Luna. Unii susțineau că, tot învârtindu-se în jurul Pământului. Luna se îndepărtează din ce în ce mai mult. Iată de ce, potrivit acestei ipoteze, generațiilor care vor veni, ea le va apare tot mai mică, mai întâi ca Venus,

Luceafărul zorilor, apoi ca o steluță oarecare dintre cele mărunțele, pentru ca, până la urmă, credinciosul nostru tovarăș de drum să se topească pentru totdeauna în spațiul cosmic. Alții, mai prăpăstioși, pretindeau că soarta Lunii este de a fi atrasă de Pământ și de a cădea pe suprafața lui. Zice-se că odinioară, de mult de tot, s-ar mai fi întâmplat ceva asemănător cu un alt satelit al Pământului, o minusculă Lună secundă. Prăbușirea acestui satelit ar fi stat la originea depresiunii Pacificului.

– Și ce va deveni Luna noastră? întrebai, cu neliniște în glas. Va cădea pe Pământ ori se va pierde în spațiul cosmic, unde se va alege din ea praful și pulberea?

– Nici una, nici alta. Mai curând cred că va zbura la nesfârșit în jurul Pământului, dar sub o altă ipostază, răspunse Tiurin. Dacă va crăpa în două. Pământul va avea în loc de unul, doi sateliți. Două „semilune"! Dar e mai mult ca sigur că se va face țândări și atunci

Pământul o să fie înconjurat de un brîu luminos ca al planetei Saturn. De altfel, la drept vorbind, i-am și prezis această soartă, dar, mărturisesc, nu mi-aș fi închipuit că perspectiva de a pierde Luna e atât de apropiată. Da, păcat de băbuța asta, murmură astronomul scrutând bezna hăului de sub noi. Hm...

Apoi, fulgerat de o idee:

– Ce-ați zice dacă am grăbi inevitabilul deznodământ! O tonă de exploziv puternic aruncat în crăpătură ar fi de ajuns ca să transforme Luna în bucăți. Dacă îi e dat în orice caz să piară, cel puțin să se întâmple asta când vrem noi, nu?

– Aș fi curios să știu până la ce adâncime despică crăpătura asta scoarța Lunii? reflectă cu glas tare Sokolovski. Ca geolog îl interesa nu atât soarta astrului cât posibilitatea de a-i explora străfundurile.

Tiurin se declară gata să plece imediat în explorare.

Discutarăm pe îndelete planul operației. Tiurin propunea să coborâm încet cu racheta pe malul abrupt al crăpăturii, frânând cu ajutorul exploziilor.

– În felul acesta ne vom putea opri din când în când ca să măsurăm temperatura...

Sokolovski se opuse: acest mod de a coborî era greu, ba chiar primejdios. Și, în afară de asta, s-ar consuma o cantitate prea mare de combustibil.

– Mai bine coborâm direct pe fund. La întoarcere vom face două-trei halte, firește dacă o să găsim locuri accesibile.

Deoarece Sokolovski era, în fond, „șoferul” rachetei, Tiurin trebui de data aceasta să se supună. Ceru numai ca racheta să coboare cât mai aproape de margine și cu viteză nu prea mare, pentru ca să-și poată face pe cât posibil o idee despre structura geologică a peretelui prăpastiei.

Și acum, plecarea!

După ce se roti deasupra abisului negru, racheta se angajă pe panta de coborâre. Soarele, care între timp urcase pe boltă cam la o înălțime de trei sulițe, lumina una din coaste până la o adâncime considerabilă. Cealaltă însă era cufundată în beznă.

Racheta mergea înclinată ca o săniuță care coboară pe derdeluș, la vale. Ședeam răsturnați pe spătare, ținându-ne picioarele bine proptite. Tiurin începu să țacăne cu aparatul fotografic.

Prin fața noastră curgeau în jos niște stânci negre, aproape netede, care pe alocuri băteau în albastru, întâlnirăm apoi și alte nuanțe: roșietice, galbene, verzui. M-am gândit că atmosfera trebuie să se fi menținut aici o vreme destul de îndelungată deoarece oxidarea metalelor, și mai ales a fierului, se desfășurase deosebit de intens, la fel ca și pe Pământ. Mai târziu Tiurin și Sokolovski aveau să-mi dea dreptate.

Ne învălui pe neașteptate un întuneric de nepătruns: racheta intrase în zona de umbră. Trecerea fu atât de bruscă încât în primele clipe ni se păru că rămăseserăm fără lumina ochilor. Racheta o coti spre dreapta. Era primejdios să zbori pe întuneric la numai câțiva pași de stânci. Apoi tentaculele de foc ale reflectoarelor declanșate din pânțele rachetei scotociră bezna, fără a scoate nimic la iveală. Coborârea încetini. Minutele se scurgeau lent unul după altul, iar noi continuam să zburăm în gol. Numai stelele lipseau pentru ca iluzia unui zbor în spațiul cosmic să fie completă. Dar iată că fascicolul de raze întâlnește în calea lui un colț de stâncă. Sokolovski încetini și mai mult. Reflectoarele luminează roci colțuroase ale căror straturi se distingeau neclar. Când se ivi în dreapta noastră zidul opus, cotirăm din nou spre interior. Dar și aici întâlnirăm în cale un zid. Ne aflăm într-un soi de canion îngust. De jur împrejur se îngrămădeau mormane uriașe de

sfârșămături colțuroase. N-aveai unde să oprești. Zburarăm kilometri întregi, dar văgăuna nici gând să se lărgească.

– Mă tem că va trebui să ne mulțumim cu atât și să facem cale întoarsă, mormăi Sokolovski.

Considerându-se răspunzător pentru viețile noastre și pentru integritatea rachetei, nu voia să riște. Dar Tiurin îl opri cu un gest autoritar, interzicându-i să manevreze cârma de înălțime.

Nu mai știu cât timp am zburat – o oră, două sau, poate, trei.

În sfârșit, când pierduserăm orice nădejde, zărirăm o platformă. Era, ce-i drept, destul de piezișă, dar în lipsă de altceva mai bun... Racheta rămase câteva clipe nemișcată în spațiu, apoi coborî extrem de încet. Stop! Platforma pe care ne opriserăm avea o înclinație de treizeci de grade...

– Poftim, izbucni Sokolovski. De adus v-am adus, dar să mă ia naiba dacă știu cum o să decolăm!

– Principalul e că ne-am atins ținta, caută Tiurin să-l liniștească.

Pe astronom nu-l mai interesa acum nimic altceva decât temperatura solului, pe care se apucă, febril, s-o măsoare. Spre nespusa lui satisfacție termometrul arăta minus o sută cincizeci de grade. Nu era prea ridicată temperatura, dar părea, totuși, să-i confirme ipoteza.

Geologul izbea de zor cu ciocanul în stâncă, făcând să scapere scânteii, însă nu izbuti să desprindă nici măcar o fărâmbă de rocă. Ostenit, se lăsă păgubaș. Își lipi casca de a mea și-mi zise:

– Fier sută în sută. Era și de prevăzut. Va trebui să mă mulțumesc cu bucățile pe care o să le găsesc pe jos. După ce rosti aceste cuvinte, începu să cerceteze metodic platforma.

Am ridicat ochii. Sus, deasupra noastră, se zăreau stele, fâșii din Calea Lactee și marginile crăpăturii, presărate cu scântei multicolore. Lăsând privirile să-mi lunece de-a lungul fascicolei de raze a reflectorului, mi s-a părut la un moment dat că, în dreptul unei fisuri laterale, lumina are un tremur abia vizibil. M-am dus până acolo. Din adâncuri se prelingea un firicel subțire de abur sau de gaze. Ca să mă asigur că nu am de-a face cu o simplă iluzie optică, am luat un pumn de cenușă și am aruncat-o spre fisură. Cenușa zbură în lături. Interesant! Găsind la marginea platformei un coșcogea bolovan, l-am dat de-a dura pentru ca zdruncinătura solului să atragă atenția tovarășilor mei. Trecură cel puțin zece secunde până se simți o ușoară vibrație. Urma a doua, a treia, a patra, din ce în ce mai puternice. Nu înțelegeam ce se întâmplă. Eram zgâlțâit tot de trepidații. Deodată o bucată uriașă de stâncă se prăvăli ca un

bolid la un pas de mine, sclipi ca un meteor în bătaia luminii și dispăru în adâncuri, Stâncile se cutremurau. În fulgerarea unei clipe mi-am dat seama de greșeala groaznică pe care o făcusem. Totul se petrecuse ca în munți când căderea unei pietricele provoacă surpături cumplite. De peste tot rostogoleau bolovani, bucăți de rocă, pietre. Se izbeau de stânci, ricoșau și, ciocnindu-se între ele, scăpărau scânteii... Dacă toate acestea s-ar fi întâmplat pe Pământ aerul s-ar fi cutremurat de bubuituri și de un zgomot ca de canonadă, multiplicat la nesfârșit de ecoul munților. Aici însă, în lipsa aerului, nici un zgomot nu tulbura tăcerile. „Sunetul” sau, mai precis, vibrațiile solului ți se comunicau numai prin picioare. Nu știam de unde vine primejdia, în ce parte să alerg pentru a mă adăposti... Încremenisem cuprins de spaima morții și acolo mi-aș fi găsit sfârșitul dacă nu-l zăream întâmplător pe Sokolovski, care îmi făcea semne desperate

de lângă rachetă. Da, firește, racheta era singura noastră salvare.

Din câteva salturi ajunsei lângă rachetă, mă aruncai din viteză pe platformă și, în aceeași clipă, Sokolovski smuci pîrghia de comandă. Venirăm peste cap. Am zburat așa câteva minute, deoarece Sokolovski așezase racheta aproape vertical. Exploziile ei puternice se succedau fără întrerupere.

Ca să ne depărtăm rapid de perete, Sokolovski, dirijă racheta în sus și un pic spre dreapta. Nici azi nu înțeleg cum de izbutea să conducă în poziția asta incomodă! Această extraordinară stăpânire de sine era însușirea vădită a unui ora trecut prin multe, deprins să nu-și piardă prezența de spirit. Și când te gândești că la prima vedere l-ai fi caracterizat pur și simplu ca pe un băiat de viață, bun de gură, ghiduș al petrecerilor „în sânul familiei”.

Abia când racheta pătrunse în zona luminată de Soare, depărtându-se simțitor

de pereții abisului, Sokolovski reduce viteza și o repuse în poziția normală de zbor.

Tiurin se lasă să cadă pe scaun frecându-și casca. Se lovise pesemne la ceafă.

Așa cum se întâmplă adesea când scapi cu bine dintr-o mare primejdie, furăm cuprinși de o exuberanță nervoasă. Ne priveam prin vizoarele căștilor și ne prăpădeam de râs...

Tiurin întinse mâna spre peretele luminat de Soare. Văzurăm acolo un teren de aselenizare parcă anume pregătit pentru noi. Și încă ce teren! O terasă uriașă pe care s-ar fi putut amenaja un rachetodrom pentru zeci de nave cosmice. Un viraj și iată-ne lunecând pe roți ca pe asfalt. Oprirăm aproape de marginea opusă. Aici zidul de piatră ori poate de fier era brăzdat de fisuri verticale. În fiecare din ele ar fi încăput, unul lângă altul, mai multe trenuri.

Coborâram. Surescitarea nu ne părăsise încă. Energia noastră nervoasă, destinsă

după clipele ele maximă încordare, cerea acum muncă, mișcare.

Le-am povestit lui Tiurin și lui Sokolovski despre „gheizerul” pe care îl descoperisem, mărturisindu-le totodată că eu provocasem surpăturile din pricina cărora era cât. pe ce să ne pierdem viața. Tiurin fu atât de interesat de povestea gheizerului că uită să mă muștruluiască pentru imprudența săvârșită.

– Păi asta e o descoperire colosală! exclamă el. Întotdeauna am afirmat că Luna nu e chiar atât de moartă pe cât pare. Aici trebuie să se fi păstrat un rest infim de gaze, de atmosferă, indiferent cu ce compoziție. Ceea ce ai văzut era, probabil, o gură prin care răzbeau vapori de sulf. Undeva, în măruntaiele Lunii, o mai fi rămas magmă fierbinte. Ultimii tăciuni mocniți ai marelui pîrjol! Aburii au dibuit o ieșire în adâncurile crăpăturii care spintecă Luna pe cel puțin un sfert din raza ei. Ce păcat că n-am luat

măcar o probă! Trebuia s-o facem cu orice preț. Închipuiți-vă ce ochi or să caște savanții de pe tot mapamondul! Gheizerul lui Artemiev! Să nu mă contrazici! E o cinste pe care o meriți din plin. Hai la drum!

Cu aceste cuvinte se îndreptă spre rachetă, dar Sokolovski îi opuse un refuz categoric.

– E destul pentru azi. Trebuie să ne și odihnim...

– Ce înțelegi prin „azi”? se aprinse Tiurin. Pe planeta asta o zi este egală cu treizeci de zile pământești. Nu cumva vrei să ne ții aici o luna întreagă?

– Nicidecum, răspunse Sokolovski împăciuitor. Dar dacă ai fi condus dumneata racheta când am zbughit-o din groapa aia afurisită, crede-mă că ai fi vorbit acum altfel.

Tiurin cercetă atent fața obosită a lui Sokolovski și nu mai spuse nimic.

Hotărărăm să împrăștiăm rezervele de oxigen din scafandre și să ne împrăștiem,

dar fără să ne depărtăm prea mult unul de altul.

M-am îndreptat mai întâi spre cea mai apropiată văgăună, al cărei colorit mă intriga. Stâncile de aici băteau în roșu și trandafiriu. Pe acest fundal se detașau clar pete neregulate de un verde intens, probabil intercalații ale altor roci. Era o combinație de culori încântătoare. M-am afundat în canion. Razele soarelui, care își azvârleau lumina pe un perete, nu ajungeau decât să-l brâzdeze pieziș pe celălalt, în vreme ce jos se întindea un triunghi de umbră.

Eram, cum s-ar spune, în formă. Puțin amețit – dar în chip plăcut – de oxigenul pe care-l trăgeam în piept, mă simțeam teribil de ușor și de sprinten. Aveam uneori impresia că trăiesc un vis feeric, captivant.

Într-unul din canioanele laterale își scânteia nestematele o cascadă încremenită pe vecie. Ispitit de frumusețea pietrelor o luai spre dreapta. Am mai cotit o dată și încă o

dată. Îmi dădui în sfârșit seama că e un întreg labirint de canioane în care te puteai rătăci cu ușurință. Înaintam însă fără nici o grijă, străduindu-mă totuși să-mi întipăresc în minte drumul. Peste tot întâlneam aceleași pete.

Verdele lor, care scliffea crud în bătaia soarelui, se prefăcea, pe măsură ce pereții erau mai slab luminați sau acoperiți de umbră, în ruginiu și brun. Ciudată metamorfoză cromatică! Și doar Luna nu avea atmosferă în stare să provoace asemenea schimbări de nuanțe! M-am apropiat de una din aceste pete și am examinat-o cu luare-aminte. În nici un caz nu e un afloriment de rocă. Pata era bombată și părea moale ca pîsla. M-am așezat pe o piatră ca s-o pot studia în liniște.

La un moment dat am avut impresia că se deplasase o idee spre partea luminată. Să fie o iluzie optică? Îmi încordasem cumva prea mult ochii? Făcând un semn imaginar pe o

cută a peretelui, mi-am continuat observațiile. Peste alte câteva minute orice îndoială dispăru: pata se mișcase din nou. Marginea ei depășise zona umbrită și „înverzea” sub ochii mei.

Am sărit în picioare repezindu-mă la perete. Ținându-mă de un colț stâncos, m-am săltat până la pata cea mai apropiată și am rupt o bucată din materia aceea pîsloasă. Era moale și alcătuită din firicele așezate în zigzag, ca acele cetinei. O plantă! Nu încapе nici o îndoială! Mușchi pe Lună! Fenomenală descoperire! Am mai rupt o bucată dintr-o pată brună, care era însă uscată ca iasca. Răsturnând-o în palmă am văzut că are pe dos un fel de prelungiri albe cu niște ventuze în vârf.

Iată și o enigmă biologică! După aspect, planta seamănă mai curând cu mușchiul. Dar cum rămâne cu ventuzele? "Rizopodele" acestea se pot deplasa pe urmele razelor solare. Culoarea lor verde se datorește

desigur clorofilei. Dar cum respiră? De unde iau umezeală?... Mi-am adus aminte de discuțiile pe care le avusesem în legătură cu KEȚ, despre pietrele cosmice din care se poate extrage oxigen și apă. Desigur că și în rocile de pe Lună ar putea să existe, în diverse combinații, oxigenul și hidrogenul, elemente care intră în compoziția aerului și a apei. Și de ce n-ar exista, în definitiv? Oare plantele de pe Pământ nu sunt, în fond, niște „uzine” miraculoase, în care se desfășoară cele mai complicate procese chimice? Oare unele din plantele de pe planeta noastră maternă – cum e „Mâna-Maicii-Domnului” bunăoară – nu cad într-un fel de amorțeală din pricina arșiței și a secetei, ca să învie de cum le pui în apă? Se vede că plantele de aici „adorm” în timpul nopții pentru ca să se trezească ziua, când lumina soarelui pune din nou în funcțiune „uzina” care produce toate cele necesare vieții. Cât despre mișcare, la urma urmelor nici despre plantele de pe

Pământ nu se poate spune că sunt cu desăvârșire lipsite de ea. Și apoi, unde mai pui că facultatea de adaptare a organismelor nu cunoaște margini...

Înfrigurat, mi-am umplut rucsacul cu mușchi și am făcut cale întoarsă, nerăbdător să le înfățișez și celorlalți descoperirea asta grozavă.

Când ajunsei la capătul canionului lateral, am cotit-o la dreapta și apoi din nou la dreapta. Parcă aici văzusem grămezile acelea de rubine și diamante. Ei drăcie! Nu se mai văd! Am făcut stânga-mprejur și m-am înfundat într-un alt canion. Nu, hotărât, nici pe aici nu trecusem.

O luai la goană. Acum nu mai mergeam, ci saream. La marginea unei prăpăstii am rămas pironit: o priveliște cu totul nouă mi se desfășura în fața ochilor. Dincolo de prăpastie se înălțau lanțuri muntoase printre ale căror piscuri trei îți săreau imediat în ochi. Egale în înălțime cele trei piscuri

străluceau ca niște căpățâni de zahăr. De când sunt nu mai văzusem culmi atât de albe. Că nu erau acoperite de zăpadă e sigur. De unde să fi apărut în Lună zăpadă? S-ar fi putut să fie cretă sau ghips. Dar. să vă spun drept, problema asta mă lăsa în momentul acela rece. Era limpede că mă rătăcisem și încă rău de tot.

Ros de viermele neliniștii, ara început să privesc cu alți ochi această lume selenică. Acum îmi apărea vrăjmașă omului. Nu-ți mângâia privirile, ca pe Pământ, nici păduri fermecătoare, nici câmpii sau pajiști în veștmânt de ierburi și flori, cu norodul lor de păsăret și cu celelalte viețuitoare. Aici nu-ți ies în cale nici râuri, nici lacuri pline de pește. Zgîrcită ca un Harpagon, Luna nu-i dă omului nici de mâncare și nici de băut. Pe Pământ, dacă se întâmplă să te rătăcești, poți rezista zile în șir hrănindu-te, bunăoară, cu rădăcini. Pe când aici... Stâncă seacă și atât. Poate doar mușchii ăia... Ei aș, nu cred

să fie mai comestibili decât nisipul. Dar chiar de-ar curge la doi pași de mine râuri de lapte și miere, tot m-aș prăpădi în ghearele foamei și setei îndurând chinurile lui Tantal. Și aceasta din simplul motiv că nu am voie să scot casca.

Casca! Am tresărit, de parcă frigul de gheață al nemărginirilor cosmice mi-ar fi pătruns în trup. „Atmosfera” pe care o respir și care îmi întreține viața este concentrată în micul rezervor pe care-l port în spate și care nu ajunge decât pentru șase ore. Adică, la drept vorbind, nici pentru atât, căci au și trecut două ore de când îmi reînnoisem provizia de oxigen. Și ce va urma după aceea? Moartea prin asfixiere... Nu, în ruptul capului nu, trebuie să găsesc neapărat canionul cel mare, atâta timp cât mai am oxigen și cât mă mai țin puterile!

M-am întors din nou și am pornit țopăind ca un greiere. Era bine, cel puțin, că aici

săriturile nu-ți cereau un efort atât de mare ca pe Pământ...

Înainte de a se întindea un alt canion, scăldat în lumina soarelui și așternut cu un covor verde. Mușchii izbutiseră probabil să se târască din locurile umbroase până aici. Acum îmi produceau senzația de dezgust! Mi-era și scârbă să mă tot uit la ei, dar oriunde îmi roteam privirea mă urmărea același verde sîcâitor...

Te pomenești că o fi chiar canionul pe care-l caut, dar nu-l recunosc pentru că între timp, mușchii ăștia mișcători se coloraseră în verde?

O nouă cotitură și iată că nimeresc într-un defileu îngust, cufundat în beznă. Am impresia că mă pătrunde un suflu rece răzbind chiar și prin costumul încins de soare. Ori poate e numai un fior nervos...

Încotro s-o apuc? În spatele meu, după două cotituri, se cască o prăpastie, iar în fața

mea zăresc un canion negru, strâmt, care nu știu unde duce.

O sfârșeală cumplită îmi sleise puterile: mă văzui nevoit să mă așez pe un bolovan. Dar, deodată, pe nepusă masă, bolovanul o luă din loc, cu mine cu tot. Am sărit ca mușcat de șarpe. Nervii îmi erau ca niște coarde întinse. O piatră vie! Un animal necunoscut! Încă o descoperire senzațională! Credeți-mă însă că în clipele acelea nu-mi mai ardea de nici un fel de descoperiri. Am lăsat dihania să se îndepărteze, fără să-i arunc măcar o privire și am pornit, ca un automat, drept înainte.

Mergeam în neștire. Aveam uneori impresia că oxigenul e pe sfârșite și că mi se taie răsufierea. Atunci mă opream, ținându-mă de inimă. Apoi senzația aceasta neplăcută trecea. Erau, pur și simplu, feste de-ale nervilor! O, dacă ar fi existat în Lună atmosferă, chiar și irespirabilă! Aș fi putut barem semnaliza după ajutor, izbind piatra

de piatră. Unde mai pui că atmosfera ar fi reflectat luminile rachetei. De altfel, tot nu mi-ar fi folosit la nimic, deoarece soarele revărsa o lumină orbitoare, care mi-ar fi luat vederea dacă ochii n-ar fi fost protejați de sticlele fumurii ale căștii.

Tocmai când, pradă unei cumplite deznădejdi, mă pregăteam sufletește pentru inevitabilul sfârșit, am dat de marele canion. M-am bucurat de parcă aș fi nimerit prin cine știe ce minune pe bulevardul principal de pe insula Vasilievski.

Ăsta noroc și pace! Instinctul îmi călăuzise fără greș pașii, de când încetasem să mai calculez și să fac pe deșteptul.

Dar bucuria îmi fu de scurtă durată: Încotro să mă îndrept? Spre dreapta? Spre stânga? Nu mă mai puteam orienta de loc. Am făcut din nou apel la instinct, dar de data aceasta rămase mut. Fie că o luam la dreapta ori la stânga – instinctul nu protesta.

Tot creierul, săracul, va trebui să mă scoată din încurcătură, la să vedem! Când am coborât din racheta, am cotit la dreapta. Va să zică, acum trebuie s-o iau la stânga.

Am mers așa cel puțin o oră. Îmi chiorăiau mațele de foame, dar canionul nici gând să se termine. Ciudat! La venire nu făcusem nici o jumătate de oră până la cotitură. Să știi că trebuia s-o iau în direcția cealaltă. Ce să fac? Să mă întorc iar din drum? Cât timp irosit! M-am încăpățânat să-mi continui calea înainte. La un moment dat, canionul s-a îngustat. E clar, am greșit din nou direcția. Fuga înapoi!

Soarele dogorea năprasnic. M-am înfășurat în pelerina albă. Vlăguit și lihnit de foame, saream totuși fără răgaz de parc-aș fi fost fugărit de monștri. Deodată o crăpătură îmi tăie calea. Nu era atât de largă încât să n-o pot sări. Dar cum se face că la venire n-o văzusem? Sau poate, furat de gânduri, n-o băgasem de seamă? Mă trecură toate

nădușelile. Inima bătea într-un ritm turbat, gata-gata să-mi spargă pieptul. Vedeam moartea cu ochii! M-am trântit pe jos ca să mă odihnesc un pic și să-mi adun gândurile. Din cerul negru mă fixa un soare mort, siniliu. Cu aceeași sinistră nepăsare îmi va lumina cadavrul... Pe naiba! Mai trăiesc! Mai am oxigen și energie... Am sărit în picioare, mi-am făcut vânt peste prăpastie și am luat-o la goană. Încotro? Înainte sau înapoi, nu contează, numai să mă mișc!

Canionul se lărgea treptat. Am alergat așa, ca împins de un vârtej, cel puțin o oră, până m-am prăbușit mai mult mort decât viu. Abia atunci am simțit cu adevărat că nu mai am destul aer. De data aceasta nu mai era un rod al halucinației. Gonind într-una, fără oprire, consumasem prea mult oxigen și rezerva se epuizase mai repede ca de obicei.

Iată și finalul! Rămâi cu bine, Tonia!... Armenia...

Mintea mi se învăluie într-un zăbranic.

Deodată văzui chiar deasupra capului, strălucind în soare, racheta noastră ovală care zbura înclinată mult pe o parte. Tovarășii mei mă caută! Sunt salvat! Adunându-mi ultimele puteri, mă ridicai, începui să dau din mâini, să țip, uitând că țipetele mele rămân înmormântate în cască... Dar vai! Speranța se stinse tot atât de repede cum se născuse: nu mă zăriseră. Racheta dispăru în spatele creștelor...

După această ultimă explozie de energie, mă înșfacă în mrejele ei o apatie totală. Simțeam tot mai acut lipsa oxigenului. În fața ochilor îmi jucau mii de sori albaștri, urechile îmi vâjâiau. Încet, încet, mă scufundai în toropeala leșinului.

Nu știu cât timp am zăcut fără cunoștință. Țin minte doar atât: la un moment dat am tras adânc o boare de aer în piept, simțind cum oxigenul dătător de viață îmi scaldă plămânii. Deschizând ochii, l-am văzut deasupra mea pe Sokolovski, care mă privea

alarmat prin vizorul căștii. Eram întins pe podeaua rachetei noastre. Dar de ce nu-mi scosese ră casca?

– Apă... murmurai eu, uitând din nou că nu pot fi auzit. Sokolovski mă înțelese însă după mișcările buzelor. Mă așeză pe o banchetă și, lipindu-și casca de a mea, îmi spuse:

– Ți-e foame și sete?

– Da.

– Din păcate trebuie să mai rabzi. Suntem avariați. Surpăturile din prăpastia aceea ne-au făcut geamurile țândări...

Mi-am adus aminte de loviturile laterale care zgâlțâiseră racheta pe când zburam afară din „văgăuna morții”. Nu le dădusem atunci nici o atenție.

– E drept, avem geamuri de rezervă, continuă Sokolovski, dar montarea lor cere timp. Mult mai repede putem ajunge la racheta mare. Așadar călătoria în Lună a luat sfârșit!

– Dar de ce m-ați adus aici, în interior?

– Pentru că e neapărat necesar să te duc acolo în două-trei ore și va trebui, prin urmare, să imprim rachetei viteza cosmică. Exploziile vor fi puternice, iar greutatea corpului o să crească mult. În halul ăsta de slăbiciune în care ai ajuns n-o să te poți menține pe platformă. Profesorul Tiurin rămâne și el cu dumneata în cabină.

– Sunt fericit că ai scăpat cu viață! răsuna atunci glasul lui Tiurin. Nici nu mai speram să te găsesc...

Fiorul cald de duioșie din glas mă surprinse.

– Iar acum cel mai bine ar fi să te culci pe podea. Mă întind și eu alături, iar Sokolovski o să ne conducă la destinație...

Peste câteva momente racheta noastră cu geamurile sparte se înalță ca o săgeată deasupra piscurilor și viră scurt spre vest. O clipă zburarăm pe o parte și văzui căscându-se sub mine hăul unde era să ne găsim

moartea, „rachetodromul”, canionul. Racheta trepida teribil din pricina exploziilor. Îmi simțeam trupul ca de plumb. Sângele îmi fugea când la cap, când spre picioare. Gândurile mi se învălmășiră iarăși, dar de data aceasta mă simțeam în stare să înving senzația de leșin. Ce înviorător e oxigenul! Sokolovski îmi mărise, probabil, doza care intra în cască. A avut însă grijă ca presiunea să nu treacă de o atmosferă deoarece la mai mult costumul n-ar fi rezistat. Și așa se umflase ca al unui scafandru când i se blochează supapa de evacuare a aerului.

Spre sfârșitul zborului îmi revenisem până într-atâta, încât am coborât singur și m-am urcat apoi, fără ajutorul nimănui, în nava cosmică.

Bănuți, firește, că după ce m-am descotorosit în sfârșit de costumul cosmonautic, am înfulecat și am băut cât șapte.

Eram din nou bine dispuși. Le-am povestit tovarășilor mei de drum într-o formă cât am putut de glumeață peripețiile prin care trecusem, le-am vorbit și despre descoperirile mele științifice, căinându-mă că lăsasem să-mi scape „broasca țestoasă” pe care o luasem drept piatră. Acum însă, la drept vorbind, mă cam îndoiam de existența ei. Poale n-o fi fost decât un coșmar, un joc al imaginației mele surescităte. Dar „mușchii târători” îi aveam în rucsac. prețios trofeu adus din „Țara viselor”.

Deși scurtă, expediția noastră în Lună se dovedise foarte rodnică în ce privește rezultatele științifice.

Ne pregăteam să împărtășim oamenilor de știință de pe Pământ o sumedenie de descoperiri de-a dreptul senzaționale.

Drumul de întoarcere s-a desfășurat fără nici o complicație. Dispăruse tulburarea pe care o simte oricine în fața necunoscutului. Ne întorceam „acasă”. Dar unde o fi Steaua

KEȚ? M-am uitat pe cer. Sus de tot se vedea ca o seceră „terra nouă" (îi spuneam așa prin analogie cu luna nouă), iar dedesubt Luna se întindea pe o jumătate de boltă. Cu toate ca nu lipsise mult ca să-mi devină lăcaș de veci, nu-mi mai părea de loc fîroasă.

Îmi purtasem pașii prin Lună lăsând urme pe suprafața ei. Aduceam pe KEȚ și apoi pe Pămînt „crîmpeie de Lună". Aveam senzația copleșitoare că acest astru ne era acum mai aproape, devenise, ca să spun așa, mai „de-al nostru"...

XV. PE STEA VIAȚA ÎȘI URMEAZĂ CURSUL

– Ia să te vedem! spuse Meller, cercetându-l cu atenție pe Tiurin. Uite ce s-a mai bronzat și cum a întinerit „păianjenul” nostru! E bun de însurătoare, zău așa! Dar cu mușchii cum mai stai? Potolește-te, nu mai fă pe grozavul. Mda... Bicepsii lasă încă de dorit, dar picioarele și-au revenit complet. Și acum câți ani ai de gând să stai din nou în păienjeniș?

– N-avea nici o grijă, Anna Ignatievna! răspunse Tiurin. În curând o să zbor din nou în Lună. Am acolo de lucru berechet. Iar mai târziu mă duc pe Marte, pe Venus.

– Auzi ce mai îndrugă voinicosul! râse Meller. Stai cuminte să-ți iau sânge pentru hemogramă. Sunt curioasă să știu câte globule roșii ți-a dat Soarele de pe Lună... Că doar nu-mi pică în fiecare zi un pacient selenit...

După vizita medicală, mă dusei glonț la Tonia. Nu știu de ce, dar eram convins că se întorsese și ea. Abia acum îmi dădeam seama cât de mult îi dusesem dorul.

Săream ca un copil pe culoarul cel mare. Pe KEȚ forța de atracție era mai mică decât pe Lună. Ca o balerină, făceam poante aproape fără să ating podeaua și săltam ca un pește zburător. Toți cei ce mă întâlneau vroiau neapărat să știe cum e în Lună.

– Vă povestesc mai târziu, tovarăși, le răspundeam eu, zburând mai departe.

Iată și camera Toniei. Bat. Ușa se crapă un pic și își face apariția un căpșor de fată. N-o cunosc. Zulufi castanii, ochi mari, cenușii.

– Bună ziua, bâigui eu. O caut pe tovarășa Gherasimova. Nu cumva s-a mutat?

– Tovarășul Artemiev? mă întrebă tânăra și-mi zâmbi ca unei vechi cunoștințe. Locuiesc aici provizoriu. Gherasimova nu s-a întors încă din deplasare și nici n-o să se

întoarce atît de curînd. Lucrează la laboratorul fizico-tehnic.

Citindu-mi, probabil, mîhnirea pe faţă, se simţi îndemnată să adauge:

– Îi poţi telefona de la staţia de radiotelegrafia...

Îngăimînd cîteva cuvinte de mulţumire, o luai din nou la goană pe coridor, năvălind valvârtej în cabina operatorului:

– Laboratorul fizico-tehnic, vă rog!

– Vă dau imediat legătura, îmi răspunse omul cu amabilitate manevrînd rapid butoanele aparatului. Cu tovarăşa Gherasimova doriţi? Un moment numai... Alo! Alo! Poftiţi!

– Aici e Gherasimova. Cine-i acolo? Artemiev, tu eşti?

Dacă eterul nu minte, vă jur că glasul ei trăda bucurie.-..

– Ce bine-mi pare că-ţi aud glasul! Cum? Era să nu te mai întorci? Ştiu, ştiu. Am aflat de isprăvile tale selenare încă înainte de

sosirea voastră. Ni s-a comunicat de pe bordul rachetei... Totul e bine când se sfârșește cu bine. Fac aici niște cercetări foarte interesante în laboratorul frigului absolut. E amenajat pe un fel de terasă, în partea umbrită a rachetei noastre. Lucrăm în costume cosmice. Nu-i prea comod, dar ce să-i faci, n-avem încotro. În schimb, ca să mă exprim așa, avem frig absolut direct de la sursă. Am și făcut până acum câteva descoperiri prețioase în domeniul rezistenței semiconductorilor la temperaturi joase...

Și încep să-mi vorbească cu pasiune despre aceste descoperiri. Așteptam să-mi spuie ceva despre bărbos, despre Palei. Mă jenam s-o întreb. Da, da, o să se repeadă până la KEȚ, dar nu mai curând decât într-o lună „terestră”. Până la urmă nu mă putui înfrâna:

– Ai reușit până la urmă să găsești omul pe care-l căutai?

Spre ghinionul meu, chiar în clipa aceea operatorul îmi spuse:

– Racheta KEȚ-8 cere o convorbire urgentă, îmi pare rău, sunt silit să vă întrerup.

Am ieșit din cabină cam plouat. Că Tonia mi-a ascultat glasul cu bucurie, asta era sigur. Înseamnă că nu-i sunt chiar atât de indiferent. Totuși, îmi vorbise mai mult despre lucrările ei științifice. De Palei nici nu-mi pomenise. Și mai trebuia să treacă atâta vreme până o să ne revedem...

Pe coridor mă opri un tânăr.

– Tovarășe Artemiev, sunteți chemat la direcție.

M-am dus la Parhomenko. Directorul se interesă în amănunt despre întreaga desfășurare a călătoriei noastre în Lună. Răspunsurile mele erau însă cam alandala.

– Văd că ești obosit, se milostivi directorul. Du-te și odihnește-te, iar de mâine să-ți iei

postul în primire. Te așteaptă tovarășul Slîkov, biologul nostru...

Eram nerăbdător să mă văd singur, dar foamea îmi călăuzi pașii spre cantină. Acolo, vrând-nevrând, a trebuit să le povestesc oamenilor despre călătoria noastră. Devenisem o adevărată celebritate: de, eram unul dintre primii oameni care pășiseră pe Lună. Mă ascultau cu o atenție încordată și nu-și ascundeau invidia. Odinioară toate acestea m-ar fi amuzat, dar acum eram trist din pricină că n-o văzusem pe Tonia. Scurtând povestirea sub pretextul oboselii, ajunsei, în sfârșit, în camera mea. În răstimpul cât lipsisem, fixaseră de perete un pat rabatabil dintr-o plasă fină, pe care m-am și întins îndată cu voluptate. Aici de saltea n-aveai nevoie. Și așa, purtat pe aripile gândului de la peisajele lunare la laboratorul meu de pe insula Vasilievski, de la Tonia la enigmaticul Palei, mă fură pe nesimțite somnul...

– Tovarășe Artemiev! Tovarășe Artemiev!...

Deșteptându-mă brusc, sării în picioare. În cadrul ușii se afla un tânăr ras pe cap.

– Iartă-mă că te-am trezit. Cred că, oricum, era timpul să te scoli. Nu mă recunoști? Sunt aerologul Kistenko. Ții minte, acela care, la cantină, te-a asaltat cu o grămadă de întrebări despre mușchii din Lună. Vestea aceasta a și ajuns în orașul KEȚ. „Kețienii” de pe pământ te roagă să le trimiți o mostră. Și întrucât tocmai expediez într-acolo o rachetă aerologică, m-am gândit că e prilejul cel mai nimerit...

– Așa e, desigur, sării eu din pat și mă grăbii să scot din rucsac o bucată de „pîslă”.

– Perfect. Mușchiul ăsta pare să fie mai greu decât cel de pe Pământ, dar nu cred, totuși, să cântărească prea mult. Te surprinde că mă preocupă atâta greutatea lui? Nu uita că racheta zboară spre Pământ. Zilnic trimit câte una în orașul KEȚ. În cursul zborului racheta înregistrează

automat toate datele aerologice la diferite distanțe de Pământ – compoziția atmosferei, intensitatea radiațiilor cosmice, temperatura, umezeala și așa mai departe. Cam trei pătrimi din drum racheta este dirijată de pe Steaua KEȚ cu un fascicul de radiație electromagnetică, iar apoi o interceptează un fascicul emis din orașul KEȚ. Aterizează la mare precizie, cu o parașută ce se deschide automat, pe un teren care nu măsoară mai mult de un metru pătrat! Nu-i rău, ce zici? Tot cu racheta asta trimitem și corespondența... Greutatea rachetei este calculată la miligram. Iată de ce mă interesează cât cântărește mușchiul. Încă o dată, îți mulțumesc și la revedere.

După plecarea lui, îmi consultai ceasul. La Leningrad se luminase de-acum de ziuă. Mi-am luat micul dejun și m-am dus la lucru.

Intrând în cabinetul biologului-șef Andrei Pavlovici Slîkov, m-am oprit o clipă în prag: grozav de mult se deosebea această încăpere

de cabinetele pe care le văzusem pe Pământ. Așa cum Tiurin îți sugera imaginea unui păianjen scrutând universul din mijlocul unei plase țesute într-un ungher îngust și întunecos. Slíkov părea o omidă într-o grădină înverzită. Încăperea era pur și simplu năpădită de plante agățătoare cu frunzulițe minuscule. Semăna cu o peșteră verde, inundată de lumina vie a soarelui. În fund, pe jumătate culcat pe o cușetă împletită, l-am zărit pe Slíkov – un bărbat corpulent, bronzat, între două vârste. Mi s-a părut cam moale și somnolent. La intrarea mea, își ridică pleoapele grele, parcă umflate, care ascundeau o pereche de ochi cenușii, ageri, scânteind de inteligență. Privirea lui contrasta izbitor cu gesturile molatece.

După obișnuitul schimb de amabilități, Slíkov începu să-mi pună diferite întrebări despre Lună. Lângă el, pe o măsuță de aluminiu, se afla o bucată din mușchiul adus de mine.

– Că ai găsit asta în Lună să știi că nu mă surprinde de loc, spuse el târăgănat. Sporii bacteriilor, ca, de altfel, și cei ai ciupercilor de mucegai de pe Pământ, rezistă la temperaturi foarte scăzute, mergând până la minus 250 de grade, păstrându-și totuși vitalitatea. Respirația? O fi, poate, intramoleculară, neavând neapărată nevoie de oxigen, fie el în combinație sau nu. Se mai întâmplă un asemenea fenomen și cu azotobacteriile. Alimentația? Nu uita de amoebele noastre. Acestea n-au nici măcar gură. Dacă găsesc ceva „comestibil”, îl învăluie eu trupul lor și-l asimilează. Cât despre „broasca țestoasă” de care ai pomenit, ea ridică probleme ceva mai greu de dezlegat. Nu este exclus să existe, totuși, în Lună chiar și viețuitoare mai complexe. Dragul meu, facultatea de adaptare a organismelor este aproape fără margini. Principalul e că s-a deschis o fereastră spre această lume nouă. Nu va trece multă vreme și vom afla

despre trecutul vieții organice de pe Lună tot atâta cât știm și despre trecutul Pământului.

Se întrerupse ca să-și noteze ceva în carnetel, apoi reluă:

– Și acum să trecem la problemele muncii noastre. Misiunea de căpetenie pe care o avem aici – și mă refer, desigur, la noi, biologii – este de a folosi la maximum plantele pentru nevoile „locale”. Ce putem pretinde plantelor? Întâi și întâi hrană. Apoi să purifice aerul și apa și, în sfârșit, materiile de dezasimilare pe care trebuie să le valorificăm până la ultima moleculă. Da asemenea, o misiune nu mai puțin importantă este de a modifica și a perfecționa plantele în raport cu necesitățile noastre. Putem să ne îndeplinim aceste misiuni? Fără discuție. Și încă, află de la mine, mult mai ușor decât pe Pământ. Aici plantele nu au a se teme de brumă ori de secetă, nu sunt pîrjolate de soare și nici de vânturi fierbinți. Putem crea pe cale

artificială clima cea mai potrivită pentru orice plantă. Temperatura, umezeala, compoziția solului și a aerului, intensitatea radiației solare, toate sunt în mâinile noastre. În cele mai perfecționate sere de pe Pământ nu se poate crea decât cu multă aproximație tot ceea ce ne stă la îndemână aici, pe Steaua KEȚ. Dispunem de raze ultraviolete scurte care nu ating niciodată suprafața Pământului, deoarece se pierd în atmosferă. Mă refer, desigur, la radiațiile cosmice. Unde mai pui și inexistența forței de atracție! Cunoști, desigur, influența gravitației asupra creșterii și dezvoltării plantelor, ca și felul cum reacționează plantele la forța de atracție...

– Geotropismul, strecurai eu.

– Exact. Rădăcinile sunt sensibile la direcția forței de atracție terestre, așa cum este sensibilă busola la direcția nordului. Și numai „căutarea” umezelii și a hranei face să devieze rădăcinile de la această direcție.

Spune-mi, te rog, te-ai întrebat vreodată cum se divizează celulele, cum cresc și se dezvoltă plantele în condiții în care nu există forța de atracție? Avem aici laboratoare unde gravitația lipsește cu desăvârșire. Aceasta ne și îngăduie să facem unele experiențe care ar fi de neconceput pe Pământ. După ce găsim răspuns la problemele încă incomplet lămurite legate de viața plantelor, ne continuăm experiențele în condițiile gravitației terestre. Aș prefera să începi cu studierea geotropismului. În Sera Mare îl vei găsi pe asistentul meu Kramer, iar în laborator vei fi ajutat de Zorina, care și ea e nouă la noi.

Slikov tăcu. Mă pregăteam să plec, dar el mă opri cu un gest.

– Să știi însă că nu ne ocupăm numai de plante. Facem experiențe extrem de interesante și asupra animalelor. De sectorul acesta răspunde Faleev. Fie vorba între noi, nu-s prea mulțumit de el. La început se

achita bine de sarcini, dar de la o vreme nu-l mai recunosc. Dacă te interesează aceste probleme, te mut acolo. În orice caz, nu strică să treci și pe la el, să vezi laboratorul. Acum însă du-te direct la Sera Mare, Kramer o să te pună la curent cu cercetările...

Obloanele pleoapelor căzură. Concediându-mă cu un salut scurt din cap, Slíkov se adânci în notițele sale.

XVI. KRAMER DEVINE NESUFERIT

Zburam pe coridor.

– Tovarășe Artemiev, ai o scrisoare! mă strigă cineva. Tânăra „factoriță” îmi întinse un plic. Aproape că i-l smulsei din mină. Era prima scrisoare pe care o primeam pe Steaua KET. Un timbru poștal! Pe ștampilă scrie Leningrad. Vă închipuiți ce emoție!

– Din Leningrad, șopti fata. N-am fost niciodată acolo. E un oraș frumos?

– Frumos? E puțin spus! mă înflăcărai eu. E al doilea ca mărime după Moscova, dar îți mărturisesc că mie personal îmi place mai mult.

Și am început să-i descriu cu lux de amănunte minunatele cartiere noi ale Leningradului, care se întind până la Streina și Pulkovo, parcurile superbe și canalele pitorești care-l fac să semene cu Veneția, i-am povestit despre metrou, aerul său

limpezit de praf și de fumul coșurilor de fabrică, acoperișurile de sticlă ale nenumăratelor poduri care îi feresc pe pietoni de vânt. despre grădinile de iarnă pentru copii, excepționalele sale muzee, teatre, biblioteci...

S-a schimbat până și clima orașului. Pe o rază de sute de kilometri au fost asanate turbăriile și secate mlaștinile, unele canale din oraș au fost astupate și transformate în alei ori au fost acoperite cu lungi poduri neîntrerupte, adevărate autostrăzi. Umiditatea aerului s-a micșorat simțitor, iar puritatea lui a făcut să sporească rația de căldură solară a leningrădenilor. La bariere roțile autoturismelor și camioanelor sunt spălate bine cu furtunul pentru ca nici un pic de praf sau noroi să nu pătrundă în oraș. Ce mai încolo-înceace, unul e pe lume Leningradul!

– O să mă duc negreșit să-l vizitez, spuse fata cu ochii mari de încântare și, salutându-mă scurt din cap, își luă zborul.

Desfăcui plicul. Ajutorul meu însă scria că în laborator reparațiile sunt pe terminate. După ce se va monta utilajul nou ultramodern, o să plece în Armenia împreună cu profesorul Gabel, deoarece nu mai trage nădejde să mă întorc atât de curând.

Vestea asta mă mîhni. Ce-ar fi să las totul baltă și să mă întorc pe Pămînt?

Apariția lui Kramer mă smulse din plasa acestor gânduri. Iar sera m-a impresionat atât de mult încât am uitat de toate.

Trebuie să știți însă că n-am putut intra în seră cu una, cu două. Kramer m-a poftit întâi să-mi pun un scafandru, dar unul mult mai ușor decât cel folosit pentru deplasările în spațiul cosmic. În plus, costumul acesta era prevăzut și cu un radiotelefon.

– În seră presiunea e mai slabă ca aici, mă lămuri Kramer. Atmosfera ei conține mult mai mult bioxid de carbon. În atmosfera Pământului gazul acesta nu reprezintă decât o parte din trei mii, pe când la noi în seră trei sutimi, iar în unele compartimente chiar și mai mult. Înțelegi. deci, că e primejdios pentru om. În schimb, plantele cresc aici ca în Carbonifer!

Fără veste, Kramer izbucni într-un râs cu hohote care nu se mai sfârșea.

– Costumul acesta, reluă el, calmându-și neașteptatul acces de veselie, are radiotelefon, așa că n-o să mai trebuiască să ne lipim frunțile când o să avem să ne spunem ceva. Curând or să se monteze radiotelefoane și în costumele cosmice. Nu-i așa că e foarte comod? Află că e opera bunei dumitale cunoștințe pe care ai adus-o de pe Pământ.

Kramer îmi făcu cu ochiul și râse din nou... Dacă e să spunem lucrurilor pe nume,

apoi ea m-a adus pe mine", mă fulgeră un gând. Dar ce l-o fi apucat pe Kramer că râde cu atâta poftă?

Trecând prin camera atmosferică, pornirăm fără grabă de-a lungul coridorului care lega stația de seră.

Lui Kramer nu-i tăcea gura o clipă.

– Avem mai multe sere, mă iniția el. Una lungă de tot, pe care ai văzut-o la sosire. Ha-ha-ha! Mai ții minte cum era să te pierd în spațiu și a trebuit să te plimb cu curelușa după mine ca pe un cățeluș? Acum ne îndreptăm spre o seră nouă, conică. Există și acolo gravitație, dar mică de tot: o miime din cea terestră. O frunză desprinsă de pe ramură la un metru de podea are nevoie de douăzeci de secunde ca să ajungă jos. Gravitația asta s-a dovedii însă întru totul suficientă pentru ca praful și materiile de dezasiilație să se așeze, iar fructele coapte să pice jos în loc să plutească în văzduh... Spune, ai apucat să te scalzi în „baia

imponderabilă"? Nu? E ceva grozav de tot! Hai la baie. Waverley! cântă el deodată, pe un firicel de melodie, după care urmă o nouă explozie de râs isteric. Ai aflat, desigur, că avem mai multe laboratoare pentru experiențe, în care nu e nici urmă de gravitație. Acolo se găsește și baia de care-ți vorbeam... Uite că am și ajuns. „Deschide-te, Sesame", declamă el împingând ușa în lături.

La început fui orbit de o lumină puternică. Pe măsură ce ochii mi se desprindeau, distingeam în fața mea un tunel imens care se lărgea treptat, ca o pâlnie. Ușa prin care intraserăm se afla la capătul strâmt al pâlniei. În partea opusă pâlnia se încheia cu o uriașă calotă de sticlă bombată spre exterior.

Prin sticlă se revărsau nesfârșite valuri de lumină. Aveai impresia că sunt aprinse mii de reflectoare din acelea folosite pe platourile de filmare. Plantele care îmbrăcau pereții ofereau ochiului întreaga gamă a verdelui: de

la smaraldin până la verde întunecat, aproape negru. Din loc în loc covorul acesta verzui era tăiat de podețe din aluminiu cu balustrade subțiri. Un spectacol pe care nu l-ai fi putut vedea în nici o altă parte! Dar și mai mare mi-a fost uimirea când am examinat îndeaproape câteva plante. Eu, ditamai biologul și botanistul, care am studiat ani de-a rândul fiziologia plantelor, mei nu bănuisem până în clipa aceea în cât de mare măsură pot fi ele un material docil, „plastic” și cât de mult se poate modifica forma lor exterioară și structura lor internă.

Aș fi vrut să cercetez totul cu de-amănuntul, pe îndelete, dar glasul lui Kramer, care turuia într-una, mă distrăgea și mă agasa:

– Tot ceea ce vezi e făcut de Slíkov! E un geniu. Nu te mira dacă într-o bună zi o să învețe plantele să facă sluj și să cânte ca privighetorile. Omul ăsta, atunci când își pune ceva în gând, nu există să nu-l ducă la

bun sfârșit! „Grânele – ne spunea el – folosesc abia a șazecea parte din energia solară, pe când bananul de o sută de ori mai mult. Și asta nu numai datorită climei. Putem deprinde toate plantele să-și sporească însutit consumul de energie”.

– Mi-a vorbit și mie despre toate astea, încercai să curm dezlănțuirea verbală a lui Kramer. Ți-ai găsit!

– Și Slikov al nostru nu numai că a afirmat-o în teorie, dar a și izbutit s-o facă. Iar cât privește rezultatele... Ce zici, de pildă, de specimenul acesta? Ei? Ha-ha-ha!...

Amuțisem de uimire. Aveam în fața ochilor o tufă cât un stat de om, cu frunzele cât palma. Roadele cărnoase, purpurii erau de mărimea unui pepene zdravăn, dar semănau cu fragii. De fapt chiar asta și erau – niște fragi colosali. Tufa nu se târa pe pământ, ci stătea dreaptă. Poamele atârnav pe un lujer extrem de subțire. (Ca să vezi ce înseamnă imponderabilitatea!) Unele erau de un roșu

aprins, altele încă nu se copseseră îndeajuns.

– Culegem zilnic vreo zece „bobițe” ca asta numai de pe o singură tufă – nu mă slăbea de loc Kramer. Nici n-apucăm bine să le rupem că s-au și copt altele. E ceva de speriat! Plantele noastre nu-și iau nici măcar un concediu de două săptămâni, cum fac cele tropicale de pe pământ. Muncesc, săracele, fără pic de răgaz. Din soare, apă și gunoi prepară niște fructe să te lingi pe degete nu altceva. De soare ce să mai zic, că nici nu apune! Aici aerul e întotdeauna străveziu. Asta e una la mână. Al doilea: atmosfera de aici conține o groază de bioxid de carbon, exact ca în perioada carboniferă...

– Mi-ai mai vorbit despre treaba asta cu bioxidul de carbon.

– Ia privește aceste frunze, continuă Kramer fără să se sinchisească. Le lipsește puțin ca să fie negre de tot: absorb aproape în întregime energia solară fără însă ca

plantele să se supraîncălzească. Atât numai că scade procentul de evaporare a apei. Dumneata știi câtă energie consumă o plantă pentru evaporare? De vreo treizeci și cinci, patruzeci de ori mai multă decât pentru randamentul ei util. Aici, însă, toată energia se transformă în „carne”. Admiră numai ce cărnoase sunt frunzele! Unele n-au de loc stomate. Și ce uriașe sunt fructele! Specimenul de dincolo însă nu face decât să producă apă, îmi arată el o plantă de pe ale cărei frunze picau într-una stropi cristalini. Parc-ar fi fântâna din Baccisarai! Noi îi zicem „fântâna lacrimilor”. Pic, pic, pic, pic! E filtrul nostru natural.

– Vino să-ți mai arăt ceva interesant, reluă după câteva clipe Kramer, făcând câțiva pași pe un podeț îngust. Țsta este „chioșcul cu răcoritoare”. Un tubuleț vârât în despicătura unui trunchi. Hai, trage o gură! E bun, nu-i așa? Limonadă rece! Privește bine solul: granulara e ideală, nu? Află că aici, la noi,

găsești nu o singură bacterie folositoare la o mie de particule solide, ci zeci și zeci. În schimb, uite ce mazăre, ce mai păstăi, ce mai fasole. Poți să juri că-s mere! Vezi compartimentele astea de sticlă? Aici creăm condiții speciale pentru diferite plante: cea mai potrivită compoziție a mediului gazos, temperatura optimă. N-ai să întâlnești în compartimente nici dăunători, nici buruiene. Filtrele de lumină lasă să treacă numai anumite raze...

– Ira! Ira! izbucni el deodată. Ai înnebunit? Ce faci acolo? Cu un salt, se avântă spre fundul serei. Ira! Ira! îl auzeam răcnind de undeva, de după tufișuri, de parcă l-ar fi tăiat cineva în bucăți.

Ce se întâmplase cu băiatul ăsta? Îl știam atât de drăguț, atât de ponderat. E, în chip vădit, prada unei teribile surescitări. Nu puteam înțelege ce-l scosese în halul acesta din sărite! Auzeam doar niște zgomote ciudate, un fel de șuierat și vedeam o

puzderie de frunze zburând dinspre capătul lat al pâlniei spre cel îngust.

– De ce ai dat drumul atât de tare la ventilator? Țipa Kramer cât îl țineau rărunchii. Vrei să declanșezi un uragan? Să nenorocești plantele? Pune-l să meargă mai încet că te arunc pe Pământ!

Zgomotele și puhoiul de frunze se mai potoliră. Putui, în sfârșit, să disting un glas subțirel, plângăreț:

– N-ai spus ieri să punem ventilatorul la douăzeci și șase?

– Poate ai visat!

Înaintam încet spre calota de sticlă, zăbovind îndelung lângă plantele mai interesante. Pe lujere subțirele ardeau ca niște vîlvătăi flori de mac cu măciulii cât un cap de copil nou născut.

– Vezi ce ai făcut? Uite cum se leagănă macul și-și pierde semințele! striga Kramer.

Semințele acestea de a căror soartă se temea atât erau cât bobul de mazăre.

Iar mazărea adevărată își târa vrejurile lungi de câțiva metri spre mijlocul „pâlniei”. Panerașul de o jumătate de metru al floarei-soarelui era aproape lipit de podea. Castraveți, morcovi, cartofi, fragi, zmeură, viță de vie, coacăze, agrișe, prune, secară, grâu, ovăz, hrișcă, sfeclă, cânepă... toate aveau niște dimensiuni și forme atât de schimbate încât mai, mai să nu le recunosc.

Uneori mă opream nedumerit: dar planta asta ce-o mai fi?...

Pigmeii Pământului deveniseră aici niște coloși și, dimpotrivă, arborii giganți de pe planeta noastră arătau aici ca niște pitici. Prin locurile mai umbrite creșteau ciuperci monstruoase.

Iată zona tropicelor și a subtropicelor. Smochini pitici cu fructe enorme, arbuști de ceai și de cafea, arbori de cacao, cocotieri de mărimea unei umbrele, dar cu nuci de două ori mai mari ca pe Pământ.

Într-o ladă de sticlă se găsea, în proporții liliputane, o veritabilă pădure tropicală. Palmieri, bananieri, ferigi, liane... Nu lipseau decât elefanți de mărimea unor șoareci ca să mă cred Gulliver în țara piticilor...

Cât de neînsemnate îmi păreau acum cercetările mele „terestre"! Și cât de ușor și simplu se rezolvă aici complicatele probleme cu care îmi bătusem capul atâta amar de ani. Fructele și legumele creșteau în toate anotimpurile, așa că fabricile prelucrătoare ar fi putut avea de lucru douăsprezece luni în șir, fără întrerupere...

Oare experiența de aici n-ar putea fi aplicată și pe Pământ? Să ne gândim, de pildă, la Pamir. La altitudinea lui sunt, ce-i drept, mai puține raze ultraviolete decât pe Steaua KET, dar, totuși, infinit mai multe decât în regiunile aflate la nivelul mării. Podișul Pamirului ar putea fi transformat în întregime într-o uriașă seră. Cheltuielile s-ar recupera înmiit. Într-o seră poți crea orice

atmosferă vrei, poți spori după necesități cantitatea de bioxid de carbon...

Sau să ne gândim la tropice, cu cerul lor senin, cu clima lor toridă și soarele care le încălzește și le luminează din belșug... Când vom veni de hac junglei, milioane de oameni vor putea trăi acolo fără grija zilei de mâine.

Sau deșerturile! E drept că, pe alocuri, am și silit nisipurile să dea înapoi și am potolit cu apă setea întinderilor aride. Dar câte pustiuri au mai rămas așa cum ni le-au lăsat moștenire vremurile imemorale ale formării Pământului! Vom chema și acolo în ajutor soarele, vom folosi din plin experiența dobândită pe Steaua KEȚ. Și același soare, care a sorbit până și ultimul strop de vlagă, care a răpus cu dogoarea lui plantele, va da viață pustiului. În locul nisipurilor vor răsări grădini înfloritoare...

Nu, hotărât, globul pământesc nu va fi niciodată amenințat de suprapopulație. Omenirea n-are de ce se teme de viitor!

– Ai rămas împietrit, Artemiev, ori ce ai? mă apostrofă Kramer. Tresăriri.

– Iartă-mă, m-am lăsat pur și simplu furat de visuri.

Întorsei privirea: sera conică se însufletea. Pe potecile înguste alergau niște fete cu coșulețe. Pe fundalul frunzișului verde costumele lor multicolore păreau și ele niște flori. Fetele culegeau fructe. De undeva se revărsau acordurile unei muzici suave.

– Pat c-ar fi o scenă mitologică! râse gălăgios Kramer. Zânele de pe stea! Un basm real al zilelor noastre! Dar lasă că azi-măine vor face treaba asta, în locul lor, niște automate... Să ne grăbim! Trebuie să-ți mai arăt laboratorul, care se află în afara Stelei KEȚ, în condiții de totală imponderabilitate. Va trebui să ne punem costumele cosmice și să zburăm destul de departe în spațiu. Ar fi timpul să te deprinzi să umbli cu racheta portativă. Bagă de seamă: dacă și de data asta o iei razna, nu te mai prind!

Mă învățasem însă minte: de data asta „trăgeam” mai cu socoteală și zburam chiar lângă Kramer. Dar nici această cursă cerească nu mă scuti de emoții. La un moment dat am simțit că-mi îngheață piciorul drept. Nu cumva s-o fi rupt costumul și pătrunde prin spărtură frigul cosmic? Am înțeles însă imediat care era pricina frigului: țineam piciorul în umbră. A fost îndeajuns să-l expun câteva clipe razelor soarelui ca să se încălzească pe loc.

Iată și laboratorul. Are forma unui cilindru, compartimentat prin pereți de sticlă. Nu poți pătrunde dintr-un compartiment într-altul fără a trece printr-o cameră „izolatoare” deoarece în fiecare compartiment presiunea și compoziția aerului diferă. Toată întinderea unui perete este ocupată numai de ferestre în timp ce peretele celălalt nici nu se vede prin perdeaua de plante. Unele sunt sădite în vase de sticlă, ca să poată fi urmărită

dezvoltarea rădăcinilor. Treaba asta mă surprinde: doar rădăcinile se tem de lumină. Găsești aici și plante în straturi, dar foarte multe sunt în ghivece așezate rânduri-rânduri în gol. Dar asta nu e singura ciudățenie: ramurile și frunzele se resfiră ca niște raze de la ghivece spre fereastră. Unele plante cresc cu rădăcinile în sus. Cele mai multe dintre ele își țin rădăcinile în partea umbrită. Lipsa gravitației pare să fi anihilat geotropismul: aici „direcția” creșterii este determinată exclusiv de heliotropism, adică de forța care îndrumă plantele spre sursa de lumină.

– Lasă-mă în pace! Pleacă de-aici! Ți-am spus odată să pleci! aud deodată un glas de femeie însoțit de râsul lui Kramer.

Privesc intrigat spre capătul laboratorului și văd prin șirul pereților de sticlă o tânără într-un costum violet. Tânăra se află undeva, sub „tavan”, iar Kramer, bătând din aripi, se repede mereu spre ea și-i dă câte un brânci

ușor. Fata se lovește de "tavan", ricoșează și zboară în direcția opusă, dând din niște aripioare în formă de evantai. Se tot străduiește să se oprească într-un anumit loc. Bănuiesc că vrea să rămână în fața unui tufiș de un verde închis. Dar în lumea imponderabilității nu e atât de simplu să stai după cum ți-e voia. Văzând că n-o scoate la capăt cu aripioarele, fata desprinde de la brîu un disc metalic și îl culcă în gol, ca pe o farfurie pe care o ții în mână. Apoi învârtește încet discul, ca și când s-ar opinti în el, rotindu-se ea însăși în sens invers. Când vrea să se răsucească în jurul axei verticale, așază discul pe muchie, slujindu-se de el ca de un trapez.

Mă apropiu. Chipul fetei îmi pare cunoscut. Aha, e șatena din camera Toniei. Prin urmare vom lucra împreună. O privesc de jos în sus. Kramer și cu fata fac mare haz de mișcările mele neîndemânatice. Mă simt, ce e drept, ca un pește azvârlit pe uscat. Singura

mea consolare e că nici fata nu pare să mânuiască cu mai multă dexteritate discul și aripile. Numai Kramer înoată – da, asta-i expresia cea mai nimerită – ca o zvârlugă. Zburdă în jurul fetei, o răstoarnă, în joacă, cu capul în jos. Ea îl ceartă, se îmbufnează, dar până la urmă nu-și poate stăpâni râsul. Văzându-mă în apropiere, Kramer face prezentări ie.

– Nu-i nevoie, ne cunoaștem, îl întrerupse Zorina salutându-mă din cap.

– Aha, vă cunoașteți? Cu atât mai bine, se oțărăște brusc Kramer. Să mergem, Artemiev. Baia e alături. Aici obișnuim să ne îmbăiem înainte și după lucru.

Străbatem câteva coridoare înguste și pătrundem într-un alt cilindru, e „vestiarul” băii și are vreo patru metri în diametru, fiind aproape tot atât de înalt. Ne dezbrăcăm și ne strecurăm printr-o deschizătură rotundă în încăperea propriu-zisă a „băii”. Și aceasta e un cilindru, de același diametru, iar mult

mai înalt. Pereți de aluminiu, absolut netezi, lumină laterală, dar cât privește apa – nici un strop. Rămân agățat în gol în mijlocul cilindrului. Neavând la îndemână nici disc, nici aripi, n-am cum să mă apropii de pereți. Și Kramer ăsta nu știu de ce întârzie la intrare, îl văd deodată răsucind un mâner. Se aude un gălgâit și, dintr-un orificiu din mijlocul peretelui opus, țâșnește apa. Jetul se fărâmițează în stropi și bule izbindu-mă cu putere. Mă simt zvârlit într-o parte. Bulele de apă zboară în jurul meu contopindu-se la cea mai ușoară ciocnire.

În aceeași clipă cilindrul începu să se învâртеască din ce în ce mai repede, dând naștere forței centrifuge. Stropii și bulele se lipiră de pereți, care se acoperiră imediat cu un strat de apă gros de un metru. Apă era acum berechet peste tot – în dreapta, în stânga, deasupra capului. Rămânea goală numai partea din mijloc a cilindrului de-a lungul axei de rotație. La un moment dat m-

am pomenit atras de peretele cel mai apropiat. Peste alte câteva minute eram cufundat în apă, atingând cu picioarele fundul. Kramer se găsea dincolo, cu fața spre mine. Amândoi ne simțeam însă pe deplin stabili: umblam pe "fundul apei", înotam, plonjam. Baia aceea neobișnuită era o adevărată desfătare. Deoarece trupul cântărea foarte puțin, apa te ținea destul de lesne la suprafață.

Kramer înotă spre intrare și răsuci manivela de aramă. Apa începu să se scurgă repede prin niște mici orificii, iar rotirea cilindrului se încetini treptat. Când se opri cu totul, în baie nu mai era nici un strop de apă, iar corpurile noastre rămăseseră din nou fără greutate.

În vestiar îmi scăpă din mână costumul. M-am căznit o groază de vreme până l-am prins. În această lume a imponderabilității, obiectele abia așteaptă să-ți facă o pozna. O clipă de neatenție și, vrei nu vrei, începi să te

joci cu ele de-a prinselea! Kramer se distra, aruncând obiectele ca niște bile de biliard și prinzându-le cu agilitate după câteva ricoșeuri.

– Ce zici de Zorina? E drăguță, nu? mă întrebă, încruntându-se deodată. Vezi, ai grijă – și în glasul ei se făcu simțit un ton amenințător.

Să știi că trăznitul ăsta o fi gelos! îmi trecu prin minte.

– Și acum, haidem la laboratorul de zoologie, continuă Kramer fără nici o tranziție. O luăm prin „tunel”. După ce te conduc până acolo, mă întorc.

Mă lăsă chiar la ușa laboratorului, clar înainte de a pleca ținând să repete apăsător:

– Vezi, ai grijă!

– Ce să văd? De ce să am grijă? îmi sări țandăra.

Un rictus îi schimonosi fața.

– Dacă nu ești om de înțeles o să mă obligi să fiu eu cu ochii în patru! șuieră el printre dinți, depărtându-se în grabă.

Ce tip sucit!

Când să deschid ușa, mă pomenii din nou cu Kramer. Se prinse cu vârful piciorului de o curelușă din perete.

– Și mai vreau să-ți spun că nu-mi inspiri nici o încredere. Mai știi, poate c-ai venit aici numai ca să-ți vâri nasul în lucrările lui Slíkov pentru ca apoi, când o să te întorci pe Pământ, să le dai acolo drept propriile dumitale descoperiri. Slíkov e un geniu și nu voi permite nimănui...

– Ia ascultă, Kramer, nu mai putui să mă abțin. Ori te-ai țicnit, ori te trag la răspundere pentru vorbele astea. Cum îți permiți să mă jignești așa, fără nici un motiv? Chibzuiește un pic la enormitățile pe care le îndrugi! Cunoști oare pe cineva care ar putea să se preteze ia o asemenea

ticăloșie? Și în ce scop? Parcă n-ai ști pe ce lume și în ce vremuri trăim...

– Bagă de seamă, eu te-am prevenit! mă întrerupse din perorație și, cu un salt uriaș, se topi în adâncul tunelului.

Ei comedie! Ce l-o fi apucat? Am deschis cu un gest mașinal ușa și am intrat în laborator.

XVII. LABORATORUL ZOOLOGIC

Chiar de la primii pași în laborator fui întâmpinat de un om răsturnat cu capul în jos și care se holba la mine cu o mutră perplexă. În poziția asta părea că are maxilarul și mai dezvoltat decât îl avea probabil în realitate.

– Și acum ce să fac? se văicări omul.

Pesemne că azi era ziua surprizelor. Până acum cunoscusem pe KEȚ numai oameni normali, sănătoși, plini de viață. Și acu', poftim! Doi țicniți deodată!

– Ce s-a întâmplat, tovarășe? întrebai și eu așa, ca să nu tac.

– Nu știu ce să fac cu iedul, sau mai bine zis, cu picioarele lui. În două rânduri am pus să i se transforme boxa, dar picioarele i se lungesc într-una și nu mai încap. Se răsucesc, se chircesc, se îndoiaie, de-mi vine pur și simplu să i le tai!... Dumneata ești

Artemiev? Numele meu e Faleev. Bine că ești, cel puțin, om de meserie. Poate că, împreună, o să găsim ceva. Află că în laboratorul ăsta zoologic n-ai clipă de liniște. Te amețesc tot felul de probleme cornute și patrupede. Slikov ce știe! Fă-i asta, fă-i ailaltă! Dar cum o să-i faci animalului toate năzdrăvăniile astea, când experiențele dau niște rezultate de rămâi cu gura căscată! Pe de o parte nu există gravitație, pe de alta acționează din plin razele cosmice, care îți trântesc niște mutații, să vezi și să nu crezi! Spune și dumneata, treabă-i asta?

Faleev făcu o tumbă și, poftindu-mă cu un gest să-l urmez, o porni „înnot” prin spațiul laboratorului, vâslind cu palmele-i enorme. Cu chiu cu vai izbuteam să mă țin după el.

Aici nu simțeai de loc mirosul acela specific de animale, ceea ce mă îndrituia să cred că aerisirea și curățenia se aflau la înălțime. Boxele erau niște compartimente mărginite de plase. Într-una din ele am văzut

o matahală de porc care părea o sferă sau mai curând un ou gigantic, având totuși picioare lungi și subțiri ca niște macaroane. Copitele moi păreau două degete încălecate. Mutat brusc pe Pământ porcul acesta s-ar fi turtit ca o lipie, strivit de propria-i greutate, ca o balenă aruncată pe țărm.

Iedul mă intrigă și mai mult. Avea un bot țăguiat de tot, coarne lungi și încovoiate ca iataganele turcești, picioare subțiri, lungi de un metru și jumătate și terminându-se cu niște prelungiri firave și rășchirate, ca lăbuțele unor păsări. „Ieduțul” era o matahală – cam cât un berbec zdravăn – dar n-avea fir de păr.

– Îl creștem numai pentru carne. E golaș ca un câine african, îmi explica Faleev. O să-ți arăt pe urmă un țăp crescut pentru lână. E cât o șchioapă, dar are păr pe el de un metru. Și ce des! O adevărată fabrică de lână.

– Bănuiesc că pe iedul acela îl ți-neți la altă temperatură!

– Bineînțeles. Îl ți-nem în frig, dar, în schimb, îl hrănim din belșug. Să știi însă că lâna nu e mare scofală. Slîkov îți dă uneori niște sarcini de te doare capul. De pildă, este nevoie de coarde pentru instrumente muzicale și rachete de tenis? Ordin lui Faleev: să se selecționeze o rasă de oi cu niște mațe kilometrice. Pentru Slîkov nu există nici o dificultate de netrecut. Lozinca lui asta e: totul e cu puțință. Și barem de ți-ar da îndrumări mai amănunțite! Aș, de unde! Numai câteva cuvinte: „Pentru lungirea intestinelor oii stabiliți regimul de nutriție cel mai adecvat". Dar ce te faci, frate, dacă, în loc să i se lungească mațele, îi crește stomacul? În condițiile de aici poți să te aștepți la orice... Și ca să venim la picioarele iedului, zău dacă mai știu ce mă fac! Să m-apuc iar să transform boxa? Ții minte povestea aia cu mazărea: au spart

dușumeaua, au spart și tavanul, apoi și acoperișul, dar ea creștea mereu. Numai că aici n-ai cum să faci gaură în acoperiș...

– Nici nu-i nevoie, intervenii eu. Se presupune că razele cosmice au avut un rol colosal în evoluția animalelor de pe Pământ. Mutațiile extrem de rapide despre care îmi vorbești nu fac decât să confirme această ipoteză. Avem de-a face, după câte se pare, cu adaptarea "în salturi" a organismelor la condițiile noi ale mediului. Deoarece nu există forța de atracție, corpurile nu stau, nu au un suport solid. Animalele planează în spațiu. Străduindu-se să se elibereze din această poziție, organismul le înzestrează cu membre din ce în ce mai lungi...

– Așa e! mă întrerupse Faleev. Să-i fi văzut, pe primii câini aduși aici! Scânceau de ți se rupea inimă. Ore în șir dădeau zadarnic din labe ca să ajungă până la perete sau la bucățica de carne prinsă într-un cârlig. Și se înțelege că nici nu se urneau din loc...

– Vezi? Tocmai de aceea le cresc picioarele. Părerea mea este că nu trebuie să mai schimbi de loc dimensiunile boxelor. Când picioarele se vor lungii într-atâta încât vor ajunge până la perete, creșterea se va opri. Firește, e doar o ipoteză, rămâne s-o verificăm în practică. Sau știi ce? Pune-le un grilaj de care să se poată agăța. Înlocuiește plasa asta deasă prin alta cu ochiuri mai mari ori fă-le un grilaj din vergele împletite. Atunci, în chip firesc, animalelor li se vor dezvolta organe de apucare. Adaptându-se, caprele și oile vor deveni „cuadrumane” ca maimuțele. Să vezi cum o să se mai cațere peste tot. Ținându-se de grilaj cu două dintre membre, pe celelalte o să le utilizeze ca să apuce tot ce le trebuie.

– Să știi că ai dreptate! se bucură Faleev. Cu dumneata treaba o să meargă strună. Că eu nu știu ce am de la o vreme: parcă m-am zăpăcit, m-am prostit... adăugă el cu. un glas strangulat. Te apucă toate pandaliile, când

vezi născându-se sub ochii tăi niște monștri hidoși ca într-o viziune de coșmar... Ceea ce mă preocupă este cum să le dirijăm mai just capacitatea de adaptare. N-ar fi oare mai bine să le facem de-a dreptul zburătoare? În condițiile de aici e cel mai practic. Capre zburătoare! Bietul de mine, iată ce am ajuns, exclamă el cu un umor amar. Dar să știi că nici ideea cu cuadrumanele nu e rea. Uneia din pisicile mele i-a crescut o coadă uite atâta de mare și se folosește de ea ca o maimuță. Unde nu ajunge cu labele, se agață cu vârful cozii și apoi se urcă pe ea ca pe o funie. Când sare, coada îi servește drept cârmă. Am mai observat, zău așa, că pe labe îi crește un fel de membrană. Curat veveriță! Ce să mai spun de cățelușa Gipsy! Brrr, e sinistră! Stai s-o vezi... Gipsy, Gipsy!...

Se auzi un lătrat O bâzdîganie își mișcă picioarele ca orice câine când fuge rupând pământul și, totuși, nu izbutea să se apropie decât foarte încet. Între degetele subțiri se

vedeau niște mici membrane care ajutau monstrul să se deplaseze lopătând aerul. Era ceva mai mare ca un bulldog. Avea o blană rară, roșietică și coada lungă, stufoasă. Botul, fără un fir de păr, era scurt, aproape turtit, cu maxilarul inferior slab dezvoltat: semăna cu ceva intermediar între un bot de câine, unul de maimuță și o față de om. Sinistră întruchipare, într-adevăr!

Câinele se opri la un pas de noi și mă privi ținând cu un aer întrebător. Mă înfiorai: Gipsy avea niște ochi omenești, mari, căprui, cu o expresie inteligentă, dar nespuse de triste. Cârmind printr-o mișcare scurtă și puternică a cozii, își răsuci trupul și se agăță cu vârfurile degetelor fără gheare de marginea unei despărțituri.

Faleev se emoționează de parcă ar fi avut de a face nu cu un câine, ci cu un om. Într-adevăr, ochii aceștia cu licăriri omenești pe un chip de câine erau înfricoșători. Vă spun

drept că nici eu nu mă simțeam în largul meu...

– Ți-o prezint pe Gipsy, îngăimă Faleev, evitând privirea câinelui. Dumnealui e tovarășul Artemiev, noul nostru colaborator.

Închipuindu-mi că Faleev spune toate astea cu familiaritatea obișnuită a persoanelor care țin foarte mult la câinii lor, schițai un gest ca să mângâi animalul pe țeasta pleșuvă. Stupoare! În loc să se lase mângâiată, Gipsy dădu din cap și-mi întinse o labă! O clipă mâna îmi rămase încremenită în aer. Până la urmă însă am făcut un efort de voință și am strâns laba ei caldă, total lipsită de păr, cu toate că pe Steaua KEȚ străngerile de mâna fuseseră desființate.

– Spune, Gipsy, puii Dianeii au mâncat? întrebă Faleev.

Câinele clătină din cap a negare.

– De ce? Nu s-au adus încă biberoanele cu lapte?

De data aceasta răspunsul fu afirmativ.

– Dacă-i așa, dă fuga și apasă pe butonul șapte, să vină mai repede Olea!

După ce mă mai aținti o dată iscoditor, câinele zbură să execute ordinul. Abia atunci îmi dădui seama cât de repede îmi bate inima.

– Ai văzut? mă întrebă Faleev în șoaptă. Pricepe tot, numai că nu poate să răspundă: îi lipsește aparatul vorbirii. După cum vezi ne înțelegem prin întrebări și răspunsuri. Ce salt colosal în dezvoltarea creierului! Dar să știi că nu mă simt deloc la îndemâna cu câinele ăsta în preajmă! Caut să fiu bun cu el și am impresia că ține la mine. Pe Kramer în schimb nu-l înghite deloc. Când își face apariția pe-aici, Gipsy se uită urât la el și fuge. Îmi închipui cât suferă că nu poate să vorbească. Vrând, nevrând m-am văzut nevoit să învăț eu graiul câinesc.

Din fundul laboratorului se auzi un lătrat sacadat.

– Auzi? Mă cheamă. Înseamnă că ceva nu-i în regulă. Haidem!

Cu lătrăturile lui Gipsy se împletea și chelălăitul unui cățeluș. Ne grăbirăm într-acolo.

Un cățeluș „palmiped” își vârase un deget în plasă și nu izbutea să-l scoată. Schelălăia cu disperare, uitându-se la noi cu o privire de copil. Gipsy se agita în jur, căznindu-se să-l ajute cu degetele ei lungi, dar în van. În sfârșit, captivul fu eliberat.

Am încercat să „stau de vorbă” cu Gipsy.

– Ascultă, Gipsy! (Nu, hotărât, nu puteam suporta privirea asta!) Vrei să te învăț să vorbești?

Gipsy dădu din cap repede, repede și aș putea jura că în ochii ei scapără bucuria. Apoi veni lângă mine și mă linse pe mână.

– Asta înseamnă că-ți este foarte recunoscătoare, tălmăci Faleev. Mai mult ca sigur c-o să vă împrieteniri. Și acum spune-mi, tovarășe Artemiev, unde preferi să

lucrezi? La laboratorul de fiziologia plantelor sau aici, la noi?

– Depinde de ce va hotărî Slíkov. Deocamdată am treabă la seră. La revedere, tovarăşe Faleev! Pa, Gipsy.

Restul zilei l-am petrecut în seră. Kramer, mereu posomorât, nu-mi adresa nici un cuvânt. Lucra în tăcere lângă nişte tufişuri de căpşuni. Când Zorina venea să mă întrebe ceva, Kramer ne supraveghea cu o privire tulbure. Era greu să lucrezi în atmosfera asta apăsătoare! M-am decis să-l rog pe Slíkov să mă mute la laboratorul de fiziologia animalelor.

Lui Slíkov îi păru bine ca luasem această hotărâre.

– M-am gândit să mă lărgesc personalul laboratorului zoologic, îmi spuse biologul. O să trimit la seră pe altcineva dintre tovarăşii care trebuie să sosească azi de pe Pământ. Dumneata, prin urmare, te duci la Faleev. Nu ştiu, zău, ce-i cu omul ăsta! Pe zi ce trece

e mai zăpăcit, înțelege lucrurile mai greu. Se întâmplă ceva cu el...

– După părerea mea, nu numai cu el.

– Dar cu cine încă? se alarmă Slíkov, schițând o mișcare ca și când ar fi vrut să se ridice de pe cușetă.

– Cu Kramer. E primul om pe care l-am cunoscut pe Steaua KEȚ. Pe atunci mi-a făcut o cu totul altă impresie. Și zău dacă-l mai recunosc! A devenit irascibil, bănuitor aș îndrăzni să spun, chiar dezechilibrat. Ceva nu e în regulă cu psihicul lui...

– Nu știu... Adevărul e că îl văd rar. Dar, din moment ce-ți face această impresie, n-ar strici să-l examineze Meller. Apropo, să știi că o mut la laboratorul zoologic și pe Zorina, noua noastră colaboratoare.

– De ce tocmai pe Zorina?

– Ai ceva împotrivă?

– Nu, dar mă bate gândul că din pricina ci îmi poartă Kramer simbetele. Închipuiți-vă ce

se va întâmplă dacă vom mai lucra și în același laborator...

– Aha, despre asta e vorba! râse Slîkov. Cara va să zică pe Steaua KET a luat naștere gelozia. Acum înțeleg de ce și-a pierdut Kramer echilibrul. Zău așa, nu-i da nici o atenție!

Văzând că ia lucrurile cu prea multă ușurință, i-am vorbit șefului și despre bănuiala lui Kramer că aș fi venit aici ca să-mi însușesc descoperirile sale, ca și despre bizarele accese de răs... Slîkov se menținu însă la părerea că numai gelozia e de vină. Ce era să fac? Mi-am zis că e mai bine să aștept și să văd cum se va purta Kramer de acum înainte.

XVIII. NOUL MEU PRIETEN

Și am început să lucrez.

Munca la laborator mă pasiona. Serile și duminicile le petreceam la club, în „grădina publică”, în sala de gimnastică, ori mă duceam la un film. Tineretul dezlega șarade, juca „mim” ori „de-a cămila”: trei băieți se acopereau cu o față de masă, iar Zorina „se avânta în șa” și gonea nebunește prin culoar. Într-un cuvânt, se zbenguiau ca niște copii. Dar nici „bătrânii” nu se lăsau mai prejos.

Singur Kramer făcea notă discordantă. Când se dezlănțuia în accese isterice de râs, când se închidea în sine cufundat într-o chinuitoare îngândurare. Nu putea să fie la mijloc numai gelozia. Din ziua când își dăduse în vileag bănuielile, nu-mi mai spusese nici un cuvânt, dar continua să-mi spioneze fiecare pas.

Am făcut în acest răstimp multe cunoștințe, am legat prietenii. Viața aceasta „cerească” începea să-mi placă. Un singur lucru îmi umbrea gândurile: dorul după Tonia...

E drept că, din când în când, vorbeam cu ea la telefon. Îmi spunea că bărbosul mai rătăcește încă undeva, între Marte și Jupiter, într-un inel de asteroizi, dar că trebuie să se întoarcă în curând pe KEȚ, adăuga că în laboratorul ei s-a mai făcut o „descoperire uluitoare” și alte vești asemănătoare.

Noii mei prieteni mi-au făcut cunoștință cu întreaga colonie „cerească”. Tânărul inginer Karibaev mă invită stăruitor să vizitez uzina unde lucrează.

– E o construcție extraordinară, drăguțule, îmi spuse el cu un ușor accent. O adevărata planetă. Un glob imens! Are doi kilometri în diametru. Se rotește obținându-se astfel o sutime din forța de atracție terestră. Și închipuiți-vă că înăuntrul lui trăim noi.

Gravitația destul de slabă ne-a permis să creăm niște instalații de producție dintre cele mai complicate. La noi, legile pîrghiilor, lichidelor și gazelor nu sunt „alterate” de influența greutateii. Sunetele și, în general, orice fel de vibrație se propagă ca și pe Pămînt. E drept că barometrul nu funcționează, dar nici nu-i nevoie. Toate ceasurile și cântarele sunt cu arc. Masa o măsurăm la centrifugă. Acțiunea forțelor magnetice, electrice și așa mai departe se manifestă mult mai puternic decât pe Pămînt. Pentru mașinile de matrițat n-ai nevoie de greutate. Și află că nu folosim nici un fel de combustibil lichid sau solid, ci energia electrică pe care ne-o dă din belșug Soarele prin intermediul a tot felul de mașini. Imaginează-ți, de pildă, doi cilindri. Unul expus luminii solare, celălalt la umbră. Căldura Soarelui evaporă lichidul din primul cilindru, vaporii țâșnesc pe tub, învîrt turbina și nimeresc în cilindrul celălalt, aflat

la umbră, unde se răcesc. După ce toată cantitatea de lichid este „pritocită" sub formă de abur în partea umbrită, poziția cilindrilor se schimbă automat, cel rece devenind un cazan de abur, iar cel cald – frigorifer. Diferența de temperatură dintre partea expusă la soare și cea umbrită e enormă. Mașina funcționează la perfecție în mod automat. Dacă n-ar exista uzura pieselor prin frecare, am putea spune că e un adevărat „perpetuum mobile".

O altă instalație solară are forma unui glob uriaș cu un mic orificiu. În interior, globul e negru. Prin orificiu pătrund raze de soare concentrate de oglindă, încălzind suprafața interioară a globului, Această căldură o folosim atât pentru acționarea mașinilor, cât și pentru procese metalurgice. La noi nu prezintă nici o greutate să obții o temperatură de plus șase mii de grade, deci atâta cât are suprafața Soarelui. Cred că în

drum spre Lună ai remarcat uzina noastră sferică...

– Cum să nu! Pare, într-adevăr, o mică planetă...

– Dar n-ai observat cumva, în spatele sferei, un patrulater uriaș, care ascunde o parte din cerul înstelat?

– Nu, uite că mi-a scăpat...

– Poate ca racheta a mers perpendicular pe una din laturi. În cazul acesta era normal să nu observați. Când e în bătaia luminii solare, se vede de departe ca un fel de „Lună pătrată”. De fapt e pur și simplu o celulă fotoelectrică. O tablă de aramă extrem de fină, cu o suprafață de zece mii de metri pătrați, acoperită cu oxid de cupru. De la celulă pornesc niște fire subțiri, care nu se văd de departe. Iar deasupra se află o instalație și mai mare semănând cu un calorifer obișnuit. Această instalație termoelectrică este alcătuită din țevi de metale diferite sudate la mijloc. Datorită

faptului că Soarele încălzește cusătura sudată, rezultă curent electric. Pe scurt, dispunem de energie în cantități practic nelimitate. Crearea unor mașini de prelucrat metalele nu mai e o problemă. Se înțelege că nu putem folosi forjarea: ciocanele n-au nici o greutate. Matrițarea și presarea înlocuiesc însă de minune forjarea. Iată de ce n-ai să găsești în fabricile și uzinele noastre nici funingine, nici murdărie. Peste tot te întâmpină o curățenie ideală, domnește liniștea, poți respira în voie aer curat. Orice obiect, oricât ar fi de mare, poate fi deplasat dintr-un loc într-altul fără nici o greutate. Vânătorii noștri de meteoriți ne-au aprovizionat cu mii de tone de fier, cupru, plumb, staniu, iridiu, platină, crom, wolfram sub formă de sfere care „atârnă” în afara globului ori, ca să spunem așa, în „curtea” întreprinderii. Când avem nevoie de o sferă dintr-astea, o tragem înăuntru de sîrmulița cu care e legată. Cam așa se prezintă la noi

„transporturile interne". Se întâmplă însă ca, uneori, să folosim și mici „rachetocare cosmice", care țin locul electrocurelor. În general, lucrăm cu sudură electrică. Câteodată, însă, folosim nemijlocit „sudura solară". Dacă te interesează barem cât de cât problemele tehnice, să vii neapărat pe la noi... Apropo, unde ai fost astăzi pe la douăsprezece „ora locală"?

– În seră sau poate în laborator, nu mai știu exact. Dar de ce?

– Cum? N-ai auzit alarma?

– Nu.

– Înseamnă că te aflai în laborator, care e destul de departe de KEȚ. Altfel n-ai fi putut să nu auzi sirena că vuia ca o apucată. Tocmai mă aflam în biroul lui Parhomenko. S-a iscat un tăvăno grozav...

– Dar din ce cauză s-a dat alarma?

– S-a petrecut ceva extraordinar, deocamdată unic în anelele Stelei. Un meteorit minuscule – poate ceva mai mare

decât un firicel de nisip – a străpuns Steaua noastră de la un cap la altul, găurind pe parcurs câteva frunze și umărul unei fete. Faptul că spărtura din înveliș s-a lipit singură dovedește că meteoritul era extrem de minuscul. Dar Goreva, căreia acest oaspete ceresc i-a străpuns costumul și umărul, țipa cât o țineau puterile că a fost o scăpărare și un bubuit ca de trăznet. Imediat s-a dat alarma: dacă meteoritul ar fi făcut o spărtură mai mare în învelișul Stelei, s-ar fi scurs gazul și ne-am fi pomenit pradă frigului cosmic. Tocmai pentru a se preveni o asemenea primejdie stația este împărțită în compartimente etanșe. Cât ai clipi ușile se închid ermetic pentru ca atmosfera din celelalte secții să rămână neatinsă, în compartimentul avariat sunt trimiși imediat maiștri reparatori îmbrăcați în costume cosmice. Goreva apucase să fugă din camera ei înainte ca ușile să se fi închis automat. De altfel, pentru orice eventualitate, fiecare are

la el și chei. Așa că, după cum vezi, poți ieși chiar dacă ușile s-au închis. Cu toată panica, s-a acționat disciplinat și metodic. Meller a examinat-o rapid pe Goreva, declarând că de când practică medicina n-a văzut o rană mai „sterilă”. Dacă se poate numi rană o găurică cât o împunsătură de ac?!

Și, la urma urmelor, adevărul e că nici n-a fost nevoie s-o panseze. Dar văd că m-am întins la vorbă, exclamă inginerul, privindu-și ceasul-brățară. Să știi însă că te aștept!

I-am făgăduit că voi veni neapărat, dar evenimente neprevăzute m-au împiedicat să mă țin de cuvânt.

Pur și simplu mă mutasem cu totul în laboratorul zoologic. Uneori nici nu mă mai duceam la cantină: pune-ți scafandrul, scoate-ți scafandrul, treci prin camerele atmosferice – toate acestea îmi răpeau prea mult timp. Or pentru mine fiecare minut avea acum preț. Și pe drept cuvânt: aici în

șaiszeci de secunde puteai realiza mult mai mult decât muncind ore în șir pe Pământ. Procesele biologice se desfășurau cu o repeziciune de necrezut. Mutațiile drosophilelor se desfășurau literalmente sub ochii mei. Imensa diversitate a fenomenelor nu înceta să mă uimească. Eram cu totul absorbit de cercetarea legilor care guvernau aceste modificări, înțelegerea profundă a funcționării acestor legi însemna, totodată, și găsirea unui nou și puternic mijloc pentru dirijarea precisă a dezvoltării și creșterii animalelor. Studiam nucleele celulelor și cromozomii – purtătorii caracterelor ereditare. Cercetând garnituri întregi de cromozomi, am ajuns să obțin „la comandă” drosophile de sexul și mărimea dorită.

Ce perspective extraordinare de dezvoltare pentru creșterea animalelor! E drept că pe Pământ razele cosmice nu sunt atât de intense Dar nu e mai puțin adevărat că s-au și descoperit metode pentru dobândirea lor

pe cale artificială. Deocamdată folosirea lor pe masă largă e un lux, dar nimic nu ne împiedică să facem experiențele necesare aici, pe Steaua KET. Va veni un timp când și pe Pământ animalele vor fi expuse iradierii cosmice artificiale în niște camere speciale, obținându-se cu precizie efectele scontate. Vom putea să avem atâtea vaci și atîția tauri câți ne trebuie nouă și nu după cum se milostivește natura. Se va ajunge la adevărați coloși ca, bunăoară, vaci de mărimea elefanților care să dea zeci de găleți de lapte pe zi. Da, într-adevăr, perspectivele sunt ademenitoare!

În timp ce lucram n-o uitam nici pe Gipsy. Cățelușa se atașase de mine și nu se depărta nici cu un pas. Și aflați că în compania iui Gipsy nu te plictiseai deloc. Ce-i drept, nu mi-a fost lesne să mă obișnuiesc cu înfățișarea și cu firea ei stranie. Cu timpul însă am ajuns nici să nu-i mai remarc

hidoșenia. Privirea cățelușei se mai înveselise.

Oamenii nu sunt prea grijulii cu prietenii lor patrupezi. Uite, de pildă, Kramer! „Bă. tu, oaie chelboasă, o repezea el pe Gipsy, amenințând-o cu pumnul încearcă numai să te apropii!" Nu era de mirare că Gipsy nu-l avea deloc la inimă.

Lecțiile de „vorbire" constau în alcătuirea unui „limbaj convențional". Eu căutam în cele mai diferite prilejuri să-mi întipăresc reacțiile fonetice ale cățelușei. Sunetele acestea aduceau, desigur, prea puțin a vorbire articulată, deși se deosebeau, totuși, între ele. Chiar Gipsy mă ajuta, făcându-mă să fiu atent la intonații, la intensitatea sunetelor, la pauzele dintre ele. Și așa, încet, am ajuns să ne înțelegem destul de bine. Singurul neajuns era că Gipsy continua să fie o „străină" al cărei grai îl pricepeam numai eu. Asta o făcea să țină și mai mult la mine. Mereu mă lingea pe mână: păstrase

acest mod canin de a-și manifesta dragostea. De altfel, cum și-ar fi putut manifesta altfel simțămintele duioase?

Mă amuzam grozav văzând-o pe Gipsy cum îi învăța cu dragoste și răbdare pe cățeluși să se deplaseze sau, mai precis, să zboare în condiții de imponderabilitate! Și azi îmi pare rău că n-am filmat aceste scene...

Urmărindu-i comportarea, îmi spuneam că măsura în care omul a reușit să-și facă din animale niște slujitori credincioși e extrem de mică față de ceea ce s-ar mai putea face în această direcție. Gipsy, cu labelle ei palmate, n-are ce căuta pe Pământ: mușchii și scheletul ei sunt, desigur, prea slabi pentru viața terestră. Dar nimic mai simplu decât să se selecționeze chiar aici, pe Stea, o rasă de câini foarte dezvoltați și perfect adaptați condițiilor de pe Pământ. E necesar numai ca acești câini să fie crescuți în condiții de gravitație artificială. Sub influența razelor cosmice atât de intense, creierul li se

dezvoltă aici mult mai repede decât pe Pământ. Am remarcat că auzul și mirosul lui Gipsy sunt de o finețe excepțională. Ar putea fi nu numai un paznic ideal, capabil să aprindă la nevoie semnale luminoase, să apese pe butonul soneriei ori să dea alarma telefonic, lătrând în receptor, dar și un fel de reactiv viu în industrie, sesizând fără greș cele mai infime schimbări de miros, temperatură, sunet, culoare și, totodată, semnalizându-le imediat. De această sarcină se achită, desigur, în mod desăvârșit și automatele noastre. Gipsy însă, nefiind un automat, e capabilă de ceva mai mult: ea poate nu numai să „sesizeze”, dar și să modifice desfășurarea procesului cu ajutorul automatelor.

Era nespus de fericită când îi încredințam diverse comisioane și le executa aproape întotdeauna ireproșabil. Dacă se întâmplă să nu mă înțeleagă, clătina din cap. Pentru „da”

și „nu” convenisem, între timp, asupra sunetelor „va” și „vă”.

Devotamentul cățelușei nu cunoștea margini. S-a întâmplat odată sa intre în laborator un nou angajat, sosit de curând de pe Pământ, care s-a oprit în fața mea mușcându-și dezordonat și neîndemânatec aripile. Închipuindu-și că omul vrea să mă lovească, Gipsy țâșni ca o săgeată și îl îmbrânci cât colo. Văzându-se atacat pe neașteptate de o dihanie apocaliptică, sărmanul om era să-și piardă cunoștința de frică.

Nu-mi va fi ușor să mă despart de Gipsy, dar nici pe Pământ nu pot s-o iau. Numai bine nu s-ar simții.

Ce mai calea-valea, eram încântat de Gipsy. În schimb, despre Faleev nu mai știam ce să cred: starea lui psihică se înrăutățea văzând cu ochii. Pur și simplu se tâmpea. Incapabil să înțeleagă până și lucrurile cele mai simple, rămânea câteodată

minute în șir atârnat lăliu în fața mea. Se înțelege că nici cu munca n-o mai scotea la capăt. Uita de la mână până la gură, făcea niște greșeli de mă apucam cu mâinile de cap. Decrepitudinea era vizibilă în întreaga sa înfățișare: umbla cu o barbă de nu știu câte zile, aproape că nu-și mai schimba hainele și eram nevoiți să-l ducem aproape cu forța la baie până și fizicul său începu să se resimtă. Nu-mi venea să cred ochilor, dar până la urmă m-am convins că, într-adevăr, creștea mereu sau, mai precis, e lungă. Fața îi devenea și ea tot mai prelungă, iar falca de jos tot mai proeminentă. Degetele de la mâini și de la picioare creșteau și ele într-una, în vreme ce cartilagiile și oasele i se îngroșau. Arăta ca și când s-ar fi îmbolnăvit de acromegalie. L-am luat odată de mână și l-am condus până la oglindă, în care nu se mai privise, probabil, de vreo lună.

– Uite în ce hal ai ajuns, dragă Faleev.

Se uită îndelung la propria sa imagine și întreabă:

– Cine e ăsta?

Aoleu, nu se mai recunoaște nici pe el însuși!

– Cine să fie?! Dumneata.

– Nu zău?! mormăi cu o totală nepăsare. Sunt mai fioros decât Gipsy. Și, imediat, schimbă vorba.

Hotărât lucru, omul acesta trebuie neapărat tratat. Nu mai e nici o clipă de pierdut.

M-am decis să mă reped chiar în ziua aceea la KEȚ ca să stau de vorbă cu doctorița Meller.

Dar ceea ce s-a întâmplat mai târziu, m-a făcut să discut cu Meller nu despre un singur bolnav, ci despre doi.

XIX. O MALADIE BIZARĂ

Arătătoarele ceasului nostru cu arc (cele cu pendulă nu funcționează în lumea imponderabilității) se apropiau de orele optsprezece. Faleev plecase la Steaua KEȚ. Zorina mai avea ceva de lucru la laboratorul zoologic. Munca o pasiona, ca și pe mine, și întârzia deseori aici până la ora cinei. Tânăra asta voioasă, săritoare și plină de viață era nu numai un cercetător excelent, dar și o bună camaradă.

Îmi puneă deseori întrebări legate de preocupările noastre științifice, iar eu îi răspundeam bucuros.

Așa s-au petrecut lucrurile și de data aceasta.

Vera Zorina studia problema influenței frigului asupra creșterii lânii la ovine. Animalul pe care se efectua experiența se afla într-o cameră specială, cu o temperatură

destul de scăzută, și din această pricină fata lucra acolo într-un costum călduros. Încăperea respectivă se afla tocmai la capătul laboratorului nostru tubular.

Stăteam singur în fața unei lădițe de sticlă, examinând o drosophilă monstruoasă de mărimea unui porumbel. În pofida acestor dimensiuni, musca avea niște aripioare de albină. Deoarece aripioarele nu-i foloseau aproape la nimic, prefera să se slujească de picioare, alergând sprintenă de colo-colo prin căsuța de sticlă. E demn de menționat faptul că musca cea gigantică nu mai era o ființă asexuată, ci o femelă – și asta fiindcă așa voisem eu! Reflectând la perspectivele pe care le deschidea acest succes, n-am băgat-o în seamă pe Gipsy, care-mi dădea târcoale, căutând să-mi comunice ceva în graiul ei. Abia mai târziu am înțeles că Zorina mă roagă să trec puțin pe la ea.

Mă ridicai și o urmași pe Gipsy, care o luase înainte vâslind cu labele-i palmate. În fundul

laboratorului, mi-am pus un costum călduros și „am intrat” în încăperea specială. Sus, aproape de tavan, „plutea” un berbec. Părul îi ajunsese atât de lung că nici nu i se vedeau picioarele. Îmi trecui degetele prin blana lui mătăsoasă. O adevărată „lână de aur”, atât de fină încât berbecul părea învăluit într-un abur.

– Nu-i rău, faci progrese, constatai eu.

Zorina se bucură.

– Și gândiți-vă că abia deunăzi l-am tuns. Parul i-a crescut rapid la loc, cu firul chiar mai lung ca înainte. Numai că a devenit ceva mai aspru și asta mă neliniștește.

– Aspru? Nici mătasea nu-i mai moale!

– Cel dintâi a fost însă fin ca firul de păianjen, replică Zorina. Compară și dumneata – și, cu aceste cuvinte, îmi întinsa un smoc de lână albă ca zăpada și ușoară ca voalul.

Avea dreptate, era mai fină.

– E posibil oare să fi devenit mai grosolană din pricina tunsului? mă întrebă fata.

Nu-i puteam răspunde pe loc.

– Aici e cam frig. Hai mai bine să discutăm dincolo!

În laborator ne-am scos șubele și le-am „agățat” în aer. Un soare albastru ne privea pe fereastră.

Undeva, jos de tot, plutea gigantică secera Pământului. Calea Laptelui își risipise pe boltă toate diamantele, a căror strălucire pălea pe alocuri sub scama alburie a nebuloasei. O priveliște care ne devenise familiară... Cu piciorul agățat de o curelușă prinsă în „tavan”, Zorina se pregătea să mă asculte. Iar eu, cu brațul după gâtul cățelușei, mă așezai chiar lângă fereastră.

Deodată Gipsy mîrîi alarmată: „Krmrrrr...” în aceeași clipă se auzi glasul lui Kramer:

– Vai, ce idilă divină! Ce duo astral!

Mă uitai la Zorina: fata se încruntase. Gipsy mîrîi din nou, dar izbutii s-o liniștesc, Manevrînd cu aripa dreaptă. Kramer descria cercuri-cercuri, apropiindu-se tot mai mult de noi.

– Am ceva de vorbit cu Vera! mă anunță el străpungându-mă cu privirea.

– Și eu v-aș deranja? îl întrebai.

– Oare pricepi chiar atât de greu? se răsti el la mine întărîtat. Las' că cu dumneata stau eu de vorbă mai târziu...

Făcându-mi vînt de perete, zburai spre capătul opus al laboratorului.

– De ce pleci, Artemiev? se auzi vocea Zorinei.

Întorcînd capul, o văzui pe Gipsy șovăind: nu știa dacă să zboare după mine sau să rămână cu fata de care se atașase tot atât de mult.

– Haidem, Gipsy!

Pentru prima oară Gipsy nu-mi execută ordinul, răspunzînd că rămîne s-o apere pe

Zorina. Kramer nu înțelese nimic căci pentru el „cuvintele” lui Gipsy nu erau decât un șir de lătrături, mîrâieli și clefăieli. Cu atît mai bine!

M-am oprit lângă drosophila mea, dar eram cu urechea la pîndă: ce se întîmplă oare la celălalt capăt al laboratorului? Aerul straniu al lui Kramer și purtarea cățelușei, care simțise probabil primejdia, mă neliniștiseră. Totuși nici un zgomot suspect nu tulbura liniștea. Gipsy nu mîrâia și nici nu lătra. Nu-l auzeam nici pe Kramer. Or fi scutind în surdină. Unde mai pui că, deoarece atmosfera din laborator nu era atît de densă ca aceea de pe pămînt, sunetele se auzeau aici mai înăbușit. Trecu însă un minut de așteptare încordată și apoi încă unul. Deodată, brusc, izbucniră lătrături disperate: mă chema Gipsy. Apoi lătrăturile se transformară într-un mîrâit surd.

Mă smulsei din loc și făcui rapid cale
întoarsă sPrijinindu-mă din când în când de
pereți pentru a-mi iuți zborul.

Văzui o scenă oribilă.

Kramer era cât pe-aci s-o sugrume pe
Zorina, care se zbătea zadarnic să scape din
încleștarea degetelor lui. Gipsy își înfipse
colții în umărul lui Kramer și acesta se
zvârcolea din tot trupul ca să scuture
câteaua de pe el. Toți trei se rostogoleau prin
laborator ca un ghem viu.

M-am repezit din viteză și – ce era să fac? –
l-am strâns pe Kramer de gât.

– Gipsy! Dă alarma! Sună! Telefonul!

Kramer horcăia, dar nici prin gând nu-i
trecea să-i dea drumul Zorinei. Degetele
parcă i se înțepeniseră pe gâtul fetei. Pe
chipul lui schimonosit de furie sticleau niște
ochi de nebun.

Gipsy goni spre tabloul cu soneriile și
apăsă pe butonul „Alarma”. Apoi se întoarse
și-l strânse pe Kramer de nas. Descreieratul

scoase un răcnet și-și desfăcu strânsoarea. În clipa aceea și Gipsy îi dădu drumul.

Era însă prematur să jubilăm. E drept că reușisem s-o împing pe Vera cât mai departe de Kramer, dar chiar în clipa următoare acesta repezi o directă formidabilă în mutra „turtită” a lui Gipsy și se năpusti asupra mea. Se încinse o luptă ciudată. Eu dădeam într-una din aripi, străduindu-mă să mă feresc de atacurile lui Kramer. Dar adversarul meu, mai deprins cu imponderabilitatea, se răsucea fulgerător ca să mă trezesc din nou, față în față cu el. Atunci Gipsy se repezea între noi gata să-și înfigă colții în obrazul lui Kramer.

Ca apucat de furii, Kramer mă izbea cu picioarele și îmi căra la pumni cu nemiluita. Noroc că pumnii lui nu cântăreau nimic: simțeam lovitura numai atunci când, opintindu-se zdravăn de perete, tabăra cu forțe noi peste mine.

La un moment dat izbutise printr-o manevră să mă apuce pe la spate și încet-încet, își apropia degetele de beregata mea. Gipsy îi prinse încheietura brațului drept ca într-o menghină. Ca să scape de câine, Kramer fu nevoit să se folosească de mâna stângă. În aceeași clipă interveni și Vera apucându-l de picioare.

Încercăi să-l iau cu binișorul.

– Potolește-te, Kramer. Suntem trei contra unul.

Degeaba! Parcă era cuprins de turbare.

În momentul acela se auziră niște glasuri: cinci tineri săriră între noi să ne despartă. Kramer împărțea lovituri în dreapta și în stânga, se zbătea, țipa cât îl ținea gura. Atunci unul dintre băieți aduse o frânghie de la micul nostru depozit și-l legară fedeleș.

– Aruncați-mă în gol! șuieră Kramer.

– Mai mare rușinea! îl muștră unul din tineri. O asemenea poveste nu s-a pomenit nicicând pe Steaua KET!

– Directorul nostru, tovarășul Parhomenko, este investit și cu atribuții judecătorești, interveni altul. Sper că acest act de huliganism – primul din istoria Stelei noastre – va fi și cel din urmă.

– Nu vă grăbiți să-l judecați, tovarăși, le spusei cu împăciuitoare. Mai curând cred că omul acesta trebuie tratat. E bolnav.

Kramer își încleștă fălcile și nu mai scoase nici o vorbă.

Ca să nu sară din nou la bătaie, îl băgară legat în „scafandru” și-l transportară pachet. Zorina și cu mine ne-am dus și noi pe Steaua KEȚ, lăsând laboratorul în grija tovarășului de gardă și, bineînțeles, a lui Gipsy.

Pe KEȚ am cerut insistent ca doctorița să-l examineze numaidecât pe Kramer. I-am vorbit pe larg despre purtarea tânărului, din ziua în care l-am cunoscut și până la ultima lui ispravă. Am adăugat, în aceeași ordine de idei, că după părerea mea Faleev suferă și el

de o boală, care-i afectează nu numai trupul, dar și psihicul, nefiind exclus ca amândoi să se fi îmbolnăvit din aceeași cauză.

Meller m-a ascultat cu multă luare-aminte.

– E posibil. Condițiile de aici sunt prea ieșite din comun. Am mai avut cazuri de demență gravă. Unuia dintre primii „coloniști cerești” i s-a năzărit că se află, pe "lumea cealaltă". Ca să vezi ce nerozii mai persistă în mintea unora!

Întâi a fost adus în fața ei Kramer, iar apoi Faleev.

Mereu posomorât, Kramer n-a răspuns la întrebări deschizând gura numai ca să repete cuvintele pe care le mai rostise o dată:

– Aruncați-mă în gol!

La Faleev predomina un fel de „mirare blajină”, cum se exprimase în glumă Meller. Răspunsurile lui Faleev fură, totuși, pentru ea concludente. După plecarea celor doi, îmi spuse:

- Ai perfectă dreptate. Sunt amândoi bolnavi, și încă grav de tot. Bineînțeles că nici vorbă nu poate fi să-l judecăm pe Kramer. Dimpotrivă, merită toată compasiunea. S-a jertfit pe altarul îndeplinirii datoriei sale de om de știință. Mă întreb însă cum se face că dumneata, biolog, n-ai descoperit mai înainte cauza?

- Nu sunt de mult timp aici și, apoi, nu sunt medic, mă bâlbâii eu.

- Și, totuși, nu era chiar atât de greu. De altfel, uite că mi-a scăpat și mie, care-s destul de „bătrână” aici! Halal să-mi fie! Razele cosmice – iată cauza! Gândește-te bine: chiar și la o înălțime de 23 de kilometri de la suprafața Pământului razele cosmice sunt de 300 de ori mai puternice decât pe Pământ. Prin atmosfera terestră răzbate însă o cantitate cu totul neglijabilă. Dar noi ne aflăm în afara hotarelor atmosferei și suntem, deci, expuși, vreme îndelungată, acțiunii razelor cosmice, acțiune care este

aici de o mie de ori mai intensă decât pe Pământ...

– Dați-mi voie, o întrerupsei eu. Dacă-i adevărat ce spuneți, înseamnă că ar fi fost normal ca întreaga populație a Stelei KEȚ să se țină la loc sau să degenereze. Or, după cum vedem, nu-i așa...

Meller clătină din cap.

– Tot n-ai priceput! Pentru asta trebuie să mulțumim celor care au construit Steaua KEȚ. Cu toate că, la început, se susținea că razele astea nu prezintă nici un pericol, constructorii au prevăzut în învelișul clădirilor noastre cerești niște straturi izolatoare care ne apără chiar și de cele mai puternice radiații cosmice. Acum e clar?

– N-am știut...

– Unele din laboratoare însă, cum sunt, de pildă, cel de fiziologia plantelor ori laboratorul zoologic, au fost concepute în așa fel încât să lase să răzbată cât mai multe raze, pentru ca să se poată stabili cu precizie

cum influențează ele organismul animalelor și plantelor. Pe ce se bazează toate experiențele voastre cu drosophilele sau cu animalele mai mari? Sau faimoasele voastre mutații? Oare nu tocmai pe acțiunea razelor cosmice? Sau nici pe asta n-o știi...

– Ba da. Acum am înțeles...

– Uf! În sfârșit! Prin urmare la drosophile se constată mereu alte modificări, din câini, capre sau oi ies niște drăcovenii de nu mai știi ce-s alea, dar voi, ce se întâmplă cu voi? Ce, sunteți plămădiți din alt aluat? Ori poate ți-ai închipuit că numai animalele sunt supuse influenței razelor? Să nu-ți închipui că eu n-am știut-o! Ba am și atras atenția! Niște biologi ca dumneata au reușit însă să-mi vâre-n cap că nu-i nici o primejdie! Și acum, poftim rezultatul: unul s-a țicnit, altul e pe cale să devină un monstru. Da, da, dragul meu, razele cosmice au influențat glandele, iar acestea la rândul lor funcțiile fiziologice și psihice. E limpede ca lumina

zilei! Faleev are acromegalie: de boala asta îl scap eu destul de repede. Cu Kramer însă va fi mai greu. Află că și dumneata, scumpe prietene, ai să pățești la fel dacă mai rămâi vreo doi ani într-un laborator ca ăsta...

– Și atunci ce să fac? Că doar n-o să las lucrările baltă...

– Nici nu-i nevoie. O să găsim noi un mijloc de apărare. Parcă roentgenologii ori radiologii nu lucrează cu raze nocive? Totul e să știi să te pui la adăpost. Vom folosi în aceste laboratoare căști izolatoare cu vizor, costume de protecție sau mai știu eu ce. Animalele pentru experiențe vor fi expuse direct razelor, în timp ce cercetătorii se vor afla sub un „acoperiș” prin care să nu străbată „ploaia” cosmică. Și nu se va putea intra în camera de experiențe, adică în plină „ploaie”, decât cu o „umbrelă”. Voi da dispozițiile necesare și inginerii noștri or să se descurce.

XX. BĂRBOSUL EVGHENIEV-PALEI

S-au scurs opt luni de când am părăsit Pământul.

Steaua se pregătea de sărbătoarea ei anuală, celebrată într-un cadru deosebit de solemn: Ziua întemeierii. Știam de la „bătrâni” că la această sărbătoare se adună coloniștii din toate colțurile cerului. Raportul de activitate pe anul expirat este, de obicei, urmat de referate, de comunicări cu privire la diverse realizări, de schimburi de experiență, planuri de viitor... În acel an Ziua întemeierii urma să fie sărbătorită cu mare pompă. Eu, unul, cel puțin, știu că o așteptam cu nerăbdare: o să am prilejul s-o văd – în sfârșit! – pe Tonia, ca și pe neastâmpăratul acela de bărbos care, când îl cauți, e plecat la dracu-n praznic.

Preparativele erau în toi. Din seră s-au adus plante agățătoare și flori pentru pavoazarea sălii mari. Pictorii dădeau zor cu

pancarte, portrete, diagrame, orchestra învăța cântece și melodii noi, se repeta o piesă, șefii de lucrări științifice întocmeau dări de seamă.

Era o plăcere să zbori „serile” de-a lungul tunelului verde, împodobit cu lămpioane multicolore. Peste tot – agitație ca în ajun de sărbătoare. Răsunau cântece, glasuri zglopii. În fiecare zi apăreau noi figuri, în majoritate tineri. Aveau loc revederi zgomotoase, schimburi vii de impresii.

– De unde vii?

– Din zona asteroizilor.

– Ai fost pe inelul lui Saturn?

– Te cred!

– Hai, povestește-ne, cum e acolo?

Pe loc se forma în jurul povestitorului un grup compact sau, mai bine zis, un adevărat roi: greutatea fiind aici infimă, mulți zburau pe deasupra.

– După cum știți, inelul lui Saturn este format dintr-o puzderie de frânturi care

gonesc toate în aceeași direcție. Sunt, pesemne, rămășițele unei mici planete care s-a făcut bucăți, un satelit al lui Saturn. Unele din aceste frânturi sunt cât o pietricică, altele cât o stâncă uriașă sau chiar un munte.

– Și poți umbla pe inel, sărind din piatră în piatră? se interesă cineva.

– Cine nu te lasă? răspunse cel întrebat în așa fel încât nu știai dacă vorbește sau glumește. E drept că unele frânturi de-astea sunt atât de înghesuite încât poți trece ușor de pe una pe alta. În general însă, distanța între ele nu e chiar atât de mică. Dar cu rachetele noastre portative n-a fost nici o dificultate. Măi, băieți, acolo zace o adevărată comoară! Unele bucăți sunt din aur curat, altele din argint, cele mai multe însă de fier.

– Ai adus și aur, firește?

– Câteva probe. Inelul lui Saturn ne ajunge pentru sute de ani. O să desprindem piatră cu piatră din acest minunat colier... La

început pe cele mărunte, dat apoi va veni și rândul celor mari.

– Și-l veți depozita pe Saturn de podoaba lui superbă! Păcat! oftă cineva.

– Într-adevăr, e o priveliște grandioasă. Dacă ești pe același plan cu inelul, nu-i vezi decât muchea, o dungă subțire și luminoasă care taie planeta. De sus însă vezi un cerc scânteietor de o frumusețe fără egal. Privit dintr-o parte, e ca un arc de aur care se întinde pe o jumătate de boltă și care, în funcție de unghi, poate fi eliptic sau chiar parabolic. Dacă îți mai imaginezi și cele zece luni satelite, îți poți face o idee despre spectacolul feeric care i se înfățișează exploratorului...

– Ai fost și pe Saturn?

– Nu, cinstea asta ți-o las ție, replică povestitorul în râsetele celorlalți. În schimb am coborât pe Phoebe, pe Japhet. Niște luni minuscule, fără atmosferă, atâta tot. Însă,

ori încotro ți-ai arunca privirea ai în față o panoramă superbă.

– Pe scurt, cunoaștem acum stratosfera ca aerul camerei în care locuim. Nu mai există nici o taină nedelegată, se auzi glasul aerologului, care tocmai trecea în zbor la braț cu bunul meu prieten Sokolovski.

Făcui geologului un semn cu mâna. În clipa aceea îl văzui pe Tiurin. Pășind cam nesigur alături de directorul Parhomenko, astronomul perora pe larg despre mișcare. Te pomenești că are de gând să ne țină un referat despre filozofia mișcării!

Parhomenko se apropie de Zorina. Nu e prima oară că-i văd împreună. Noroc că nu-i pe aici Kramer. Sărmanul! Tot mai zace la izolator. Tiurin, distrat ca întotdeauna, nici nu băgă de seamă că directorul îl părăsise și porni mai departe vorbind de unul singur:

– Mișcarea e o binefacere, imobilitatea e un dezastru. Mișcarea e sinonimă cu binele, inerția...

Restul tiradei propovăduitorului noii teorii filozofice se pierdu în acordurile orchestrei.

Am străbătut de câteva ori culoarul de la un cap la altul, apoi am luat la rând sala cea mare, cantina, „stadionul”, bazinul. Lume multă zburând, sărind, cățărându-se. Pretutindeni râsete, glasuri. Tonia însă – nicăieri... Până la urmă mă înapoiai amărât la laboratorul zoologic ca să-mi descarc inima către prietenul meu patruiped...

Iată și ziua aniversării. Pentru ca numeroșii coloniști să stea cât mai comod, forța de atracție a fost redusă aproape la zero și astfel asistența se instalează uniform pe întreg spațiul: pe pereți, pe tavan, după cum îi venea fiecăruia mai la îndemână, întocmai ca drosophilele mele în cutia de sticlă.

În fundul culoarului fusese improvizată o „estradă”. În spatele estradei se înălța un panou luminos, artistic executat. Pe acest panou erau zugrăviți trei aștri: jos – Pământul, deasupra Steaua KET, iar mai sus

Luna. Pe fundalul panoului se. profila o statuie în platină înfățișându-l pe Konstantin Eduardovici Țiolkovski în poziția lui preferată: așezat, cu o planșetă pe genunchi și cu creionul în mâna dreaptă. Părea că marele inventator, care deschisese omenirii drumul spre stele, tocmai se întrerupsese din lucru ca să-i asculte pe vorbitori. Sculptorul izbutise să redea extraordinar încordarea întipărită pe chipul acestui bătrân pe care-l părăsise auzul și, în același timp, zâmbetul lui senin, fericit, de om a cărui viață lungă n-a fost irosită în zadar. Statuia de un argintiu mat, valorificată din plin de lumină, producea o impresie de neșters.

„Masa Prezidiului” era un inel de aur care plana în gol, evocând imaginea văzută de pe KEȚ a planetei noastre materne în faza „Pământului nou”. Membrii prezidiului se înșiruiră în jurul inelului ținându-se de el. Când în mijlocul lor apăru directorul

Parhomenko, sala izbucni în aplauze și aclamații.

În clipa aceea, am simțit pe mână o atingere ușoară. Am întors capul. Tonia!

– Tu!... Altceva n-am fost în stare să-i spun. Dar uite că, pe negândite, începusem s-o tutuiesc.

Încălcând regulamentul de conduită al Stelei KEȚ, ne strânseserăm mâinile cu căldură.

– N-am reușit să termin mai devreme! îmi șopti Tonia. Știi, am mai făcut o descoperire. Foarte utilă în condițiile de aici, dar din păcate aproape inaplicabilă pe Pământ... Îți aduci aminte, desigur, de asteroidul acela minuscul care ne-a străpuns „casa” și era cât p-aci să provoace o catastrofă? Prin urmare, teoria probabilităților arată că riscul e minim, asemenea accidente nu sunt totuși excluse. Pornind de la această constatare, am inventat...

– Atunci e vorba de o invenție și nu de o descoperire?

– Mă rog, fie cum vrei tu. Am inventat un aparat care, reacționând prompt la apropierea chiar și a celor mai mărunți asteroizi, îndepărtează automat și la timp Steaua din calea acestora.

– Ceva în genul radarului care previne navele când se apropie de aisberguri?

– Cu singura deosebire că aparatul meu nu numai că previne, dar și deplasează Steaua noastră într-o parte sau alta. Dar o să-ți explic eu pe larg mai târziu. Să-l ascultăm pe Parhomenko!

În mijlocul unei profunde tăceri, directorul felicită întreaga asistență cu prilejul „încheierii cu succes a anului sideral”. O explozie de aplauze și apoi din nou, liniște. Făcând un bilanț al activității, directorul spuse că "Steaua KET, vlăstarul Terrei a și început să restituie Planetei mame ceea ce îi datorează". În cuvinte calde a relevat că

întregul colectiv de pe Steaua KET a repurtat izbânzi colosale în domeniul astronomiei, aerologiei, geologiei, fizicii, biologiei, izbânzi care au sporit tezaurul de cunoștințe al întregii omeniri. Câte descoperiri științifice mărețe! Câte probleme, insolubile pe Pământ, și-au aflat aici rezolvarea! Iată, de pildă, descoperirile de o excepțională valoare ale lui Tiurin. Tratatul său „Structura cosmosului” va intra în istoria științei ca o operă clasică de însemnătate epocală. Numele autorului acestui tratat a și ocupat locul ce i se cuvine în galeria unor titani de talia lui Newton și Galilei.

Directorul a vorbit în termeni elogioși și despre lucrările aerologului Kistenko, geologului Sokolovski și ale tovarășei Gherasimova, „remarcabilă inventatoare și experimentatoare”. A menționat și modestele mele lucrări, acordându-le, după părerea mea, o importanță mai mare decât merită.

– Țin să aduc deosebite elogii eroismului autentic al tovarășului Evgheniev, cuceritor al spațiilor cosmice, rosti solemn Parhomenko și, întorcându-se, începu să aplaude pe cineva aflat în spatele său.

– Evgheniev! Să știi că-i bărbosul nostru! Curios, întind gâtul să-l văd mai bine, dar eroul nu se arată. Nu se ridică nici atunci când izbucnesc aplauzele.

– Tovarășul Evgheniev face exces de modestie, glumește Parhomenko. Dar nu-i nimic, îl convingem noi să-și istorisească peripețiile extraordinare din zona asteroizilor. Ca șef al expediției, are obligația să ne facă o dare de seamă, nu?

Iată-l, în sfârșit, și pe Evgheniev. Îl recunosc numaidecât.

– Dar tu, dacă nu l-ar fi prezentat directorul, l-ai fi recunoscut? o întrebai pe Tonia.

Tonia zâmbi.

– Numai dacă ar fi fost singurul bărbos de pe lume. Nu uita că l-am zărit doar o frântură de secundă, când gonea spre aerodrom.

Dar când Evgheniev începu să vorbească, Tonia se făcu brusc albă ca varul.

– Ce-i cu tine? exclamai speriat.

– Știi cine e ăsta? Palei! E glasul lui... Cât de mult s-a schimbat! Palei e Evgheniev... Să mor dacă înțeleg ceva. Nu mai înțeleg nimic!

Cred că mă făcusem la fel de palid ca și Tonia: noutatea asta mă tulburase și pe mine nespus.

– Cum termină de vorbit, ne ducem la el! hotărî Tonia.

– N-ar fi cazul să te duci singură? Doar aveți să vă spuneți atâtea!

– N-avem nici un fel de secrete. Crede-mă așa e mai bine. Haidem!

Când se stinseră ultimele ovații și bărbosul se depărtă de inelul prezidiului, Tonia și cu mine ne îndreptarăm repede spre el.

Partea oficială a programului se terminase. „Roiul” se puse în mișcare. În acompaniamentul orchestrei, asistența intona „Imnul stelelor”. Începea carnavalul florilor.

Croindu-ne anevoie drum prin mulțime, ne apropiarăm, în sfârșit, de Palei Văzând-o pe Tonia, Palei se revărsă în adevărate efuziuni de bucurie.

– Nina! Tovarășul Artemiev! Bine v-am găsit, tovarăși!

– Să găsim un colțișor mai liniștit. Avem atâtea de vorbit, spuse Tonia, prinzând din zbor un buchet de violete.

– Și eu am multe să-ți spun, răspunse Palei.

Căutarăm o oază de liniște în fundul sălii, dar n-o găsirăm. Atunci Tonia ne propuse să mergem în bibliotecă.

Palei-Evgheniev părea foarte bine dispus, Invitându-ne să ne „așezăm” în fotolii, cu toate că acestea nu aveau decât un rol fictiv,

prinse cu abilitate un scaun care plana în aer și, fixîndu-l cu picioarele, se așază. I-am urmat exemplul, dar cu mai puțină îndemânare. Tonia se pomeni culcată pe o rână, iar eu cu capul în jos. Mă încăpățânam totuși să rămân în această poziție ca să nu mă fac de răs printr-o mișcare stângace. Observând privirea amuzată a lui Palei, îngăimai:

– Știți, așa e mai original...

Un timp tăcurăm toți trei. Exuberanța pe care o afișase Palei nu-i putea ascunde tulburarea. Tonia era și ea emoționată. Între ei doi mă simțeam de prisos și, deși muream să știu ce-or să-și spună, aș fi preferat să șterg putina. Iar când Palei, arătându-mă cu un gest din cap, o întrebă pe Tonia: „Ăsta ți-e logodnicul?” am avut senzația că mă prăbușesc în gol. Din fericire, pe Stea n-ai cum să cazi chiar dacă-ți vine să leșini. Ce va răspunde Tonia? N-o slăbeam din ochi.

– Da, răspunse ea, fără nici o ezitare.

Răsuflai ușurat. Mă simțeam mai sigur în fotoliul meu „aerian”.

– Deci nu m-am înșelat, murmură Palei.

Mi se păru că-i surprind în glas o undă de mîhnire.

Nu mă înșelasem, deci, nici eu, presupunând că nu era vorba de interes științific.

– Află, Nina, că mă simt foarte vinovat față de tine, adăugă Palei după o scurtă tăcere.

Palei mă cercetă o clipă iscoditor, apoi reluă:

– Suntem între tovarăși, așa că putem vorbi deschis. Te-am iubit, Nina... Ai știut-o?

Tonia coborî privirea.

– Nu.

– Te cred. M-am străduit cât am putut de bina să-mi ascund sentimentul. Dar tu ce simțai pentru mine?

– Ceea ce simți pentru un bun prieten, pentru un bun tovarăș de muncă.

– Am bănuیت și asta. Te pasiona munca noastră. Am suferit cumplit! Ți amintești cu câtă bucurie am primit să plec în Extremul Orient? Credeam că depărtarea...

– Nici nu-ți închipui cât de necăjită am fost că lucrarea noastră s-a întrerupt tocmai în punctul cel mai interesant. Toate însemnările, toate formulele au rămas la tine. Și fără ele mi-a fost cu neputință să continui...

– Așadar ai răscolit Pământul și cerul numai da dragul unor formule?

– Da, mărturisi Tonia.

Spre surprinderea mea, Palei izbucni într-un râs din toată inima.

– Vezi, Nina? Până la urmă totul e spre bine. Mi-ai reproșat – și asta nu o dată -- că mă înflăcărez prea ușor. Recunosc că e un cusur, dar, crede-mă, e și o calitate... Fără ea n-aș fi avut azi la activul meu cele „douăsprezece isprăvi ale lui Hercule", despre care a vorbit adineauri Parhomenko. Fie

vorba între noi, toți participanții expediției noastre sunt propuși pentru decorare. Precum vezi, se găsesc și unii care apreciază firile înflăcărate... Dar să revenim la subiect. După cum vă spuneam, am plecat în Extremul Orient și acolo... m-am îndrăgostit de Sonia, ne-am căsătorit și avem o fetiță – s-o mănânci, nu alta. Soția și copilul mi-au rămas pe Pământ, dar în curând vor veni și ele aici.

La aceste cuvinte mi-a venit inima la loc.

– Dar de ce Evgheniev? Evghenii Evgheniev – să știi ca nu prea sună grozav, remarcă Tonia.

– Asta e o simplă coincidență. Evghenieva e numele de fată al Soniei. Trebuie să știți că nevasta mea are o grămadă de idei năstrușnice. Când ne îndreptam spre starea civilă i-a venit una din aceste idei: „în definitiv, de ce să nu iei tu numele meu? Am consimțit imediat, sacrificându-l fără nici o părere de rău pe acest Palei, care ți se părea

înflăcărat. Auzi, ce neresios și acest Palei, să abandoneze o lucrare la punctul cel mai interesant! Vai, vai, vai! Sper că Evgheniev va fi mai serios.

– Bine, dar de ce nu mi-ai trimis cel puțin însemnările?

– Dintr-o mie și unul de motive. În primul rând pentru că fericirea te face uneori să uiți de tot și de toate. În al doilea rând, pentru că mă simțeam [novat. Dacă vrei să știi, după plecarea mea subită, am mai fost în două rânduri la Leningrad. (odată v-am văzut împreună. E drept că te-am auzit spunându-i „tovarășe Artemiev”, dar mi-am dat imediat seama cum stau lucrurile. Pe atunci mă și încadrasem în complexul KEȚ și noua mea muncă mă absorbise în întregime. „Problemele cerești” deveniseră singura mea rațiune de a fi și recunosc că pierdusem orice interes pentru lucrarea noastră. Știam însă că odată și odată va trebui să-ți restitui însemnările... Și iată că întâmplător l-am

întâlnit pe tovarășul Artemiev. Și, ca un făcut, eram într-o viteză! Cu o oră înainte de decolare i i se comunicase telegrafic să cumpărăm negreșit niște aparate fizice noi. Colegul meu și cu mine ne împărțiserăm între noi târguielile, urmând să ne întâlnim pe bulevardul „25 Octombrie”, colț cu „3 Iulie”. Iată de ce am plecat atât de repede că nici n-am apucat să-ți comunic adresa. Ți-am strigat doar atât: „Pamir, KEȚ”. În Pamir m-am luat din nou cu munca, pe urmă am zburat pe Steaua KEȚ, iar de acolo într-o călătorie cosmică... Asta e toată povestea! Recunosc că, la drept vorbind, n-am nici o scuză!

– Dar însemnările, formulele unde sunt?

– Am să-ți spun, dar să nu dai cu mine de Pământ că mă fac țândări, glumi Palei. Află că nu era nevoie să alergi după ele în cer. Caietele au rămas la Leningrad, la sora mea. Locuiește la doi pași de tine.

– Și ți-a fost atât de greu să mă anunți? se revoltă Tonia.

– Capul plecat sabia nu-l taie, grăi Palei-Evgheniev, înclinându-se solemn în fața Toniei.

Tonia își vârî degetele în coama lui ca pana corbului și-l păru în joacă. Mișcarea asta bruscă îi făcu să se răstoarne.

– Meriți o bătaie, și nu decorație, nesuferitule!

– Pentru o faptă bătaie, pentru alta decorație – admise Palei.

Tonia se întoarse deodată spre mine:

– Ei, ce zici, Deonea, ne întoarcem pe Pământ?

„Ne întoarcem pe Pământ! Deonea!" Cu câteva luni în urmă aceste cuvinte m-ar fi umplut de fericire. Acum însă mă bucură numai când îmi acordă diminutivul „Deonea". Cât despre întoarcerea pe Pământ...

– Mai discutăm noi despre asta. Că nici așa nu se poate să venim și să plecăm după cum ne trăznește prin cap. Doar avem amândoi lucrări în curs.

Tonia mă privi uimită.

– Cum? Acum tu ești acela care nu vrei să te întorci pe Pământ?

– Ba vreau, dar înțelege-mă, sunt în pragul unei descoperiri extraordinare în domeniul biologiei și numai aici o pot face. Munca înainte de toate!

Tonia făcu niște ochi de parcă m-ar fi văzut pentru întâia oară.

– Am impresia că te-ai încins binișor pe Steaua KEȚ, mă zeflemisi ea. De fapt însă mi se părea că-i mulțumită. Continuă:

– Această tenacitate n-o aveai înainte. Află însă că așa îmi placi mai mult. Faci ce crezi. Eu una însă nu mai pot rămâne. Planul de lucrări l-am îndeplinit, ba aș spune chiar că l-am depășit, și n-am de gând să încep altele. Țin neapărat să mă întorc pe Pământ, ca să

termin lucrarea pe care am întrerupt-o din vina lui Palei.

– Nina are dreptate, o sprijini bărbosul. De altfel mi se pare că și ea s-a transformat între timp în Tonia, așa cum eu sunt astăzi Evgheniev. Da, totul se schimbă! Trebuie neapărat să termine lucrarea! N-a mai rămas mult. O problemă ca asta nu poate fi abandonată așa, la jumătatea drumului...

– Dar cine oare a abandonat-o, tu sau eu? sări Tonia. Apoi, împăciuitoare: Ei, lasă, treacă de la mine, să ștergem întâmplarea cu buretele. Hai să petrecem, băieți! E ultima mea noapte pe Stea!

XXI. ÎN SFÂRȘIT, SUNT ȘI EU TARE

A doua zi mă aflu în laborator și lucrez cu Zorina. Acum eram îmbrăcați în costume speciale, izolatoare, care ne protejau de razele cosmice. Deasupra noastră aveam un acoperământ de protecție. Numai animalele de experiență erau supuse în continuare torentului de raze cosmice.

Zorina mi-a comunicat că Faleev se îndreaptă spre vindecare. Treptat trupul și chipul îi reveneau la normal. Se ameliorase și starea lui psihică. Kramer însă mai era într-o stare destul de gravă. Cu toate acestea, Meller nu-și pierduse speranța.

Deodată ușa se deschise și apărură Tonia.

– Plec, Deonea. Am venit să-mi iau rămas bun.

Discretă. Zorina se îndepărtă spre fundul laboratorului. Tonia se uită îndelung după ea și îmi spuse aproape în șoaptă:

– Îmi pare rău că nu vii cu mine.

– Nu-i nimic, o să fie o despărțire scurtă.

În momentul acela ne pomenirăm cu Gipsy.

– Ții minte, Tonia, ce ți-am povestit despre efectul razelor cosmice? Uite, ai în față o ilustrare vie...

– Vai, ce monstru! exclamă Tonia.

„Monstrul” rânji prietenos, dând din coadă.

– Mi-e să nu te întorci și tu pe Pământ la fel de drăgălaș! spuse Tonia.

– N-ai nici o grijă. Hainele și „umbrelele” îmi protejează perfect trupul, creierul și... dragostea pe care ți-o port! Tonia mă privi cu oarecare îndoială.

– Vezi, ai grijă!

După un rămas bun plin de duioșie, Tonia își luă zborul spre Pământ.

– Și acum, Gipsy, iată-ne burlaci!

Gipsy mă linse pe mână.

XXII. PĂMÂNT ȘI STELE

E primăvară. Ferestrele sunt larg deschise. Boarea înserării aduce cu ea mireasma mestecenilor tineri. Am pus punct la sfârșitul unei fraze și mi-am întors ochii spre fereastră. Rubiconda Lună pare înfiptă în săgeata Amiralității. Din difuzor mă învăluie lin o melodie cântată la vioară. Totul e aidoma ca atunci, cu ani și ani în urmă... Cu deosebirea că acum Luna nu mai este pentru mine doar un îndepărtat și inaccesibil satelit al Pământului. Pe suprafața acestui astru urmele pașilor mei vor rămâne veșnic proaspete, de parcă abia adineauri le-aș fi întipărit în scrumul și în pulberea cosmică.

Câteodată am impresia că totul n-a fost decât un vis...

Alaiuri de cabinetul meu se află cabinetul Toniei, care e și ea acum „tovarășa profesor”.

Îl aud pe băiețașul nostru cântând în sufragerie. Merge de-acum la școală!

Pe covor, lângă fotoliul meu, doarme încolăcit Gipsy, un pudel negru pe care l-am botezat așa în amintirea celuiilalt Gipsy de care am fost nevoit să mă despart pe Steaua KET. Despărțirea ne duruse pe amândoi.

Mă văd uneori sau sunt în corespondență cu prietenii mei de atunci. Toți sunt bine sănătoși. Zorina s-a măritat cu directorul Stelei, Parhomenko. Kramer, care între timp se vindecase, a primit vestea ca un om normal: nu s-ar putea spune că i-a făcut prea mare plăcere, dar nici în tragic n-a luat-o. Palei-Evgheniev, în calitate de inginer proiectant-șef și inspector „de teren”, poposește și azi pe rachetele aflate în misiune. Tiurin pregătește o expediție care va depăși hotarele sistemului solar. Omul ăsta nu vrea să îmbătrânească și pace!

Acum o lună am terminat un studiu amplu cu titlul: „Experiențele biologice de pe Steaua

KEȚ" întemeiat pe lucrările lui Slikov, Kramer și ale subsemnatului. Cartea se pare că e extrem de interesantă. Acum se află la tipar. Apoi am simțit nevoia să re trăiesc într-un fel peripețiile legate de căsătoria noastră, recunosc, cam extravagantă. Așa s-a născut cartea pe care dumneata, cititorule, o ai acum sub priviri.

...Băiatul meu cântă „Marșul Stelei KEȚ”. Cunoaște până în cel din urmă amănunt călătoria mea, dar mereu mă roagă să i-o mai povestesc! Când o să se facă mare, nici nu concepe să nu zboare spre stele. Este visul lui cel mai scump. Și va zbura. Sunt sigur!

Redactor responsabil: Herta Spuhn

Tehnoredactor: I. Panaitescu

Dat la cules 05.06.1963. Bun de tipar
13.07.1963

Apărut 1963. Comanda nr. 6,084. Tiraj
55.140.

Hîrtie tipar de 50 g/m², 540X840/16. Coli
editoriale 20,89.

Coli de tipar 26. A. T. 4341. C.Z. pentru
bibliotecile mici 8S 3=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 30.474
la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii”.

Piața Scînteii nr. 1, București, R.P.R.

